

דברי הכנסת

הישיבה המאה-ואחת של הכנסת השלוש-עשרה

יום שלישי, י"ט בסיוון התשנ"ג (8 ביוני 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:01

תוכן העניינים

ברכת יושב-ראש הכנסת את קנצלר אוסטריה פ' ורניצקי

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעות לסדר

הצעת חוק מס הכנסה (הנחות ממס לתושבים באזור עדיפות לאומית), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הצעת חוק מס הכנסה (הנחות ממס לתושבים באזור עדיפות לאומית), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

שאלות ותשובות

שהיית עולים ותיקים במלונות

ראש המחלקה הגניקולוגית בבית-החולים בצפת

חיסונים לתינוקות וילדים

חשיפת עובדי בית-חולים לנגיף האיידס

נוהלי העבודה של הוועדות לאישור הפלות

מקרי צרעת בקרב עולים

היערכות של מגן-דוד-אדום למצבי חירום

נטילת איברים מגופו של נפטר שלא ברשות

חיסון למניעת דלקת קרום המוח

סירוב קופת-חולים לממן עלות תרופה

טיפול קופת-החולים בחולי מחלת גושה

שידורי "קול ישראל" בשפות שונות

שימוש בביטוי "קומו-נאצים" בשידורי "קול ישראל"

ילדים מחוץ למסגרת לימודית

להקת "רובים ושושנים"

טיפול בילדים היפראקטיבים

מינוי אלי לנדאו כחבר ועדת-אלוני

התרמות על-ידי תלמידים

הרחקת תלמיד בשל חוב

הרחקת תלמיד בשל חוב

העברת עצמות אדם למוזיאון "רוקפלר"

הצעת חוק קופות החולים (איסור הגבלות), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

שאלות ותשובות

מצעד הצדעה לישראל בניו-יורק

סיוע ישראלי לבוסניה

הצעת חוק קופות החולים (איסור הגבלות), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

ברכת יושב-ראש הכנסת את קנצלר אוסטריה פ' ורניצקי

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח בזאת את ישיבת הכנסת, יום שלישי, י"ט בסיוון התשנ"ג, 8 ביוני 1993.

ברשותכם, חברי הכנסת, אני רוצה לקבל בברכה אורח מכובד שנמצא אתנו, עם פמלייתו, ביציע האורחים, ראש ממשלתה של אוסטריה, ד"ר ורניצקי, ורעייתו, שרים בממשלתו, חברי פרלמנט – משלחת מכובדת.

אנחנו נפגשנו במשך חצי השעה האחרונה. אמרתי, אני מקווה בשמכם, לד"ר ורניצקי, שהיחסים בין העם האוסטרי לבין העם היהודי ובין שתי המדינות הם יחסים, שהיו בהם הרבה אורות והרבה צללים, בהם צללים כבדים, תקופה ארוכה של יחסים קרובים מאוד, כשוויונה, בירת האימפריה האוסטרית, היתה מרכז של פעילות יהודית, מדינית, תרבותית, אנושית, וינה של הרצל, של פרויד.

סיפרתי לו, שפרנץ-יוזף היה בעיני יהודים רבים מין גיבור לאומי של מטיף, של מי שמשרה אווירה של אחווה בין העם היהודי לבין עמים של האימפריה שלו. ואחר כך התקופה הנוראה של מלחמת העולם השנייה, כאשר חלק גדול מן העם האוסטרי שיתף פעולה עם הנאצים, חלק היה נכבש, חלק שיתף פעולה. הודיתי לראש ממשלת אוסטריה על כך שהוא עצמו השמיע את העמדה הזאת באומץ לב ובאופן חד-משמעי בדיבור ישיר אל עמו. ואחר כך התקופה הקשה, כאשר קורט ולדהיים היה נשיא אוסטריה, ועכשיו שוב פרק חדש של חידוש נמרץ של היחסים בכל התחומים, המסומל, בין היתר, על-ידי השתתפות מאוד בולטת של אוסטריה בפסטיבל ישראל. בעצם, הביקור של ראש ממשלת אוסטריה כאן מסמל זאת יותר מכל דבר אחר.

אני מברך את האורחים ומאחל להם שהות פורייה. זה הביקור הראשון של ראש ממשלת אוסטריה בישראל ובירושלים. אני משוכנע שהוא ירגיש כאן טוב. ללא ספק, זה יהיה ביקור חשוב ומרתק.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, הודעה קצרה מאוד למזכיר הכנסת, ואחר כך עוד עניין.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת: לדיון מוקדם – הצעת חוק אימוץ ילדים (אימוץ בין-ארצי), התשנ"ג–1993, של חברת הכנסת ענת מאור וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק אימוץ ילדים (תיקון – כשירויות ואימוץ-חוץ), התשנ"ג–1993, של חברת הכנסת ענת מאור וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק יום ירושלים, התשנ"ג–1993, של חברי הכנסת א"ח שאקי וג' שגב.

עוד הונחה על שולחן הכנסת החלטת ועדת הכנסת להרחיק את חבר הכנסת שאול גוטמן משלוש ישיבות הכנסת. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה.

הצעות לסדר

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יש לנו ארבע הצעות לסדר קצרות מאוד, במקום ארבע הצעות לסדר-היום מחר. אני מאוד מבקש מחברי הכנסת, שאישרתי להם את ההצעות לסדר, לקצר מאוד. שלוש מהן קצרות, אחת ארוכה מדי, ואני מבקש, את היוזמה של חבר הכנסת שהצעתו ארוכה מדי – לקצר. אחר כך אנחנו עוברים לדיון מאוד חשוב ואינטנסיבי, שינחה אותו שר האוצר, שנמצא אתנו.

אני מזמין עכשיו להביא לפנינו הצעה לסדר, במסגרת של פחות מדקה, את חבר הכנסת גון שגב. בבקשה.

גון שגב (צומת):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעה לסדר בנושא: התבטאות ראש הממשלה.

תושבי רמת-הגולן ויש"ע הינם אזרחי מדינת ישראל. חשאיות שיחות השלום ועתידם הלוט בערפל של התושבים באזורים אלה גורמים למתח אדיר.

המתח עלול לגרום לעלייתן של קבוצות קיצוניות, אשר עלולות לבצע פעולות הסתה והמרדה.

ראש הממשלה, מר רבין, בתוקף תפקידו, אמור לשמש גורם מרגיע. התבטאויותיו החריפות, הפוגעות בקבוצות אוכלוסייה מסוימות, מהוות קטליזטור – זרז להתססה.

לא ייתכן שראש הממשלה יכנה בשם "פרופלור" מתיישבים החרדים לעתידם, המפגינים למען מטרה שבה הם מאמינים, אף שזו אינה תואמת את האידיאולוגיה של ראש הממשלה.

כראש הממשלה של כל אזרחי ישראל, על מר רבין להתנצל בפני התושבים על התבטאויותיו הקשות.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. עכשיו תעשה זאת, באותו קצב, חברת הכנסת לימור לבנת. בבקשה.

לימור לבנת (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה יצחק רבין התבטא אתמול בישיבת סיעת העבודה בכנסת, כי מתיישבי הגולן יכולים להסתובב כמו פרופלור.

זוהי עוד התבטאות אומללה של יצחק רבין, אשר נוהג מפעם לפעם להשתלח בלשוננו. נפולת של נמושות, פודל, התרגיל המסריח, חתרן בלתי נלאה – כבר הפכו חלק מהלקסיקון הפוליטי בישראל, ומעידים על כך שרבין יכול להיות לכל היותר שר הפולקלור או האמנויות, אך כראש ממשלה הוא נכשל כישלון חרוץ.

הנוהג הפסול של השמאל בראשות רבין להפוך את המתיישבים בחלקי ארץ מסוימים לבלתי לגיטימיים, יחזור אליהם כבומרנג. אתמול הם ערכו מסע דמוניזציה נגד המתנחלים ביהודה ובשומרון, בלשונם, היום הם עושים זאת למתיישבי רמת-הגולן, ומחר יעשו זאת, חס ושלום, לתושבי בקעת-הירדן וירושלים רבתי.

אם יצחק רבין אינו מסוגל לגבור על יצריו ולהשתלט על לשונו, עליו לדעת שהעם לא ישכח ולא יסלח. במקום ללכד את העם, פולט רבין דברים מפלגים ומגונים. מוטב ליצחק רבין שילך אל הקלפי, על מנת שיינוכח כי איבד את אמון הציבור.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת יצחק לוי, בבקשה.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראש הממשלה התבטא אתמול כדלהלן: "אם נגיע להסדר עם סוריה, יוכלו המתיישבים בגולן להסתובב כמו פרופלור, זה לא יעזור להם".

אמירה זו פירושה, שישראל תתקפל ותיסוג מרמת-הגולן תוך התעלמות מוחלטת מקולות המתיישבים בה.

המתיישבים היהודים ברמת-הגולן עלו לבנות שם את ביתם בעידוד מוחלט של כל ממשלות ישראל, וההתיישבות ברמה קיבלה חיזוק נוסף על-ידי קבלת חוק הגולן בכנסת, שקבע שהגולן הינו חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. הצגת המתיישבים בצורה כה מעוותת ופוגענית הכתה בתדהמה את רוב רובו של הציבור בארץ.

גדולתו של מנהיג ציבור נבחנת, בין היתר, ביכולתו לנצור את לשונו. בדבריו פגע ראש הממשלה לא רק במתיישבים אלא גם במשא-ומתן שלו הוא מייחל. הוא בעצם גילה את נכונותו לסגת מהגולן עוד בטרם למד לדעת באמת את עמדת הסורים. ראש הממשלה, לצערנו, מעד פעמיים – פעם ביחסו המזלזל כלפי תושבי הגולן ופעם באיתותיו על נכונות לסגת מהגולן.

אנחנו לא יכולים לעבור על כך בשלוות נפש, ולכן יש להכניס נושא זה לסדר ישיבות הכנסת.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אחרון – חבר הכנסת חגי מירום. תקצר קצת, חבר הכנסת חגי מירום.

קריאה:

היו"ר ש' וייס:

לא, אין קריאות ביניים בזמן הצעות לסדר. רק זה חסר לי.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הכוונה נכונה?

היו"ר ש' וייס:

רבתי, אלו הן הצעות לסדר, וקריאות ביניים הן הצעות לאי-סדר. אני מבקש להפסיק.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ברצוני להביע את תקוותי, כי דבריו של ראש הממשלה, ולפיהם תושבי רמת-הגולן יכולים להסתובב כמו פרופלור, נאמרו בעידנא דריתחא ואינם משקפים את גישתו ואת הערכתו למתיישבים בגולן.

אני מבקש להבהיר, כחבר כנסת מן התנועה הקיבוצית וההתיישבותית, כי ביטוי מעין זה יש בו משום העלבת המתיישבים והעמדתם כמי שטרחנותם הינה דמוית שבשבת. זה ביטוי שאינו הולם כלפי מתיישבי הגולן, אשר מפלגת העבודה היתה זו ששלחה אותם ליישב את הגולן, והוא גם אינו מתאים כאשר הוא נאמר על-ידי ראש הממשלה.

דווקא כיום – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

הוא התכוון – – –

היו"ר ש' וייס:

אין קריאות ביניים.

חגי מירום (העבודה):

דווקא כיום, כאשר אנחנו נמצאים בעיצומן של שיחות שלום, כאשר הצלילים הבאים מחדרי המשא-ומתן מבשרים על תביעה סורית להכרה בריבונות סוריה על הגולן כולו, דווקא בתקופה כזאת ניתן להתייחס בהבנה גדולה יותר ובכבוד למאבקם של אנשי הגולן על חבל הארץ שהם יושבים בו ועל דעת הקהל.

אני אומר את זה כאן, אני, שדעתי ידועות. העובדה שממשלת ישראל רואה בתהליך השלום ובפשרה הטריטוריאלית יסוד מוסד במדיניותה, אסור לה שתפגע ביכולתם של המתיישבים בגולן להיאבק מאבק דמוקרטי, מותר, בדרך של הפגנה, מחאה או תביעה להבאת נושאים אלה להכרעה.

אני פונה מכאן לראש הממשלה בבקשה להבהיר את עמדתו ולחזור בו מן הביטוי האומלל הזה.
תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אני חושב שהפנייה של חבר הכנסת נופלת על אוזן קשבת, והשר המתאם, השר רמון, בוודאי ירגיע את הרוחות.

לימור לבנת (הליכוד):

יהושע מצא (הליכוד):

יש לי שאלה.

היו"ר ש' וייס:

אני אשיב אחר כך.

יהושע מצא (הליכוד):

שאלה.

קריאות:

לימור לבנת (הליכוד):

על-פי איזה סדר – – –

היו"ר ש' וייס:

אני אסביר לפי איזה סדר. נא לשבת. בבקשה, אדוני השר. הכול מסודר ומעוגן בתקנון.

לימור לבנת (הליכוד):

אולי אתה יכול להשכיל אותי – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מייד אשכיל אותך. אני חושב שחבר כנסת שיוזם הצעה לסדר צריך להיות מרוצה מאוד שמתייחסים לזה.

יהושע מצא (הליכוד):

כן, אבל שיהיה תקנון.

היו"ר ש' וייס:

זה לפי התקנון.

לימור לבנת (הליכוד):

— — —

יהושע מצא (הליכוד):

אני רוצה לשאול שאלה.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אם חבר כנסת מעלה הצעה לסדר רק כדי שהוא ידבר ולא תהיה תשובה, להבא אני לא אאשר הצעות לסדר. זאת סמכות שלי.

לימור לבנת (הליכוד):

זאת איננה הצעה לסדר.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, נא לשבת עכשיו. אחר כך תהיינה שאלות, אולי. אינני בטוח. אולי בעוד שעה. תודה.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, נתבקשתי על-ידי ראש הממשלה להבהיר את דבריו אתמול בישיבת סיעת מפלגת העבודה בכנסת. הדברים כוונו אך ורק כלפי המפגינים מבין תושבי רמת-הגולן – –

רחבעם זאבי (מולדת):

הוא לא אמר את זה כך.

קריאות:

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

— — — אשר חרגו מכללי הסדר — — —

היו"ר ש' וייס:

תקשיב עכשיו. סליחה, חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם משהו. אני מוסמך כיושב-ראש הכנסת לאשר או לא לאשר הצעות לסדר. אם ההצעות לסדר תיהפכנה למוקד של מהומה, לא תהיינה הצעות לסדר. אחר כך אסביר מדוע אפשרתי לשר רמון לומר את מה שהוא אמר. בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

ברשותך, אני אתחיל מההתחלה – – –

היו"ר ש' וייס:

ודאי. ואם תהיה הפרעה – תתחיל עוד הפעם מההתחלה.

שר הבריאות ח' רמון:

אני אנהג כך. אם תהיינה הפרעות, אני אתחיל שוב מההתחלה.

היו"ר ש' וייס:

נבטל את המוסד הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

לא ייתכן שיבואו ויגידו דברים מהסוג שנאמרו בשקט מוחלט, וכאשר הממשלה רוצה להשיב – זאת תהיה התגובה.

היו"ר ש' וייס:

טוב. בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

דברי ראש הממשלה אתמול בישיבת סיעת מפלגת העבודה בכנסת כווננו אך ורק כלפי המפגינים מבין תושבי רמת-הגולן אשר חרגו מכללי הסדר הציבורי וחברו לאנשי הימין הקיצוני של מתנחלי יש"ע בהפגנותיהם. ראש הממשלה לא התכוון לפגוע בכלל מתיישבי רמת-הגולן – – –

קריאות:

שר הבריאות ח' רמון:

כפי שאמר וחזר ואמר – – –

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

תן לו לדבר.

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה פלד, אני קורא אותך לסדר.

רון נחמן (הליכוד):

יש שני סוגי אוכלוסייה – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן – – –

רון נחמן (הליכוד):

היושב-ראש, כאשר אתה מאפשר מעל הדוכן – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש ממך להפסיק לדבר.

רון נחמן (הליכוד):

– – – לאזרחים שווי זכויות – – –

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי. חבר הכנסת רון נחמן, תקשיב לי. אני לא עשיתי צנזורה על ההצעות לסדר. שתיים מהן היו ביטוי חריף מאוד של חילוקי דעות, עם מלים קשות ביותר; לאין שיעור קשות יותר מכפי שהוא אומר עכשיו.

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

לא תהיה כאן צנזורה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אתם לא יכולים לשמוע – – –

היו"ר ש' וייס:

נסיים את הפרק ששמו הצעות לסדר. זה יותר טוב?

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חברי הכנסת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני מודה לך על התרומה שלך להרגעת הרוחות; תרומה סגולית. אין עכשיו שאלות. הוא יסיים.

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת משה פלד, אל תכעס על זה שלא העלית הצעה לסדר ואל תפריע עכשיו.

משה פלד (צומת):

— — — אני שואל, הוא הפך — — —

היו"ר ש' וייס:

אנחנו מבינים את הפרינציפ. תפסיק לדבר עכשיו.

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תפסיק לדבר עכשיו. תפסנו את הפרינציפ.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, כפי שהבטחתי, אני אתחיל שוב את ההודעה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אנחנו נגד — — —

שר הבריאות ח' רמון:

נכון.

היו"ר ש' וייס:

רגע, באמת.

שר הבריאות ח' רמון:

לא יהיה מצב, שיסיתו נגד הממשלה, יפגעו בלגיטימיות שלה, יערערו על הלגיטימיות שלה, כל הדברים האלה יעברו בשקט, ונציג ממשלה לא יוכל לדבר בבית הזה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

— — —

גון שגב (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גון שגב.

שר הבריאות ח' רמון:

הוא ידבר בצורה שאף אחד לא יפריע. הבנתם את זה? הטרור שלכם לא יצליח בנושא הזה.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, רק שנייה. סליחה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אתם עושים טרור על כנסת ישראל.

היו"ר ש' וייס:

אל תענה להם.

שר הבריאות ח' רמון:

אנחנו נדבר כאן כמוכם.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אם אתה עונה – אתה לא עוזר לי. אל תענה. אני אשתלט עליהם.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אתה עושה טרור על הכנסת.

גונן שגב (צומת):

שר הבריאות ח' רמון:

לא יעזור לכם כלום.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, זה לא עוזר לי.

קריאות:

גונן שגב (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שגב, תקשיב לי. אתה קיבלת רשות להצעה לסדר. עכשיו אתה עושה אי-סדר. איזו התנהגות זאת? מה אתם עושים מהכנסת הזאת?

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

פרופלור אנחנו עושים מהכנסת.

היו"ר ש' וייס:

זה נכון, וזאת בושה. בבקשה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

גם לזה כדאי שהיושב-ראש ישים לב.

היו"ר ש' וייס:

אני שם לב, לכן אפשרתי את ההצעות.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

לכן אישרתי את ההצעות לסדר. בבקשה לאפשר לו לענות. כן, בבקשה. אל תפריעו עכשיו. אל תעשו פה תור עכשיו. אני מבקש.

שר הבריאות ח' רמון:

דברי ראש הממשלה אתמול, בישיבת סיעת מפלגת העבודה בכנסת, כוונו אך ורק כלפי המפגינים מבין תושבי רמת-הגולן אשר חרגו מכללי הסדר הציבורי –

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

אל תפריעו.

שר הבריאות ח' רמון:

— וחברו לאנשי הימין הקיצוני של מתנחלי יש"ע בהפגנותיהם. ראש הממשלה לא התכוון לפגוע בכלל מתיישבי רמת-הגולן — — —

קריאה:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא לדבר.

שר הבריאות ח' רמון:

כפי שחזר ואמר וחזר פעמים רבות בעבר, גם היום רואה ראש הממשלה במתיישבי רמת-הגולן את שליחי המדינה, חלוצים שבעמידתם במרומי הרמה מחזקים את עמדתנו בכל החלטה על עתיד רמת-הגולן במסגרת הסכם שלום.

קריאות:

— — —

היו"ר ש' וייס:

לא להפריע. תנו לו לגמור.

אברהם הירשזון (הליכוד):

כל זמן — — —

היו"ר ש' וייס:

מה אתה מפריע?

שר הבריאות ח' רמון:

בפגישה עם מתיישבי רמת-הגולן ב-3 בנובמבר 1992 אמר ראש הממשלה, ואני מצטט. "חשבתי", אומר ראש הממשלה, "שמחובתי, לא מירושלים אלא גם באור-טל וגם ברמת-הגולן לומר את זה לכם. לא אכנס לפרטים כי המאבק הוא לא אתכם בראש ובראשונה, המאבק הוא עם סוריה. אינני רוצה לסגור את הפתח לשלום, גם אינני רוצה להפקיר את הביטחון, לכן אני מבין את הכאב שלכם ואת הדאגה, כי הפעם הדבר נעשה גלוי. לא במרוקו ולא בקמפ-דייוויד, עד שידעו את התוצאה, הוא על השולחן, לא בהסתר מהציבור, בגלוי, מה כן, מה לא, עקרונית, לא כמותית. כך", אומר ראש הממשלה, "אני רואה את הדברים".

הממשלה הזאת תכבד באופן מוחלט את זכותם של כל אזרחי מדינת ישראל לפעול בכל דרך חוקית, ואני מדגיש: בכל דרך חוקית, כנגד החלטות הממשלה. הממשלה תפעל נגד כל מי שיפעל בדרכים לא חוקיות נגד הלגיטימיות ונגד – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

— — — נגד הלגיטימיות — — —

היו"ר ש' וייס:

היתה לך הצעה לסדר, אז תשמור על הסדר.

שר הבריאות ח' רמון:

— — — נגד הלגיטימיות ונגד ערעור הלגיטימיות, אשר גורמים מסוימים בימין הקיצוני מנסים — — —

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

אתה מאיים ב"סזון"? בשם הממשלה אתה מאיים ב"סזון"?

שר הבריאות ח' רמון:

אני לא מאיים על אף אחד – – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

– – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני לא מאיים על אף אחד, אני רק קובע, שמי שיפעל בדרך לא חוקית – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בן-אלישר, לך זה לא מתאים.

שר הבריאות ח' רמון:

– – – מי שיפעל בדרך לא חוקית עובר על החוק והוא ייענש.

קריאות:

– – –

שר הבריאות ח' רמון:

לעומת זאת, הממשלה תכבד ותשמור על זכותם של כל אזרחי ישראל, ללא יוצא מן הכלל, לפעול בכל דרך חוקית – –

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לסיים.

שר הבריאות ח' רמון:

– – כנגד עמדות שהממשלה תאמץ הן בענייני פנים והן בענייני חוץ. תודה.

קריאות:

– – –

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

– – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני מציע לך לא להגן עלינו.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אין הצבעות ואין רשות דיבור.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, אמרת שתיתן לי – – –

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי.

יהושע מצא (הליכוד):

אמרת שתיתן לי לשאול – – –

היו"ר ש' וייס:

אני לא אמרתי כלום.

יהושע מצא (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

לא אמרתי כלום.

יהושע מצא (הליכוד):

אמרת שתיתן לי לשאול.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני לא אתן לך לשאול.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני, אתה נוהג בתקנון הפקרות.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אסביר איך אני נוהג. חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר.

יהושע מצא (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. אם אתה רוצה שאני אוציא אותך, אני אעשה לך זאת.

יהושע מצא (הליכוד):

תוציא אותי.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אני קורא אותך לסדר ואני אוציא אותך. זה לא לכבודך, מה שאתה עושה, לא היום ולא בכלל.

יהושע מצא (הליכוד):

אמרת שתיתן לי לדבר.

היו"ר ש' וייס:

אני אסביר עכשיו. חברי הכנסת, הוגשו ארבע הצעות לסדר בנושא הזה. אנחנו עושים שימוש מדי פעם בפעם במוסד ההצעה לסדר, כאשר האלטרנטיבה היא הצעה לסדר-היום או הצעה דחופה

לסדר-היום, כאשר יש עניין דחוף. אני חושב שבכך אני קצת מפר את הסדר ונוהג שלא לפי התקנון, כשאני מאפשר הצעות לסדר בדחיפות כזאת. הפרתי שלוש-ארבע פעמים את התקנון, כאשר אפשרתי לחבר הכנסת מצא – – –

יהושע מצא (הליכוד):

זה לא נכון.

היו"ר ש' וייס:

תן לי להתוודות. – – – כאשר אפשרתי הצעות לסדר, וחלק מהן יזמתי.

יהושע מצא (הליכוד):

איזה שר השיב?

היו"ר ש' וייס:

אני ממשיך. אני חושב שיש פה עניין של משחק הוגן. אם אני מאפשר הצעות לסדר בדחיפות, לא נעימות לממשלה, לא נעימות לראש הממשלה, יש הגינות מינימלית, שאני מאפשר לממשלה לומר את דברה.

אליהו בן-אלישר (הליכוד):

הממשלה אמרה את דברה.

היו"ר ש' וייס:

מי שרוצה את השימוש בהצעה לסדר באופן גמיש, כפי שאני מפעיל זאת, צריך לנהוג במידת הריסון העצמי ובמידת האיפוק, לשמוע גם קצת תשובה. הסיפור הזה, שאתם רוצים הצעות לסדר שיישארו יומיים בחלל האוויר, לא יעבוד. תודה, אין שאלות, עוברים לסדר-היום.

חנן פורת (מפד"ל):

חייבת להיות תשובה אישית של ראש הממשלה. ציפינו לתשובה אישית של ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

מכיוון שחבר הכנסת חנן פורת רוצה תשובה אישית, אני, למשל, אתקשה מחר לאפשר לך את ההצעה לסדר-היום, כי ראש הממשלה לא יוכל לתת תשובה אישית ואתה מאוד ביקשת שהשר המתאם יענה בשמו. תחליט איפה אתה עומד. תודה. נגמר.

אני מזמין את שר האוצר, בבקשה.

משה פלד (צומת):

— — — פורעי סדר.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רענן כהן, אשקול את בקשתך. שר האוצר כבר פה. חבר הכנסת משה פלד, אפשרתי הצעות לסדר, זה מכשיר ביטוי חזק מאוד. קורה לעתים שחבר כנסת מסוים לא מספיק, או לא למד את המכשיר הזה – יתאפק ויתרסן. נגמר הסיפור.

משה פלד (צומת):

— — —

היו"ר ש' וייס:

אתה מבין מה שאני אומר לך או לא? נגמר. זה לא ילך בכוח. לא תוכלו להפעיל את הכנסת בכוח. זה לא מובן?

הצעת חוק מס הכנסה (הנחות ממס לתושבים באזור עדיפות לאומית), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ש' וייס:

שר האוצר, בבקשה.

שר האוצר א' שוחט:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת החוק שאותה אני מביא לקריאה ראשונה היא פרי החלטת הממשלה לקבוע הנחות מס ליישובים על-פי אזורי עדיפות לאומית, כאשר נקודת המוצא היא הנהגת מדיניות אזורית הנגזרת מן המדיניות לפיזור אוכלוסין ולעידוד מגורים בריחוק ממרכזי אוכלוסייה צפופים.

כמו-כן מבטיחה הצעת החוק, בניגוד למצב שהיה קיים עד כה, קיומן של אמות מידה של מדיניות אחידה וכוללת בקביעת רשימת היישובים שיהנו מהטבות מס.

השיקול המרכזי בקביעת אזורי העדיפות הלאומית, שיחליפו את התקנות שהיו בתוקף עד סוף חודש מאי, היה ההיבט הגיאוגרפי – והינם קריטריונים של ריחוק ממרכז הארץ וקרבה לקווי העימות.

במגמה לעודד עובדי הוראה, רפואה, רווחה והדרכה מקצועית לעבור ולעבוד ביישובי גבול הצפון, מבטיחה הצעת החוק כי עובדים אלו ייהנו מהטבות המס גם אם אינם תושבי היישוב שבו הופקה עיקר הכנסתם.

הצעת החוק שאותה אני מביא לאישור הבית דנה בהטבות מס, אולם הממשלה נותנת תשומת לב לצורך הלאומי-החברתי לטפל נקודתית ביישובים הזקוקים לסיוע בתחומים כגון תעסוקה והשקעות, במסגרת חוקים אחרים ובאמצעות תקציב המדינה.

הצעת החוק מכילה סעיפים שונים, כגון המשך ההטבה של ניכוי פחת לבעל נכס ביישובים באזורי עדיפות לאומית, סמכות למתן הטבות מס בשנה נוספת לתושבי יישובים שזכאותם להטבות מס פקעה, החלת ההטבות על יחיד שמתגורר במחנה צבאי שנמצא באזור עדיפות לאומית, ועוד.

כל אלה יידונו, ללא ספק, בפרוטרוט בוועדת הכספים, שאליה אני מבקש להעביר את הצעת החוק לשם הכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

רבותי חברי הכנסת, אני רוצה להוסיף ולומר, שבהצעת החוק הזאת יש ביטוי למדיניות הממשלה, ללב לבה של מדיניות הממשלה. לפי הערכתי, זאת הצעת חוק שמסלקת עיוותים שהיו לאורך שנים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הצעת החוק עושה את הפשע הגדול ביותר. אתה, כראש עיר פיתוח לשעבר – קריית-גת לא ושפרעם כן?

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת יגאל ביבי, מי כמוך יודע, שיישובים שהיו במרחק של 2 קילומטרים מ"הקו הירוק", מביטים אל לב כפר-סבא, מביטים אל לב פתח-תקווה, זכו בהנחה של 7.5% יותר מאשר קיבלו הקלה במס – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

תענה לי: למה קריית-גת לא ושפרעם כן? מוסיפים עוול על עוול. תתביישו לכם. אתה אומר זאת?

פנחס בדש (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אתה רשום היום לרשות הדיבור. חבר הכנסת ביבי, מה השיטה הזאת, שאתם לא מקשיבים? אתה רשום היום לרשות הדיבור, בשביל מה אתה צריך את רשות הצווחה, אני שואל אותך? אתה מורה בישראל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

זה כואב.

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת ביבי, אני רוצה להגיד לך, שאתה יודע בדיוק כמוני שרמת-ישי קיבלה מעמד של אזור פיתוח א' מסיבות פוליטיות. אתה יודע היטב כמוני, שיישובים שהיו קילומטר אחד או שניים מעבר ל"קו הירוק", ללא כל סיבה קיבלו 7.5% פטור ממס, יותר מאשר בדימונה, יותר מאשר באופקים,

יותר מאשר בנתיבות, יותר מאשר בכל היישובים שאתה חפץ ביקרם. ההחלטה הזאת היתה החלטה פוליטית מובהקת, בניגוד לכל היגיון.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה מצדיק זאת?

שר האוצר א' שוחט:

בניגוד לכל היגיון.

יגאל ביבי (מפד"ל):

בניגוד לכל היגיון שפרעם טובה יותר מקריית-גת?

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אם אתה עוזר לי, אני לא יכול לקרוא אותו לסדר.

חבר הכנסת יגאל ביבי, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה בהרגשה לא נוחה, כי אני יודע שאתה בדרך כלל – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

שיענה על השאלה.

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, חבר הכנסת ביבי, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. אתה חדש פה בכנסת? האם כתוב באיזה מקום בתקנון, שעל כל קריאת ביניים השר חייב להשיב? אלה הסדרים שהיו לך כאשר אתה היית ראש עיריית טבריה?

שר האוצר א' שוחט:

חבר הכנסת ביבי, תרשה לי להגיד לך, שמנת העיוותים שהיתה גלומה במצב הקיים, מתוך שיקולים פוליטיים טהורים, לא מתוך שיקולים של פיזור אוכלוסייה, לא מתוך צדק של מרחק, היתה מנה כזאת, שהמצב היה בלתי נסבל.

דרך אגב, אעיר לך הערה. למיטב ידיעתי, ואני חושב שאני יודע מה שאני אומר, בקריית-גת לא היה שום פטור ממס הכנסה.

דוד מגן (הליכוד):

הוא מדבר על אזור עדיפות ב'. השאלה שלו היתה לגבי אזורי עדיפות. למה בית-שמש כן? – כי בראשה עומד איש המערך. למה קריית-גת לא? – כי בראשה עומד איש הליכוד. זאת האמת.

שר האוצר א' שוחט:

תסלח לי, חבר הכנסת מגן, החוק הזה חל גם במס הכנסה – – –

רענן כהן (העבודה):

— — —

דוד מגן (הליכוד):

זאת ממשלה שמנחים אותה שיקולים פוליטיים צרים, שיטת עדיפויות.

רפאל אלול (העבודה):

— — —

אלי דיין (העבודה):

— — —

גונן שגב (צומת):

— — — אין שום קריטריון כלכלי — — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, תצעקו קצת. חבר הכנסת גונן שגב, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה ובפעם השנייה בבת אחת.

עכשיו תקשיבו לי. אני בכוונה ביקשתי מן השר שלא יגיב. השר, ושום נואם, לא חייבים לענות על שאלות. זה לא שאלון פה וזה לא חידון פה. השר נואם, ואחר כך אתם משתתפים בדיון והשר משיב. חברי הכנסת, אני מבקש מכם בכל לשון של בקשה, תראו איך אנחנו נראים. אי-אפשר כך.

עובדיה עלי (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת עובדיה עלי, אתה סגן היושב-ראש, תן לי. אתה תדבר, תעשה חשבון נוקב עם הממשלה, אני משוכנע, בדרכי נועם, כמו שאתה יודע. קודם כול שינאם. אחר כך אולי אני אאפשר לו לענות על שתיים-שלוש שאלות. בבקשה.

שר האוצר א' שוחט:

אני לא רוצה להכביד פה בוויכוח ובנתונים. חבר הכנסת ביבי, אתה הערת הערה, שקריית-גת היתה מקום שהיה בו פטור ממס הכנסה. אני פשוט רוצה לתקן את דבריך, בקריית-גת לא היה פטור ממס הכנסה. גם בקריית-מלאכי לא היה פטור ממס הכנסה.

קריאה:

— — —

שר האוצר א' שוחט:

אבל לא על זה הוויכוח. הוויכוח איננו על זה. הוויכוח עומד רק על דבר אחד. כאשר נתנו בממשלה הקודמת את הפטור, קבעו, בלי שום קריטריון של מרחק, שכל מי שנמצא באזור יהודה, שומרון ועזה,

ואפילו הוא נמצא קילומטר מ"הקו הירוק", מקבל 7.5% פטור ממס, כאשר הוא נשען על מישור החוף, עם כל השירותים. ואילו דימונה ואופקים ויישובים מהסוג הזה לא קיבלו פטור כזה.

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אני קורא אותך לסדר.

שר האוצר א' שוחט:

למה רמת-ישי קיבלה? כולנו יודעים את הסיפור. החוק הזה – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, יש לי בקשה אליך. אני מבקש – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ביבי, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. לא תוכל להשתתף בדיון.

דוד צוקר (מרצ):

אדוני השר, יש לי הרושם שאתה צודק – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דדי צוקר, זה בדיוק מה שחסר לי עכשיו, עוד קול. ממש.

שר האוצר א' שוחט:

אני רוצה לסיים את דברי. אני מניח שהדוברים שיבואו לאחר מכן יציגו כל אחד את עמדתו. אבל, אני אומר לך, חבר הכנסת ביבי, ואני אומר לחברי הכנסת וליושב-ראש: בסיכומי של דבר, ההחלטה הזאת היא החלטה שעושה סדר בדבר שהיתה בו מעורבות פוליטית חד-משמעית וברורה.

אני מציע להעביר את החוק לוועדת הכספים של הכנסת, להכנה לקריאה שנייה ושלישית. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה, אדוני שר האוצר. אנחנו עוברים לדיון. חברי הכנסת, נרשמו חברי כנסת רבים מאוד לדיון, כ-45. שלוש דקות לכל נואם, ולא יותר. ראשון הנואמים – חבר הכנסת רון נחמן, אחריו – חבר הכנסת חיים אורון.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ב-1984 אמר מי שהיה נשיא המדינה, שצריך להסית את ערי הפיתוח נגד יישובי יהודה ושומרון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי זה היה? מה שמו?

רון נחמן (הליכוד):

מי שהיה נשיא המדינה של ישראל אמר: צריך להסית את ערי הפיתוח נגד יישובי יהודה ושומרון.

אלי דיין (העבודה):

זה לא נכון.

רון נחמן (הליכוד):

זה ישנו בפרוטוקול.

אלי דיין (העבודה):

זה לא נכון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי אמר זאת? מי אמר את זה?

רון נחמן (הליכוד):

היום אנחנו סוגרים מעגל – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

מי אמר את זה?

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, כל הפרעה תנוכה מזמנו של הנואם. אם יש הסכם בין חבר הכנסת זיסמן לבין חבר הכנסת נחמן רון, שהוא ינאם שעה, שעה אפשר להפריע.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מוחה על זה. לא מגיע לי להיות ראשון הדוברים ולהפסיק את הנאום שלי כאן
— — —

היו"ר ש' וייס:

לא, להיפך, אני אתן לך כל פעם מחדש.

רון נחמן (הליכוד):

תיתן לי מחדש, בסדר. אמרת שיורידו מזמנו של הנואם.

היו"ר ש' וייס:

לא, חלילה. יוסיפו.

רון נחמן (הליכוד):

אני דורש נטו, כמו בכדורסל.

היו"ר ש' וייס:

תקבל.

רון נחמן (הליכוד):

אני יכול להתחיל מחדש?

היו"ר ש' וייס:

אתה חייב, כדי שהמפריעים ילמדו שהם רק עוזרים לך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

תגיד את השם של האיש.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, תאמר לי מתי להתחיל.

היו"ר ש' וייס:

ממש מחדש.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר האוצר, ב-1984, מי שהיה נשיא המדינה אמר: צריך להסית את ערי הפיתוח נגד יישובי יהודה ושומרון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אלי דיין (העבודה):

זה לא נכון.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נחמן, אני מתחיל את הזמן שלך מחדש. אתה תנאם פה שעה, עד שהם ילמדו שהם עוזרים לך.

עמנואל זיסמן (העבודה):

מה זה, אי-אפשר קריאת ביניים אחת?

היו"ר ש' וייס:

אחת. עד עכשיו היו לך שלוש-עשרה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

ארבע-עשרה. ארבע-עשרה קריאות היו לך. בבקשה, חבר הכנסת נחמן. הזמן מתחיל מחדש.

רון נחמן (הליכוד):

תודה רבה. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת מהמערך אז, היום מפלגת העבודה, שתקפו את מנחם בגין על כך שהוא תקף את הקיבוצים. אז היתה תופעה של הקיבוצים מול ערי הפיתוח. ובתחום גדול הלכתם וביקשתם להסיט את האש מהקיבוצים ולהפנותה ליהודה ושומרון. היום, ב-1993, אתם סוגרים את המעגל הזה. היום אתם באים ואומרים: ערי הפיתוח מול יהודה ושומרון.

החוק הזה, אדוני שר האוצר, מחזיר אותנו 40 שנה אחורה, לתקופה השחורה ביותר של מפא"י, של הפרוטקציוניזם.

ראש הממשלה אמר אתמול על תושבי רמת-הגולן: פרופלור. עלינו הוא אמר לפני כמה שנים ביש"ע: שלומיאלים. ראש ממשלה של כולנו מסית נגד קבוצות אוכלוסייה. לראש הממשלה יש פורום "שרינו". אצל מנחם בגין לא היה פורום "שרינו". יש "קיבוצינו", "מתיישבינו", אמר חבר הכנסת חגי מירום, שלחנו אותם לרמת-הגולן. ומה עם אלה ביהודה ובשומרון? הם לא שלכם?

סדר העדיפויות החדש של המדינה הוא לתת סיוע לאוכלוסייה שלא משרתת בצה"ל. 700,000 איש בגליל, חמש דקות מחיפה. האוכלוסייה הזאת לא משרתת בצה"ל, לא מניפה דגלים של ישראל; להיפך. האוכלוסייה הזאת, המועדפת, חמש דקות מחיפה, אתם מתכוונים לקנות את הקולות שלהם. כמו שאמרה מבקרת המדינה, לקנות קולות בכסף.

יש לממשלה הזאת שתי רגליים, רגליים צולעות: האחת, סיעת מרצ, הדוגלת במדינה פלשתינית ביש"ע; ויש הסיעות הערביות שיושבות כאן, וגם הן דוגלות במדינה פלשתינית ביש"ע. כדי לרצות את מרצ ואת המפלגות הערביות, הממשלה, אם אינני טועה, בפעם הראשונה בתולדות המדינה, שוללת זכויות מוקנות של יהודים שמשרתים בצבא ונושאים בכל החובות, והם אינם זכאים למלוא הזכויות. כל זאת בלי שנבדק המצב בשטח, בלי שדיברו אתנו בכלל, עם איש אחד מראשי הרשויות. לא דיברו אתנו כלל, לא עם ראש רשות ולא עם ראש מועצה אזורית. הזכות המינימלית שניתנת לנאשם בבית-משפט, זכות הטיעון וזכות הדיבור – כאן, מתוך שנאה, רשעות ורוע-לב של ראש ממשלה והממשלה שלך, המסכסכים בין קבוצות אוכלוסייה כדי לדוג במים עכורים, הזכות הזאת לא ניתנה.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

רון נחמן (הליכוד):

אני מסיים כאן, ואני רוצה לומר שצר לי שעלי לומר את הדברים בשלוש דקות.

היו"ר ש' וייס:

היו לך חמש דקות, תאמין לי.

רון נחמן (הליכוד):

בחוק ערי ואזורי הפיתוח, שהכנסת הזאת אישרה ב-1988 – ריחוק ממרכז הארץ, מצב ביטחוני, מצב סוציו-אקונומי, אדוני ראש הממשלה, שאיננו כאן, לא נבדקו; ואתם רומסים אותו ברגל גסה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

רון נחמן (הליכוד):

אני מבקש לסיים במשפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

משפט אחד, ממש. נראה פעם אחת משפט שהוא משפט.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני שר האוצר, אכסאל של חבר הכנסת דראושה – כן; נצרת של תופיק זיאד – כן; שפרעם – כן; עפולה – לא; שילה – לא; אריאל – לא; עלי – לא. זהו חיסול – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה אתה מטעה את הציבור?

רפאל אלול (העבודה):

— — —

רון נחמן (הליכוד):

זה חיסול של הציונות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא משקר.

היו"ר ש' וייס:

אוי, איך שאתם נראים.

רון נחמן (הליכוד):

זה נכון. ואני אומר לך, שאתם היום שמים עלינו – – –

היו"ר ש' וייס:

תסיים, באמת. זה ממש משפט אחד.

רון נחמן (הליכוד):

אתם, במשא-ומתן בוושינגטון, רוצים להגיד לערבים: הנה אנחנו מחסלים עבורכם את היהודים שגרים כאן; בואו לוושינגטון, אנחנו נדאג לחיסול של היהודים. זו הציונות שלכם היום.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מבקש משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא. אתה רשום לרשות הדיבור, חבר הכנסת דראושה. אתה תנאם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

משפט אחד.

היו"ר ש' וייס:

זה לא ילך כך, תסלח לי. אל תעמיד אותי במבחן לא טוב. שב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, זה לא ילך כך.

אברהם הירשזון (הליכוד):

חבר הכנסת דראושה, אתה רוצה לראות מפה אחרת, נכון? אתה רוצה לראות מפה בלי זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא משקר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, זה לא ילך כך.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אתה רוצה לראות מפה אחרת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הירשזון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא אותך לסדר. אני קורא אותך בסדר בפעם השנייה. מה אתה עושה כאן כל הזמן? אני לא מבין אותך. אני מגן בחירוף נפש על כל הזכויות של חברי הכנסת, ואתם מפריעים לי. לא, זה לא ילך כך. מספיק. אתם ממש כאילו מצפים לאפשרות להתפרץ ולעשות מהומה.

חבר הכנסת נחמן רון, דיברת. אמרת שאתה רוצה לומר משפט אחד, הפכת את כל הנקודות לפסיקים, עשרים משפטים הפכת למשפט אחד. מספיק.

רון נחמן (הליכוד):

אני מבקש שאלה.

היו"ר ש' וייס:

לא. מספיק. אתה יושב עכשיו בשקט. תודה. אתה נאמת חמש דקות. סלח לי, ביקשתי ממך לא לדבר עכשיו. דיברת חמש דקות, וזה בסדר, נתתי לך כדין. נגמר. תודה. ביקשתי לא לדבר עוד.

חבר הכנסת חיים אורון, ואחריו – חבר הכנסת חיים קופמן. שלוש דקות לכל דובר. חבר הכנסת אורון, אתה תיתן לנו דוגמה שאפשר בשלוש דקות לומר את הכול.

חיים אורון (מרצ):

כמו הנואם הקודם.

חיים קופמן (הליכוד):

אתה חונק את האופוזיציה. שלוש דקות זה לא זמן.

היו"ר ש' וייס:

זה יהיה כמו הנואם הקודם, אם חבר הכנסת קופמן יעזור לך על-ידי הפרעות, אז נאריך את הנואם שלך. מה המיקח הזה על הזמן? מה זה? בבקשה, חבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת – – –

דוד צוקר (מרצ):

זאת תהיה בושה אם הוא יגמור לדבר – – –

היו"ר ש' וייס:

הו, חבר'ה, כל אחד מתחכם. זה יהיה נהדר פה, בראוו.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הוויכוח איננו על קריית-גת ואפילו לא על ההטעיה, כאילו בנצרת ובאכסאל מקבלים הטבות במס הכנסה. רון נחמן אולי לא יודע, אבל מי שקרא את החוק יודע שזה לא נכון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

הוא משקר ביודעין.

חיים אורון (מרצ):

כל אחד עם העברית שלו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת דראושה, מה אתה רוצה לעשות מהדיון הזה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני לא עושה.

היו"ר ש' וייס:

אבל אתה עושה. אני קראתי אותך לסדר פעם שנייה. הרי אתה מפריע במתכוון, אני מצטער לומר את זה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

לא.

היו"ר ש' וייס:

כן, בידועין.

חיים אורון (מרצ):

הוויכוח נוגע בשורש המחלוקת שבין הצד הזה של הבית לבין הצד הזה של הבית, וכל רגשות הצדק, חבר הכנסת ביבי, שאיננו עכשיו, וחברים אחרים, לא עמדו להם כאשר היתה במשך שנים אפליה מודעת במרחק, לא של 3 קילומטרים, של 200 מטרים, באותו קו רוחב, באותו מרחק ממרכז הארץ, בין יישוב שהיה מהעבר הזה של "הקו הירוק" ובין יישוב שהיה מהעבר הזה של "הקו הירוק". זה היה יכול להיות בין כפר-סבא ובין יישובים שלידה, זה היה יכול להיות בין יישובים בנגב והיישובים שלידם, מעבר ל"קו הירוק". כל רגשות הצדק, כל תחושות הקיפוח לא עמדו כאן.

זכותה של הממשלה הקודמת היתה להחליט על סדר עדיפויות כפי שהיא הבינה אותו – –

דוד מגן (הליכוד):

אתה לא מדייק. תאמר: הממשלות הקודמות.

חיים אורון (מרצ):

הממשלות הקודמות.

– – וחובתה של הממשלה הזאת להשתית את המדיניות שלה על סדר עדיפויות נכון, המבוסס על שני עקרונות: האחד – שלחלוקה יהיה היגיון גיאוגרפי, ולא יבחינו בין יישוב א' ליישוב ב', ולא יבחינו בין שני יישובים בתוך "הקו הירוק", שהמרחק ביניהם לפעמים הוא 5 מטרים, לא 5 קילומטרים.

חיים קופמן (הליכוד):

מה המרחק בין זיקים לאשקלון, שקיפחתם את אשקלון בצורה כזאת?

אלי דיין (העבודה):

זה לא קיפוח.

חיים קופמן (הליכוד):

ועוד איך קיפוח – – –

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד חצי דקה.

חיים אורון (מרצ):

תביא בחשבון את זמן ההפרעות שהפריעו לי.

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד חצי דקה, תרומה של חבר הכנסת קופמן.

חיים אורון (מרצ):

זכותה של הממשלה וחובתה להגדיר זכויות וזכאויות על-פי חתך גיאוגרפי רצוף, למי שגר בו, יהודים וערבים, בצורות התיישבות שונות, ולא להגדיר את ההגדרות הללו על-פי מפתח פוליטי, שהיה מפתח שפעל בתוכנית הקיימת. לא היתה מחלוקת, חבר הכנסת קופמן, על כך שהתוכנית הקודמת הגיעה לשיבוש מוחלט. לא היה אפשר להעביר לוועדת הכספים שום תיקון בה.

חיים קופמן (הליכוד):

זאת יותר גרועה.

חיים אורון (מרצ):

לא היה אפשר להעביר בה שום תיקון, כי אתם ידעתם שהולכים לבג"ץ על כל יישוב ויישוב, ויש הכרח להציג תוכנית אלטרנטיבית.

רון נחמן (הליכוד):

אתם רעים.

חיים אורון (מרצ):

התוכנית הזאת – – –

רון נחמן (הליכוד):

אתם רעים, אתם רעים ורשעים. אתם רעים ורשעים והציבור יחזיר לכם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – –

היו"ר ש' וייס:

יש לך עוד דקה. חבר הכנסת אלסאנע, לא נוכל להגיע לזכות דיבור.

טלב אלסאנע (מד"ע):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, אני פונה אליך: אל תפריע.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת אלסאנע, אני לא הולך להגן מעל הדוכן על כל פיתול בקו המפה שמופיע בתוכנית. יש לי ביקורת לגבי כמה פיתולים, אבל רק במעמדה של באר-שבע ובמעמדו של להב ובמעמדה של עומר –

– –

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — —

חיים אורון (מרצ):

לא, תקשיב לי עכשיו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — —

חיים אורון (מרצ):

אי-אפשר ככה.

היו"ר ש' וייס:

מה זה? אני לא מבין, כך אתם מנהלים את השיחות ביניכם בבית, במשפחה? אני לא מבין את זה.
מה הולך פה?

חיים אורון (מרצ):

ואין שום הבדל בתוכנית הזאת, חבר הכנסת אלסאנע, בין רהט לבין באר-שבע — — —

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, כבר מיצית את זכויותיך.

חיים אורון (מרצ):

אין שום הבדל, וזה אחד היתרונות הגדולים של התוכנית הזאת, משום שהיא הלכה על-פי חתך גיאוגרפי שלא עשה הבחנות, כפי שהיה בתוכנית הקודמת, שבאר-שבע כן ורהט לא, שעומר כן וכסייפה לא.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

חיים אורון (מרצ):

אני כבר מסיים.

ההיגיון של התוכנית הזאת הוא בהגדרת סדר עדיפויות – שאני מקבל אותו ואני מבין שאתם לא מקבלים אותו, לכן אנחנו משני צדי הבית – וברציפות ובעקביות בהפעלת סדר העדיפויות הזה. ואם יש תיקונים, ויש תיקונים, ויש ביקורת בפרט זה או אחר, אנחנו בקריאה ראשונה, לקראת קריאה שנייה ושלישית נדון בוועדה, ואני מקווה שיצא חוק אפילו טוב מהחוק המוצע כאן.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת חיים קופמן, בבקשה, אחריו – חבר הכנסת אברהם פורז, ואחריו – חבר הכנסת יהושע מצא.

חיים קופמן (הליכוד):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, כבוד היושב-ראש, יש לי פנייה אישית אליך: זה נושא כל כך חשוב, מדובר ב-500 מיליון שקל של שינוי סדרי בראשית. זה נושא שהיו צריכים לתת לכנסת לדון בו הרבה יותר מאשר 3-5 דקות כל אחד.

לעצם הנושא: הצעת חוק מס הכנסה, המתקשטת בתואר "הנחות מס לתושבים באזור עדיפות לאומית", היא מחד גיסא, הצעת חוק פוליטית שמטרתה אפליה מרושעת של ההתיישבות היהודית הציונית ביהודה ובשומרון, ומאידך גיסא היא שוחד פוליטי של כ-100 מיליון שקל הטבות מס לתושבי היישובים הערביים הנמצאים בגליל וחלק מהם מתגורר חמש דקות מחיפה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זאת הסתה פרועה.

חיים קופמן (הליכוד):

חמש דקות מחיפה, יישובים מבוססים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זאת הסתה פרועה.

חיים אורון (מרצ):

תגיד שם אחד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אורון, אתה דיברת לפני חצי דקה.

חבר הכנסת דראושה, תראה, אתה יודע שאני וכל יושבי-ראש הישיבות מאוד רגישים ליחסים פה בבית הזה, אולי יותר מאשר אי-פעם, אבל אם אחרי כל דבר אתה תגיב כפי שתגיב, לא יהיה פה דיון בבית. לך תהיה זכות דיבור, אתה תוכל להגיד את הדברים החריפים ביותר. כשאני אגיע להרגשה שזו הסתה, אני אעיר. תעשה לי טובה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אף פעם לא אסית.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש ממך: תשאיר לי את זה. אתה יודע שאני עושה את זה באינטנסיביות רבה, אולי רבה מאוד.

חיים קופמן (הליכוד):

ישובים מבוססים שתושביהם לא שירתו בצה"ל, לא נשאו בעול ביטחוני כמו האוכלוסייה היהודית, הדרוזית והבדואית, שקופחו על-ידי שכר סמלי של כמה עשרות שקלים במשך שלוש שנות שירות. לא במקרה אני משתמש במלה "קופחו", כי להם אין מענה בעדיפות הלאומית החדשה, לכל החיילים יוצאי הצבא.

ממשלת רבין מציגה היום את אחד המסמכים האנטי-ציוניים שהוצגו אי-פעם בכנסת הזאת. זוהי הצעת חוק שבבסיסה אתנן לאוכלוסייה הערבית לקראת הבחירות הבאות, מתוך ידיעה שרוב הציבור היהודי פונה עורף לרבין ולממשלתו.

טלב אלסאנע (מד"ע):

איפה המשולש במפה הזאת? הוא אומר דברים לא נכונים.

חיים קופמן (הליכוד):

במשך שנים טענו, זעקו, טענו חברי הכנסת של העבודה – – –

טלב אלסאנע (מד"ע):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, תקשיב לי.

טלב אלסאנע (מד"ע):

שידבר באופן כללי, שלא יסית נגד האוכלוסייה הערבית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלסאנע, עכשיו אני מדבר. הבנת אותי?

רון נחמן (הליכוד):

אנחנו גם כן באופוזיציה.

טלב אלסאנע (מד"ע):

היו"ר ש' וייס:

אני מדבר עכשיו אליך. אתה מבין מה אני מדבר?

חבר הכנסת רון נחמן, זה יהיה דיון סוער היום, זה בטוח. בפרלמנט מתקיימים דיונים סוערים, אפשר לחיות עם זה, אבל לא ייתכן שעל כל מלה חברי הכנסת יצעקו. זה דיון קשה. כשאתה תדבר כאן, תאמר את הדברים החריפים ביותר ואני אגן עליך.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אבל למה, אדוני ---

היו"ר ש' וייס:

אתה עוד הפעם מדבר. אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. אני יודע שזאת הכוונה, שאני אעשה את זה. חמש שנים התאפקתי לא לעשות את הטובה לחברי הכנסת, לא לקרוא אותם לסדר, לא להוציא אותם. אני נאלץ להגיש לכם את השירות שאתם כל כך רוצים אותו. בבקשה.

חיים קופמן (הליכוד):

במשך שנים טענו, זעקו חברי הכנסת של העבודה, ובתוכם היושב-ראש, שמזניחים את הגליל, שיש בעיה דמוגרפית חמורה וצריך כך פשוט, הם אמרו, לייחד את הגליל. היום המלה "לייחד" היא פסולה, היא לא לגיטימית. ממשלות הליכוד הזרימו אמצעים תקציביים, עודדו השקעות, בנו את המצפים והפכו את עיירות הפיתוח לערים פורחות. עכשיו באה ממשלת העבודה ומבצעת פלשתיניזציה של הגליל. ערי הפיתוח היהודיות – עפולה בצפון, קריית-גת וקריית-מלאכי בדרום – איבדו את ההטבות, סולקו ממעמדן כאזורי עדיפות לאומית, ואילו שפרעם, אכסאל, תמרה ונצרת הוכנסו למפה של אזורי עדיפות לאומית.

נשאלת השאלה: איזו עדיפות לאומית? לאומית יהודית או לאומית ערבית? האוכלוסייה בכפרים הערביים נהנית מיתרון, שאינם משרתים בצה"ל בשירות סדיר, והם גם לא משרתים בשום שירות חלופי, לא במוסדות בריאות ולא בשום שירות ציבורי אחר. לא אגלה סוד אם אדגיש, שקשה לשלטונות מס ההכנסה לגבות את המגיע מהסקטור הזה. יתירה מזאת, יש פיגור עצום בגבייה המעטה של אגרת הטלוויזיה מהסקטור הערבי.

אם כך, לשם מה ההטבות? זה חלק מההסכם הקואליציוני בעל-פה בין הסיעות הערביות, חד"ש וסיעת דראושה, לבין ממשלת העבודה בראשות רבין. אבל זה החלק הזול בפרשה. החלק הבעייתי הוא המפנה החמור של ממשלת רבין, שזנחה את העדיפות הלאומית הציונית והיא מוכנה להפקיר את הגולן ואת יש"ע ולפגוע במטרה המקודשת של ייחוד הגליל.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חבר הכנסת קופמן, נדמה לי שלא תספיק לקרוא את כל מה שהכנת. אם תעבור לדבר בעל-פה, זה יהיה נהדר.

חיים קופמן (הליכוד):

אני יודע, אני מקצר.

לצערי, מה שקורה לרבין, שהיה רמטכ"ל ששת-הימים, דומה למטוס שנכנס לסחרור לאחר שאיבד את הפרופלור.

אגלה לכם סוד. בהיותי סגן שר האוצר פנה אלי חבר כנסת ממפלגת העבודה, חבר קיבוץ בגליל, ממקורביו של רבין. הוא אמר לי, ששמע כי ברצוני להכליל את עכו כעיר פיתוח שתקבל הטבות מס. הוא הזהירני: אל תעשה זאת, כי זה יגרום לנהירה של ערביי הגליל לעכו ולשבירת האיזון העדין עם האוכלוסייה היהודית בעיר, וכתוצאה מכך יעזבו היהודים את עכו.

היום אני שואל: מה קרה לכם? האם זהו החוק שעונה על סדר העדיפויות הלאומי? אני יכול להביא עוד דוגמאות רבות, ואני חייב לומר לך, חברי, חבר הכנסת אורון, שאין כמעט חבר כנסת בקואליציה שאין לו איזו עיר שהוא דאג לה להטבה. אצלך זה להב, אצל חבר הכנסת דראושה זה אכסאל, אצל חבר הכנסת זיאד זו נצרת. לכל אחד יש המפה האזורית, "הכתם הכחול" שלו.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קופמן, בכל הידידות, אני אומר לך שאתה מטעה את הציבור. אזור פיתוח ב' לא מקבל הטבה במס הכנסה.

חיים קופמן (הליכוד):

בסדר, אז הטבות אחרות.

חיים אורון (מרצ):

— — —

חיים קופמן (הליכוד):

אגב, קשה לדעת — — —

היו"ר ש' וייס:

סליחה, למה בקול רם כל כך? אפשר קצת יותר בנחת.

חיים קופמן (הליכוד):

לפי ההצעה, יש כאן צבע צהוב, בעוד בחוק אין שום התייחסות לצבע הצהוב. הכול מטושטש, הכול לא ברור. אגב, אם כבר לגחך על כל הנושא, הרי מי שרוצה לדעת — — —

חיים אורון (מרצ):

הנה בידי החוברת — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת חיים אורון, אתה הוספת לו שתי דקות בתור תגמול על הדקות שהוא הוסיף לך. חבר הכנסת קופמן, נא לסיים.

חיים קופמן (הליכוד):

רק מלה אחת.

מי שרוצה לדעת את המפה האמיתית, מתבקש, על-פי החוק, לפנות לפקיד השומה. שם, כמו אצל "הגשש החיזור", יציגו לו מפה, ייתנו לו מד מעלות ומד זווית, ושם הוא יקבע בדיוק אם היישוב שלו כלול או לא כלול. זה ממש מגוחך, והצבע הצהוב בכלל לא מוזכר בחוק הזה. זאת שאלה באמת אבסורדית.

היו"ר ש' וייס:

אנא סיים.

חיים קופמן (הליכוד):

רק עוד נקודה אחת, בעניין המסים.

יוסף ונונו (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת ונונו, הוא לא יכול לענות לך כי אין לו זמן. שלוש דקות – זה לא מנהג חדש. אני כבר הרבה שנים בכנסת. הרי אתה בוועדת הכספים, אתה עוד תלבן את החוק הזה. נרשמו 45 משתתפים.

חיים קופמן (הליכוד):

חלק עזבו את הבניין.

היו"ר ש' וייס:

כל אחד מגיע כשתורו לדבר. אני אומר לכם שוב, פשוט מתוך ניסיון צנוע, ויאשר זאת גם חבר הכנסת מצא, שמשתתף ב-IPU, שבפרלמנטים בעולם שלוש דקות זה הזמן הארוך ביותר שניתן. בדרך כלל זה נע בין דקה אחת לשתי דקות. אני מבקש לסיים.

חיים קופמן (הליכוד):

אני רוצה להביא רק דוגמה אחת מגוחכת. הנושא הוא טכני מאוד.

היו"ר ש' וייס:

אל תתווכח אתי על הזמן, אני מבקש ממך לסיים.

חיים קופמן (הליכוד):

אני מבקש ממך חצי דקה. אני לא מופיע בכל נושא ולא מדבר על כל דבר. אם אני מעלה את הנושא –
--

היו"ר ש' וייס:

רבותי, עוד לא ראיתי דבר כזה, כל נואם מתמקח עם היושב-ראש. אני מבקש לסיים.

חיים קופמן (הליכוד):

אבל אפשר לתת לי עוד דקה אחת, היו לי המון הפרעות.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קופמן, תקשיב לי, אל תתמקח אתי.

חיים קופמן (הליכוד):

אתה ממש חונק את האופוזיציה בנושא שהוא סופר-אופוזיציוני. אתה קובע בשרירות – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קופמן, אני אוריד אותך מן הדוכן.

חיים קופמן (הליכוד):

אז תוריד אותי, אבל זו בושה שעל חוק כזה, המשבש סדרי בראשית – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קופמן, אל תדבר עכשיו. מה זה שייך לאופוזיציה?

חיים קופמן (הליכוד):

החוק הזה הוא נושא לאופוזיציה, הוא לא נושא לקואליציה.

היו"ר ש' וייס:

רבותי, מספיק עם ההתנפלויות האלה על יושבי-ראש ישיבות, ובמקרה זה עלי. זה דיון בחוק, וכל חבר כנסת נרשם. אין כאן עניין של אופוזיציה.

חיים קופמן (הליכוד):

יש אופוזיציה.

היו"ר ש' וייס:

תקשיב לי. שלוש דקות לכל נואם, גם אם יירשמו 40 חברי כנסת מהאופוזיציה ושניים מהקואליציה – מה זאת אומרת "אתה חונק"?

חיים קופמן (הליכוד):

כי זו ציפור הנפש של האופוזיציה. זה שינוי סדרי עדיפויות לאומיות.

היו"ר ש' וייס:

אתה תקשיב לי, גם אתה היית פעם סגן יושב-ראש.

חיים קופמן (הליכוד):

והיינו נותנים לאנשים יותר זמן לדבר. גם לך הייתי נותן יותר זמן.

היו"ר ש' וייס:

תקשיב למה שאני אומר לך.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

תקשיב, חבר הכנסת רון נחמן. שלוש דקות – זוהי מסורת ארוכת שנים בכנסת. לא אחת גם אתה החלטת על כך. אני מדבר במקרה של דיון על חוקים בלבד, ואין פה שום קיפוח של איש. אגב, אני רואה שרוב הרשומים לדיון בחוק זה הם מהאופוזיציה, וזה בסדר גמור. אני יכול לאפשר עשר דקות, והדיון יימשך עד 23:00, מה יהיה הסוף?

יהושע מצא (הליכוד):

אז יימשך יומיים.

רון נחמן (הליכוד):

אז הדיון יימשך יומיים.

היו"ר ש' וייס:

תקשיבו, אל תפריעו לי.

חיים קופמן (הליכוד):

אין היום נושא אחר.

היו"ר ש' וייס:

אל תתערב, בבקשה, חבר הכנסת רון נחמן, אני שמעתי אותך, אתה לא דיברת שלוש דקות. כשאמרת שאתה רוצה להגיד משפט אחד ואמרת עשרים משפטים, לא הערתי לך. כל אחד רואה רק את עצמו. אתה יודע מה קורה בסביבות השעה 21:00-22:00 – חברים עוזבים, אנחנו מכירים את העניין.

חברי הכנסת, המסגרת היא שלוש דקות. אני אאפשר לך לסיים. אל תתמקחו על הזמן. בשלוש דקות אפשר לומר הכול, מה עוד שכל חבר כנסת כבר חוזר על דברי חברו.

חיים קופמן (הליכוד):

אתה יודע מה? גם אני וגם אתה מסתפקים בשלוש דקות – – –

היו"ר ש' וייס:

בבקשה תסיים, וזהו.

חיים קופמן (הליכוד):

יש קריטריונים שקבעו, כי אדם שזכאי להטבות חייב לגור באותו מקום עם בת זוגו וילדיו הקטנים. ואם, חס וחלילה, בת הזוג מסתכסכת אתו ויוצאת אל אמה להינפש לשלושה חודשים, הוא מאבד את כל התנאים. או אם, חס וחלילה, יש לו בן קטין, שבגלל בעיה מנטלית או בעיה אחרת צריכים להעביר אותו למוסד מחוץ לעיר, הוא מאבד את כל הזכויות. כך כתוב בחוק. והבדיחה היא, חבר הכנסת אלי דיין, שתושבי אשקלון לא מסוגלים לקבל את ההטבות של התעשייה בדרום-אשקלון. רק תושבי כרמייה וזיקים יהיו רשאים לקבל. זו בעיה, שממש צוחקים ולועגים לכל תושבי אשקלון ולרבים בעיירות הפיתוח. אתה לא זכאי, גם אם אתה עובד בתעשייה בדרום-אשקלון, לשום הטבת מס. להיפך, מי שעובד בקיבוצים מאחוריך זכאי לקבל הטבות מס אם הוא עובד באותה תעשייה.

תקרא את החוק, תברר את הדברים, ותראה איזה חוק לקוי הוא.

לסיום, החוק הזה פסול. גם לא הוגשו אומדנים של סך כל ההטבות. אני מעריך אותן ב-400-500 מיליון שקל, ולא 290 מיליון שקל, כמו שהיה בחוק הקודם. כפי ששר האוצר בייגה שוחט אמר בכנסת

ב-23 במרס 1993, בעת הדין על דוח-שבס, אביה מולידה של הצעת חוק זו: "אמרנו שאנחנו הולכים לשינוי סדרי עדיפויות ושהחלטות הפוליטיות שהתקבלו בעניין זה יימחקו כלא היו".

ואני אומר לכם, חברי מפלגת העבודה, שלא יעבור זמן רב וממשלת ה"פרופלור" הזאת תעבור מן הארץ והחלטותיה יהיו כלא היו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. תארו לעצמכם שהייתי נותן חמש דקות – זה היה נמשך שבע דקות, כמו עכשיו.

רשות הדיבור לחבר הכנסת אברהם פורז, ואחריו – לחבר הכנסת יהושע מצא.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

גם תורך יגיע, חבר הכנסת בא-גד. אני מקווה שאתה לא מכין לנו הפתעות. בבקשה.

אברהם פורז (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה פשוט להבהיר עניין שכדאי שחברי הכנסת ידעו אותו. הצבע הצהוב במפה אין לו שום משמעות לגבי הטבות מס. אולי לגבי דברים אחרים בעתיד. כרגע, מי שקורא היטב את הצעת החוק רואה שאזורי עדיפות ב', המסומנים בצבע צהוב, בכלל זה כל הגליל המרכזי, שבו יש יישובים ערביים לרוב, אינם נהנים משום הטבה במס.

אני רוצה לומר לכם את דעתי. אני חושב שחקיקה מהסוג הזה לגבי אזורים של עדיפות לאומית היא חקיקה גרועה. הסיבה פשוטה: החלשים בעלי ההכנסות הנמוכות ממילא אינם מגיעים לסף מס. היא עוזרת רק לבעלי ההכנסות הגבוהות המתגוררים כביכול, ואצל חלק זה באמת כביכול, בערי פיתוח.

גם ההטבה הזאת של 10% איננה מועילה, לדעתי, לערי הפיתוח. זוהי אחיזת עיניים ברורה. אם רוצים לעודד את ערי הפיתוח – אין לי עכשיו הזמן להרחיב, אבל הייתי יכול להציע מספר גדול יותר ומשמעותי הרבה יותר של דברים רציניים שאפשר לעשות שם. ההטבות האלה אינן מועילות בשום דבר.

אבל יש בחוק הזה משהו סמלי, וצריך להשלים אתו. תוצאות הבחירות שהיו הצביעו על כך, שזאת ממשלה שלא רוצה לתת עדיפות ליישובים ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה. היא לא רוצה לעודד אנשים לעבור מגוש-דן וממקומות אחרים למקומות האלה.

אתם יכולים לחלוק על כך, ואני יכול גם להבין מדוע אתם חולקים על כך, אבל זוהי מדיניותה של הממשלה. במסגרת המדיניות הזאת, שלא רוצה לעודד שם הגדלת יישוב, מטבע הדברים אתה לא נתן הטבות מס במקום שאתה לא רוצה שאנשים ילכו אליו.

הוויכוח הפוליטי הוא ויכוח, אבל היה ברור לגמרי שממשלה כזאת תנקוט את הקו הזה, והתרעומת איננה מוצדקת.

חבר הכנסת קופמן, אני חושב שלראות בהנחה של 10% במס הכנסה קץ הציונות, אוי ואבוי לה לציונות אם היא בנויה – – –

חיים קופמן (הליכוד):

– – –

רון נחמן (הליכוד):

זה לא 10%, זו הסטיגמה, אות קין, לא 10%.

אברהם פורז (מרצ):

רבותי, חבר הכנסת רון נחמן, אתה יודע, אני כבר הייתי מבוגר במלחמת ששת-הימים, הייתי חייל מילואים, ואני זוכר את מדינת ישראל שלפני מלחמת ששת-הימים. חיינו בלי השטחים האלה והיתה ציונות, זה לא היה קץ הציונות. וגם אם תהיה נסיגה מסוימת משטחים, זה לא סוף הציונות ולא קץ הציונות.

זכותכם, אני מבין שאתם בעד החזקת השטחים. אפשר להתנגד לזה, זה לגיטימי. זו השקפת עולם מכובדת, אין לי טענות על זה, אבל להציג את זה כך, שבגלל הטבות במס זה כתם, זה קץ הציונות, זה סוף העולם והחזון הציוני מתמוטט – אני חושב שיש בזה הגזמה רבה.

רון נחמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

אל תענה, אין לך זמן.

אברהם פורז (מרצ):

לכן, רבותי – – –

גונן שגב (צומת):

– – –

אברהם פורז (מרצ):

רבותי, אני מבין שיש מחלוקת בינינו בשאלת השטחים, האם צריך לעודד התיישבות, האם צריך לעזוב.

גונן שגב (צומת):

– – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

– – –

אברהם פורז (מרצ):

זה ויכוח למקום אחר. ממשלה שרוצה להשיג הסכם עם הערבים ועם הפלשתינים וחושבת שצריך לוותר על חלק מהשטח, מטבע הדברים תעשה דבר אחד אלמנטרי: היא לא תעודד אנשים נוספים לעבור לשם. תודה רבה.

רון נחמן (הליכוד):

אבל אלה הקיימים, מגיע להם לחיות?

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, חבר הכנסת אברהם פורז נאם שתי דקות וחצי ואמר כל מה שהוא רצה. חבר הכנסת מצא, בבקשה.

חבר הכנסת גונן שגב, חבר הכנסת גונן שגב, רבותי, לא מקובל בזמן דיון בכנסת לקרוא כך.

חיים קופמן (הליכוד):

— — —

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה — — —

היו"ר ש' וייס:

אני מקווה שאתה, חבר הכנסת קופמן, לא תפריע לחבר הכנסת מצא. בבקשה, חבר הכנסת מצא.

חיים קופמן (הליכוד):

— — —

אלי דיין (העבודה):

— — —

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה – – –

רון נחמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת רון נחמן, מה אתך? דובר הסיעה שלך, דובר מרכזי נואם.

חיים קופמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קופמן, נכנסתם כל כך לעניין של ההפרעות, שאתם אפילו לא מבחינים למי אתם מפריעים.

חיים קופמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

לא, אתם ממש לא מבחינים כבר.

חיים קופמן (הליכוד):

– – –

היו"ר ש' וייס:

סלח לי, אתם שוכחים שזו הכנסת, שיש שידור ישיר, שהציבור רואה אתכם. איך הוא רואה אותנו?
מה קורה לכם פה? מספיק כבר, מה זה פה?

חיים קופמן (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

ואפשר לנהל אותו בצעקות?

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הציבור הזה שמסתכל עלינו בטלוויזיה גם רואה דבר לא רציני ולא מכובד בכנסת הזאת, שבויכוח על שינוי סדרי עדיפויות לאומיות, כפי שזה נקרא, שינוי מפה טוטלי של ארץ-ישראל, לגבי סדרי העדיפויות, איפה ערי פיתוח ואיפה יישובי יהודה ושומרון – אתה מקציב שלוש דקות לוויכוח.

היו"ר ש' וייס:

זה לא אני.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מודיע לך, אדוני היושב-ראש, שלוש הדקות האלה לוויכוח הן שהופכות את הדיון הזה כאן לחסר תועלת.

אני קיימתי בוועדת הפנים שתי ישיבות, כל אחת בת שלוש שעות, והיינו עדיין נתונים בתוך הדיון הזה, ופה אתה מצפה ממני ומאחרים, שבשלוש דקות נאמר לך אותם דברים? אני אומר לך: רק להתבדח אפשר, ולא להיות רציניים. לכן אני אומר לך, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אתה מעיר, תרשה לי.

יהושע מצא (הליכוד):

השעון.

היו"ר ש' וייס:

אתה מעיר, אז אני אחזור על כך, ובאמת חבל על הזמן: 1. אנחנו כבר שנים מקיימים פה דיונים בקריאה ראשונה בחוק.

יהושע מצא (הליכוד):

בנושא כזה?

היו"ר ש' וייס:

רגע אחד, תקשיב, בנושאים הרבה יותר כבדים.

2. בכל פרלמנט בעולם רשות הדיבור המקסימלית היא לשלוש דקות. אתה לא תאמר שבפרלמנט הבריטי לא דנים בדברים ברצינות.

3. לפניך עלה על דוכן הכנסת חבר הכנסת פורז, בשתי דקות וחצי אמר דברים מאוד רציניים. זהו, ואתה בוודאי תאמר בשלוש דקות דברים רציניים ביותר.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני אפתח באותו פרופלור של רבין במסגרת שלוש הדקות האלה, כי אחרת, אלמלא הפרופלור, אינני יכול להבין כיצד עפו לכל רוח ערי הפיתוח מהמפה שלכם, אלא אם כן הצבתם אל מול אותן ערי פיתוח את הפרופלור, וכנפיו הם שהוציאו אותן מהמפה.

אני לא יכול להבין, אלא רק בעזרתו של הפרופלור, איך יישובי יהודה ושומרון הוצאו החוצה. באיזה שהוא מקום על קו הירדן העמדתם אותו פרופלור שהוציא את יהודה ושומרון החוצה, אחרת אני לא יכול להבין כיצד ראש הממשלה נותן יד – – –

מרדכי גור (העבודה):

ארבע פעמים אמרת אותו משפט.

יהושע מצא (הליכוד):

לא, אדוני. אדוני סגן השר – – –

מרדכי גור (העבודה):

יהושע מצא (הליכוד):

אמרתי לך, אדוני סגן השר, שבשלוש הדקות האלה אני לא יכול למצות נאום בן שעה. לא אמרתי אותו דבר, אדוני סגן השר. אמרתי: ערי פיתוח עפו החוצה, זה דבר אחד. אמרתי: "ישובי יהודה ושומרון עפו החוצה, זה דבר שני. אמרתי שכאשר הצבתם, או כאשר הציב ראש הממשלה – ולא אתה נתת יד לרשעות הזאת, האמן לי, לא היית נותן לה יד, אני מוכן להישבע על כך שלא היית נותן יד לרשעות ולאפליה בין דם לדם.

אז כך: אנחנו רואים ששבס אומר באותה ועדה – ובשבילי זה ראש הממשלה: אנחנו תחמנו את הקו הגיאוגרפי. יפה, אני מוכן לקבל קו גיאוגרפי, אבל למה העקומה הזאת, כשהוא מגיע ליישובים כינרת, דגניה ועוד לכמה קיבוצים? הוא עושה לו כל מיני עקומות ושם הם נכנסים, והוא אומר: זה גבול ביטחוני. אני כבר שכחתי ממתי הגבול הזה ביטחוני.

אלי גולדשמידט (העבודה):

יהושע מצא (הליכוד):

תן לי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

יהושע מצא (הליכוד):

אבל אתה יודע למה אני צודק? כי אומר ראש הממשלה – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה רק צועק, אתה לא צודק. רק צועק.

יהושע מצא (הליכוד):

אומר ראש הממשלה עצמו באמצעות שבס – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

עוד דקה על חשבון חבר הכנסת אלי גולדשמידט.

יהושע מצא (הליכוד):

אומר ראש הממשלה באמצעות – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, עוד דקה לזכותו של חבר הכנסת גולדשמידט.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, הוספת עוד דקה לנואם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

גונן שגב (צומת):

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אין לכם בושה בכלל.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מבין שקשה לך – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, רגע אחד, תן להם, זה לא על חשבונך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

יהושע מצא (הליכוד):

ידידי הטוב – – –

היו"ר ש' וייס:

רגע אחד, תן לו. זו זכות הזעקה. זהו. בבקשה, חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

ידידי הטוב, אני מבין שקשה לבלוע – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

יהושע מצא (הליכוד):

אני מבין שקשה לבלוע שמשמר-העמק בפנים וקריית-גת – לא. קשה מאוד.

אלי גולדשמידט (העבודה):

איפה משמר-העמק?

יהושע מצא (הליכוד):

בפנים. אתה לא מכיר את המפה הזאת, האמן לי. קשה לך לראות את דגניה בפנים ואת ניר-דוד בפנים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

איפה משמר-העמק בפנים? אתה לא מכיר את הארץ.

אלי דיין (העבודה):

יהושע מצא (הליכוד):

עזוב, אל תספר לי סיפורים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, רגע אחד. חבר הכנסת אלי גולדשמידט, תקשיב לי.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי דיין, רק שנייה.

יהושע מצא (הליכוד):

תגיד לי על-פי איזה היגיון הוצאתם את באר-שבע החוצה?

אלי גולדשמידט (העבודה):

משמר-העמק לא בפנים — — —

יהושע מצא (הליכוד):

על-פי איזה היגיון הוצאת את באר-שבע החוצה?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת מצא, אל תענה לו עכשיו, תן לי להשתיק אותו. חבר הכנסת גולדשמידט, תקשיב לי.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

— — — אף אחד לא יודע את המפה הזאת, רק אתם.

היו"ר ש' וייס:

חברת הכנסת נעמי בלומנטל. חברת הכנסת נעמי בלומנטל, אני רוצה לומר לך שמאוד לא נעים לי להעיר לך.

אלי גולדשמידט (העבודה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

תסלח לי, חבר הכנסת אלי גולדשמידט.

(חבר הכנסת מ' גור ניגש לדוכן ומציג מפה בפני הנואם.)

רחבעם זאבי (מולדת):

מה קורה פה?

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, אין דבר כזה. אדוני סגן השר גור, אדוני סגן השר גור, זה לא מקובל. מה אתם עושים כאן?

יהושע מצא (הליכוד):

שדה-נחום בפנים, אדוני סגן השר?

היו"ר ש' וייס:

סליחה, איזה מין דבר זה?

גדליה גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

אל תעיר לי עכשיו. אני מפסיק את הדיון עכשיו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

– – –

היו"ר ש' וייס:

לא. חבר הכנסת גולדשמידט, תקשיב לי. אני מבין את זעקתך, אבל צריך לתמצת את זה, לא לאורך שתי דקות.

חברת הכנסת נעמי בלומנטל, סליחה שאני מעיר לך, באמת ברוח טובה. זה כל-כך לא מתאים לך לצעוק, זה עומד בסתירה כזאת לדמותך, זה כל כך פוגע בך. למה את עושה את זה? יש כאלה שזה מתאים להם. זה כל כך עומד בסתירה, אל תעשי את זה. אני אומר את זה ברוח חברית.

בבקשה, חבר הכנסת מצא.

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מאוד ייתכן, וזה בגלל לחץ של שתיים ושלוש דקות, שמזכירים יישוב שהוא לא נכלל, כמשמר-העמק.

היו"ר ש' וייס:

עליך לסיים.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מבקש.

היו"ר ש' וייס:

אל תתמקח על הזמן.

יהושע מצא (הליכוד):

עם זאת, בוודאי תסכימו אתי על העוולה הנוראית, שלאורך קו הירדן כללתם יישובים וקיבוצים רבי יכולת כלכלית, מול ערי פיתוח עם רמה סוציו-אקונומית נמוכה. למה אתם יודעים שאתם טעיתם? כי אתם מדברים על תיקונים של עוול ברמה הנקודתית. מה פירוש ברמה הנקודתית? פרוטקציוניזם, עלייה של יישובים למשרדי הממשלה, חיוך נכון, נשיאת פנקס חבר נכון, כדי שתוכלו לכלול אותם במפה. נגד הפרוטקציוניזם הזה אנחנו יוצאים, ונגד אותו פרופלור שאתם מפעילים במדינה הזאת כדי להוציא יישובים אנחנו מתקוממים.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת רחבעם זאבי, אחריו – חבר הכנסת יוסף בא-גד, ואחריו – חברת הכנסת ענת מאור.

קריאה:

שני חברי כנסת מאותה סיעה?

היו"ר ש' וייס:

זה רישום חופשי. אתה חבר כנסת עשרה חודשים. חברי הכנסת, לדיון בחוק בקריאה ראשונה יש רישום חופשי, לפי התור. חברי כנסת באים, נרשמים, שלוש דקות כל אחד, ללא הבדל סיעה וללא שום הבדל.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, נכון שהמצב הנוכחי, שלפיו מעניקים הקלות מס לתושבים המתגוררים באזורי עדיפות לאומיים, הוא לא טוב, ויש בו עיוותים ואנכרוניזם. אבל מה שמציעה ועדת-שבס, ואשר כבר נתקבל בממשלה, יוצר עיוותים גדולים יותר, והתוכנית נראית על פניה כתוכנית פוליטית, עם העדפות וקיפוחים על-פי שיקולים כאלה.

להצדקתו אמר כאן היום שר האוצר, כי כך היה גם בימי שלטון הליכוד. זוהי השיטה שלכם לאורך כל הדרך: את כל הדברים הרעים אתם תולים בתקדימי הליכוד. כך באשר לנסיגה, כך באשר למלחמה בטרור, כך בכל תחום. הרי הבטחתם שינוי ותיקון הקלקולים, אז למה אתם נתלים באילן של הליכוד?

אחד מחברי הכנסת אמר, שבמפת שבס אין קריטריונים, והוא לא צדק. יש בה דווקא קריטריונים, אבל הם פוליטיים מובהקים ושקופים.

אני מבקש להתרכז בנושא המפה שנכללה בתוכנית ולהעיר עליה. אינני מתפעם ומתפעל מהביטוי הקרטוגרפי העלוב שלה, אלא מכך שבפעם הראשונה במשך 26 שנים, מאז מלחמת ששת-הימים ועד היום, מוצגת ישראל עם הדגשה בקו שחור עבה, עבה יותר מהקו שמציין את הגבולות, מבדיל מאזורי יהודה, שומרון ועזה.

ממשלות ישראל בעבר הדפיסו והוציאו לאור מפות בקני-מידה שונים ומחקו בהן את "הקו הירוק" הזכור לגנאי. והנה הממשלה הנוכחית מחזירה אותנו לגבולות, שאבא אבן קרא להם "גבולות אושוויץ".

הממשלה הזאת עושה זאת בשיחות וושינגטון ובמגעים חשאיים ובכניעה להוראות של הפריץ מעבר לים, ועכשיו, כאשר מחפשים עט נובע להנציח זאת, כבר מדפיסים זאת במפות, וזאת כדי להרגיל אותנו לגזירות הממשמשות ובאות.

אומנם במפה הזאת רמת-הגולן נכללת בתחומי ישראל. האם זו טעות של הבחור-הסדר? או חוסר תשומת לב של הפקיד הממונה? או יחס כבוד להחלטת הכנסת על סיפוח הגולן? או שלפי תורת השלבים יגיע תורו של הגולן אחר כך, כאשר הפרופלורים יירגעו או יגורשו?

דיברתי רק על המפה, אבל המפה מעידה על עושיה ועל כוונותיהם. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. הנה עוד דוגמה לכך שאפשר לומר הרבה מאוד דברים בשתי דקות וחצי.

חבר הכנסת יוסף בא-גד, אחריו – חברת הכנסת ענת מאור, ואחריה – חברת הכנסת נעמי בלומנטל.

יוסף בא-גד (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אף אני כקודמי מתבייש במפה שהוגשה לנו, שמחיה מחדש את הגבולות שלפני ששת-הימים.

בשבוע שעבר עלה חבר הכנסת רחבעם זאבי והביא פה פרסום דומה, ואז התנצלו שלא יודעים מי כתב את זה. אדוני היושב-ראש, פה יודעים מי צילם את זה? מי צייר? זה רשומות של ממשלת ישראל. איך אתם לא מתביישים להחזיר מפה שחלפה מן העולם?

עוד דבר, שאם הוא לא רשעות, תגידו לי מה הוא. יש כאן חבל ימית, נווה-דקלים, גוש-קטיף, את זה היה צריך להקפיד ולהשאיר בלבן, אף שכל האזור בכחול? לא מתביישים? אחרי הרציחות, אחרי האסונות שקורים להם, אחרי הבעיות – אני זועק מהלב – לא מתביישים? הקטע הזה הוא לא רשעות? זה מראה על כל המגמה.

לכן, במקום לדבר אני מתכבד בזה להגיש – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא.

יוסף בא-גד (מולדת):

סליחה. אני לא עושה עוד שום דבר. אני מתכבד להגיש לך, אדוני היושב-ראש, מתנה, מתנתי, שתואיל להעביר לשר החוץ, או שאני אתן לו, עט עם ארבעה צבעים: צבע אדום, צבע שחור, צבע ירוק וצבע תכלת. הרי שר החוץ חיפש עט, במה לחתום את ההסכם. אני מקווה ששר החוץ לא יחתום הסכם, חס וחלילה, עם הצבע האדום, בדם בנינו; לא יחתום הסכם, חס וחלילה, עם הצבע השחור, מודעות אבל, השם ישמור; ולא יחתום הסכם שימנע מאתנו את התכלת ואת הירוק. זו מתנה אחת.

אבל היות שאני יודע שכבוד ראש הממשלה ייפגע, למה שר החוץ קיבל והוא לא – – –

היו"ר ש' וייס:

סליחה, אני מבקש להפסיק לדבר.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מביא לו פרופלור, זה הכול. פרופלור, הנה הוא מסתובב.

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, סליחה, אני מבקש להפסיק לדבר.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני מביא לו פרופלור.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש להוריד אותו מהבמה.

יוסף בא-גד (מולדת):

זה הכול, פרופלור, הנה הוא מסתובב.

היו"ר ש' וייס:

לא בכוח.

יוסף בא-גד (מולדת):

אסור לי להראות פה דבר כזה?

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לרדת מהבמה.

יוסף בא-גד (מולדת):

פרופלור. כולם דיברו, זה מסתובב.

היו"ר ש' וייס:

תרד מהבמה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אלה המתנות. הפרופלור מסתובב יפה.

היו"ר ש' וייס:

תרד מהבמה.

חברי הכנסת, אני רוצה למסור הודעה. לא, לא, תפסיק, חבר הכנסת בא-גד. חבר הכנסת בא-גד, יש גבול למה שאתה יכול לעולל לכנסת הזאת. חבר הכנסת בא-גד, אני מבקש שתוריד את זה מייד. חבר הכנסת בא-גד, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה, שנייה, שלישית; צא בטובך מהאולם.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני חושב שזה לא הגון. לא עשיתי שום דבר.

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אני אסביר לך מה עשית. תקשיב לי. תחזור למקומך, אחר כך אני אוציא אותך. תחזור למקומך. חבר הכנסת בא-גד, שב. אחר כך אבקש ממך לצאת מהאולם. אני רוצה שתקשיב.

חברי הכנסת, הקשיבו לי, אני הודעתי לכל חברי הכנסת, ובאופן אישי כבר פעמיים, לדאבוני, גם לחבר הכנסת בא-גד, באולם הכנסת כאן משתמשים רק במכשיר אחד וזה הקול, בפה. אין מיצגים. נייר.

יוסף בא-גד (מולדת):

היו"ר ש' וייס:

עכשיו אתה מחוץ לאולם, אתה פה רק כי אני רוצה שתקשיב לי. אני רוצה שתקשיב, אולי זה יעזור. כשהוצאת את העט חשבתי שזה יהיה מוזר שיושב-ראש כנסת יאמר שעט בכנסת הוא מיצג. כשעברת לצבעים עם ההערות הבוטות והקשות שלך, חשבתי שתפסיק אחרי זה ותבין בעצמך שאתה עובר כל גבול.

אתה מחנך, אתה ראש ישיבה, לא נעים לי לומר לך את זה. חברי הכנסת, התופעות האלה מבזות את הבית והופכות אותו למשל ולשנינה בעיני הדור הצעיר, שאתה אחד ממחנכיו. כל חבר כנסת שעושה מעשים כאלה מכתיים, לדאבון לב, את כולנו, ואחר כך באים וכותבים "הכנסת".

אני מודיע בצורה מפורשת: אין מיצגים. מתוך כך שלא רציתי שתמעך, הרגשתי את התנועה והרגשתי את ההידברות שלך עם העיתונאים, אמרתי שאני מקווה שאתה לא מפתיע אותנו. אני מודיע לך: זה כבר לא מפתיע, זה מקומם. אנא, אל תעשה את זה עוד. אני משאיר אותך פה באולם. אל תעשה את זה.

יוסף בא-גד (מולדת):

אני נעלב מהיחס. ראש הממשלה מדבר על פרופלור, אני הבאתי פרופלור. אני אדם הגון, זה לא מחנך אותי.

היו"ר ש' וייס:

לא מחנך? אני גם אגיש תלונה. אתה רוצה, צא. אתה לא יכול לעשות לנו את זה באופן שיטתי. אתה פוגע בכולם. אין פרלמנט בעולם, תסלחו לי שאני חוזר על זה, עם החזיונות האלה. לא ייתכן ששניים-שלושה חברי כנסת, לדאבון לבי אתה בתוכם, תעשו לנו את זה כל פעם בתורנות.

יוסף בא-גד (מולדת):

מה עשיתי?

היו"ר ש' וייס:

אין מיצגים בכנסת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה מיצג.

היו"ר ש' וייס:

אני עושה כאן דבר שלא ייעשה, אני פונה לחברינו בתקשורת, אני מתאר לעצמי שבשם הדמוקרטיה הישראלית: תעזרו לנו בעניין הזה. ככל שתתפתו פחות לחזיונות ולמיצגים האלה, תהיה פחות נטייה לעשות את זה. אני פונה לטלוויזיה, לרדיו ולעיתונות: תעזרו לנו. זאת עיתונות חופשית. הרי הכול בנוי על כך שמספקים לכם הצגה. אני מבקש מכם, אל תקנו את זה. תודה. הדיון נמשך.

יורם לס (העבודה):

שהוא יצא מהשיבה הזאת.

היו"ר ש' וייס:

הוא יכול לעשות עכשיו מה שהוא רוצה, את שלו הוא קיבל. חברת הכנסת ענת מאור, בבקשה.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בא-גד, החלטת לצאת? בבקשה. מצדי, אחרי ההערה הזאת אתה יכול להישאר. זה כבר לא משנה כלום, תאמין לי, אם אתה בחוץ או בפנים.

אני קורא לראשי הסיעות לסייע לי בשמירה על כבודו של הבית. בבקשה.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, אין ספק שיש פה מקום לחילוקי דעות. זה לגיטימי, והמחלוקת הזו היא העדות החשובה ביותר לכך שהחוק הזה הוא נכון, ראוי ותקף.

כשהיתה ממשלה אחרת, והיא קבעה סדרי עדיפויות אחרים, ככל שהתנגדתי לסדר העדיפויות שעודד את ההשקעות ואת הסבסוד של האנשים בשטחים, כך הבנתי שזו הכרעה של הממשלה – האופוזיציה יכולה להתנגד ללוגיקה של סדר העדיפויות, אבל לא יכולה להתנגד לעצם הזכות והחובה של הממשלה הזו לקבוע סדר עדיפויות.

כמי שנמנית עם הקואליציה אני רואה בהצעת החוק הזו שלושה יתרונות בולטים. האחד, בעצם העובדה שיש קריטריונים כתובים, בהירים, הניתנים לראייה, לערעור ולביקורת ציבורית.

השני, זו הכרעה פוליטית, שאומרת במפורש גם לאן לא וגם לאן כן. לא לאותם שטחים, שלפי דוח בנק לאומי האחרון זה היה אזור היצוא הגדול ביותר של מדינת ישראל. יותר מלכל מדינה אחרת בעולם ייצאנו דווקא לשטחים. יש פה אובדן משאב כלכלי, חברתי, חינוכי בלתי רגיל. כל 560,000 האנשים שחיים מתחת לקו העוני ובשכר ירוד, מקור הדבר לא רק בגזירות שווא, מקורו במדיניות מעוותת שהיתה פה במשך 15 שנה.

הדבר השלישי אומר לאן כן. הוא אומר במפורש "כן" לפריפריות, "כן" למרחק מן המרכז. אי-אפשר שיד ימין תצהיר על פיזור אוכלוסייה ויד שמאל לא תסבסד ולא תעודד אותו, לרבות התוספת החשובה מאוד, שמסבסדים גם עובדים מסוימים שהם כוחות מקצועיים בתחום החינוך, הבריאות והסיעוד, שתפקידם לעזור לאותם אזורים להתפתח.

קודם כול, אני תומכת מאוד בחוק, אבל שתי הערות אני רוצה להעביר אל הממשלה לקראת הקריאה השנייה והשלישית. הראשונה, מצוינים פה "יישובי גבול אחר". קודם כול יש פה הטעיה. מדוע זה לא מופיע באותו קו כחול? ממשלה של המערך, ממשלה של השמאל, ממשיכה לסבסד את היישובים ברמת-הגולן, בבקעת-הירדן וברצועת-עזה. עכשיו, בתוך תהליך השלום, זה סדר העדיפויות החדש?

אני מציעה לכנסת שלא לאשר קטע זה בחוק בקריאה השנייה והשלישית, ולוועדה שתדון בכך – להוריד את כל מה שכתוב פה "יישוב גבול אחר".

נקודה שנייה. בצדק העירו חברים מהליכוד, שאין פה שיקול דעת מספיק של עידוד אזורים ויישובים משיקולים סוציו-אקונומיים. כתושבת הדרום, אני מכירה את קריית-גת, ואנחנו יודעים שגם בתל-אביב ובמרכז הארץ, ושכונת-התקווה היא חלק מתל-אביב, יש אזורי מצוקה. ולא צריך אחרי 45 שנה לגלות פתאום את אזורי המצוקה הללו; צריך למנוע זאת בעוד מועד ובעדיפות לאומית.

בנושא האזורים המועדפים לעניין מס הכנסה אנחנו קובעים קריטריון ראשון, אבל הוא לא מגובה די הצורך בחוברת הכחולה שקיבלנו, בשיקולים נקודתיים של העדפה בהשקעות, של העדפה בהטבות

בחינוך, של תמרונים מפליגים למורים, לעובדים סוציאליים, לכוח בריאותי שילך ליישובים חלשים מבחינה סוציו-אקונומית או לאזורים בתוך הערים.

יתר על כן, כל פרויקט שיקום השכונות, שהוא פרויקט מפואר בינינו לבין הגולה, אין לו המשך על-ידי מדינת ישראל, על-ידי הממשלה שלנו. יצא לי לגלות בסיורי במקומות רבים, שאורך הנשימה של היהודים בגולה קצר יותר. הם עושים פרויקט לשלוש-ארבע שנים, אבל מי מקבל אחר כך את ה"מקל"? מי מעודד את היישובים ואת האזורים הללו לאורך השנים הבאות?

לפיכך, אני רוצה לסכם ולומר, שהצעת החוק המונחת לפנינו, אין ספק שהיא מבטאת מדיניות שהיא המשך של מה שבזכותו ובגללו נבחרה הממשלה הזו. אני גאה להשתייך לשינוי המדיניות, שמשנה לחלוטין את הקריטריונים, תוך העדפת אזורים בתוך "הקו הירוק", שלילה של העדפה באזורים של הגדה המערבית ורצועת-עזה, אך צריך לתקן, להוריד את כל המושג שנקרא "יישובי גבול".

גונן שגב (צומת):

מיכאל איתן (הליכוד):

מה עם רמת-הגולן?

ענת מאור (מרצ):

אתה צודק.

גונן שגב (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, זמנה תם.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת גונן שגב, תודה על הערתך. אתה צודק. אני אמרתי מה צריך לבטל בעמוד 2. צריך לבטל את המושג "יישוב גבול אחר", שבעצם מכיל את רמת-הגולן, את בקעת-הירדן, את רצועת-עזה, ועוד אפילו לא מסומן במפה, ולתת העדפה נקודתית הרבה יותר מסיבית בשל שיקולים סוציו-אקונומיים, יהיה היישוב והיה האזור בתוך העיר במקום שיהיה.

גונן שגב (צומת):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גונן שגב, עוד מעט תנאם ותביע את דעתך.

תודה לחברת הכנסת ענת מאור. אני מזמין את חברת הכנסת נעמי בלומנטל, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מבקשת לדעת איפה הממשלה. אני מבינה שלממשלה קשה להתמודד – – –

רענן כהן (העבודה):

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אתה עדיין לא שר, אדוני, ואני מבקשת לדעת – – –

יורם לס (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, מותר לה להעיר.

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אני מבקש, תנו לחברת הכנסת נעמי בלומנטל לנאום.

רענן כהן (העבודה):

היא צודקת.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חברי הכנסת, ההערה במקומה. זה חוק חשוב כל כך. הממשלה היתה צריכה להיות מיוצגת כאן.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כנראה הממשלה מתביישת להיות כאן. אני מבקשת שהממשלה תגיע. כבוד היושב-ראש, בבקשה לקרוא לממשלה.

שאול יהלום (מפד"ל):

הם עסוקים בטקסים.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הם עסוקים בלשנות. הם כל הזמן משנים. הם צריכים לשנות במפה.

רענו כהן (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חברי הכנסת, אני מבקש. חבר הכנסת יהלום, אנחנו לא מקהלה. בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, וממשלה שאיננה מיוצגת כאן, כי אולי היא מתביישת – עומד לו העם אל מול המפה החדשה של ארצו, והוא פשוט איננו מאמין למראה עיניו. איזו מגמתיות, כמה עוולות, איזו איוולת. עוד לא נבראה מפה פחות ציונית, פחות ממלכתית ופחות הגיונית מהמפה המבישה הזו, מפת שבס המבישה.

כל הרעיון של אזורי עדיפות היה ועודנו לחזק את החלשים, לעזור ליישובי פיתוח לשגשג, להביא אוכלוסיות חזקות יותר לאזורים מרוחקים ולאזורי מצוקה. ואת מי אתם מחזקים כאן? את הקיבוצים העשירים ממילא: בית-אלפא, עין-חרוד, תל-יוסף, טירת-צבי, חמדיה. הרי אלו אוכלוסיות, גם מבחינה סוציו-אקונומית, חזקות מאין כמותן. מה המגמה, לחזק את החזקים? להשמין את השמנים? לדשן את הדשנים? לענג את הנהנתנים? מה תגידו בקריית-גת? מה תבשרו בחוצות אשקלון ובהרי הגלבוע? אתם אומרים: אל טל ואל מטר עליכם. קללת מפא"י ההיסטורית על ראשיכם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

עין-חרוד לא במפה. חפצי-בה לא במפה.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חבר הכנסת גולדשמידט.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

פנקס אדום, ולא – לאבדון.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חפצי-בה לא בפנים. את מסיתה ואת משקרת.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, אני מבקש.

אלי גולדשמידט (העבודה):

דיברת על חפצי-בה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

לא אמרתי חפצי-בה. אתה לא תתקן את הנאום שלי. אני לא אמרתי חפצי-בה.

היו"ר ר' אדרי:

חברת הכנסת בלומנטל, אני מבקש.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני מבקש ממך.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אתה משקר. אני לא אמרתי חפצי-בה.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה עם הסכם הקיבוצים? – 300 מיליון שקל מתקציב המדינה.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת איתן, אני מבקש ממך. תסייע לי בבקשה.

חברי הכנסת, הדיון הוא כל-כך חשוב. זה חוק שאנחנו מצפים לו הרבה זמן. מותר לחברי הכנסת להביע את דעתם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

ולשקר במצח נחושה? כמה אפשר לשקר, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ר' אדרי:

תן לי, תן לי. אם היית מבקש להעיר הערה – הייתי נותן לך. אבל אני מבקש לכבד גם את הכנסת וגם את הנואם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מבקש לאחר מכן להעיר הערה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לא להשתמש במלים שלא במקומן. אתן לך אפשרות לשאול שאלה או להעיר הערה בסוף. גברתי, בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

חבר הכנסת גולדשמידט, לא מניתי את הקיבוץ חפצי-בה. אולי לא שמעת את דברי, ומן הראוי שתקשיב להם ולא תצעק כל הזמן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, ביקשת ואמרתי שאתן לך. אני מבקש שקט.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

ובהרי הגלבוע אתם אומרים: אל טל ואל מטר עליכם, קללת מפא"י ההיסטורית על ראשכם, פנקס אדום, ולא – לאבדון.

ומה עם יישובי התענכים, הקורעים תחת עול המצוקה וההצקה, ההסתה וההצתה?

לאיזו ציונות אתם מחנכים? כל מי שהצביע עבודה יקבל 10% הנחה במס הכנסה. קניתם את השלטון בכסף, ואתם מוכרים את המדינה תמורת ערבוביות.

בנות שפרעם אל יצחק בכינה, המלבישכם שני עם עדנים, המעלה עדי זהב על לבושכן. איך נפלו שכניכם בני קריית-אתא, תושבי השכונות, שוכני המרזבים. יש לממשלה הזאת סדרי עדיפויות חדשים: רוב ערבי בגליל וייבוש התנחלויות. במה חטאו חלוצי שילה ומתנחלי עלי? ומה יצא קצפכם על שבי גוש-עציון ובוני אריאל?

ומה ילמדו ילדי עפולה מן המפה המבישה הזאת שלכם? – ההורים שלי, חושבים לעצמם ילדי עפולה, שעלו אל הארץ הזאת, גרו במעברות ומפרנסים היום את המשפחה שלנו בכבוד ובצנעה – הם לא יקבלו הנחה במס הכנסה. הם יהודים יותר מדי טובים, מאמינים, נאמנים. אבל השכנים שלנו באכסאל הם מן הרוב החוסם. ובשביל האצבע שלהם מתגמלים אותם ולכן הם מקבלים. כך גם הקיבוצים. מסכנים.

היו"ר ר' אדרי:

חברת הכנסת בלומנטל, זמןך תם.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

עוד דקה. הפריעו לי הרבה מאוד, ואני מבקשת לומר עוד שני משפטים.

היו"ר ר' אדרי:

בבקשה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

כך גם הקיבוצים. מסכנים, הם הפסידו את כל הכסף שלהם בפעם שעברה בבורסה כמה וכמה פעמים, אז מתגמלים אותם בשביל הברכה החדשה וכיסאות הנוח.

ההורים שלי, אומרת אותה ילדה מעפולה, הם יהודים טובים.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת. חבר הכנסת שגב וחבר הכנסת לס. לא הייתם רוצים שיפריעו לכם בעת שאתם נואמים. אני מבקש לא להפריע.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אומרת אותה ילדה מעפולה: ההורים שלי הם יהודים טובים, הם לא ממורמרים, הם היום קצת עצובים ופחות מאמינים. אינני אומרת שלתושבי אכסאל לא מגיע. כאן בדיוק נעוצה הנקודה. יש צורך בקריטריונים ברורים, הוגנים ושווים, כמו מצב סוציו-אקונומי של היישוב והמרחק מהמרכז; מרחק מהמרכז כפי שכולנו מבינים.

אתם כותבים שם: 10 קילומטרים מהגבול. על איזה גבול אתם מדברים? באמונה, אין לכם לא גבול ולא גבולות, לא קריטריונים ממלכתיים ולא אמות מידה מוסריות. ואני אומרת לכם: רואים אתכם, העם הזה הוא לא אטום, העם הזה לא סומא ולא חירש. העם הזה לא נמצא בארץ הזאת לא בשביל ההנחות של שבס ולא בשביל הבלוף של הסגר. לא 10% של הנחה במס הכנסה הם שייתנו את המשמעות לקיום שלנו פה. אבל צדק חברתי, שוויון בין אזרחים, בין יישובים, היגיון, יושר, אלו הערכים שיצדיקו את הקיום שלנו כאן. טובת העם קודמת, ולא טובת המפלגה.

חייבים לעצור את העיוות המבחיל, כפי שהוא מופיע כאן על מפת שבס המבישה.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לחברת הכנסת בלומנטל.

הערת הבהרה לחבר הכנסת גולדשמידט. בבקשה בקיצור.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה זה?

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, היתה הערה מסוימת והבטחתי לחבר הכנסת גולדשמידט שהוא יוכל להעיר הערת הבהרה. בבקשה.

עוזי לבדאו (הליכוד):

הערת הבהרה? תרשום להם הערת אזהרה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מציע גם לחבר הכנסת מצא וגם לחברת הכנסת נעמי בלומנטל לעשות שני דברים: ראשית, לקחת מקל, לטייל ברחבי ארץ-ישראל ולהתחיל להתמצא במפה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אל תטיף לי על ארץ-ישראל. אתה יכול ללמוד ממני על ארץ-ישראל.

היו"ר ר' אדרי:

חברת הכנסת בלומנטל, נתתי לך זמן מעל המותר. אני מבקש. יש לו בסך הכול 30 שניות להערת הבהרה. אני מבקש.

אלי גולדשמידט (העבודה):

דבר שני, אני מציע לחברת הכנסת בלומנטל – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, הוא היה מסיים כבר מזמן אילו אפשרת זאת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מציע לחברת הכנסת בלומנטל לקרוא את הצעת החוק לפני שהיא באה ומדברת עליה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אני לא צריכה את ההערות שלך.

מיכאל איתן (הליכוד):

זו בושה מה שקורה פה. זו איננה הבהרה.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש. אני מנהל את הישיבה. במקום ליצור מהומה על לא מאומה ביקשתי את הערת הבהרה. נאמרו דברים והוא ביקש להעיר הערת הבהרה. לא נורא. 30 שניות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

חברת הכנסת בלומנטל מנתה את הקיבוצים בית-אלפא, חפצי-בה ועין-חרוד בתוך המפה הכלולה בהטבות מס הכנסה. עשה אותו דבר חבר הכנסת מצא, אשר מנה את משמר-העמק. אלה ארבעה יישובים שפשוט לא קיימים בתוך הסיפור.

חברת הכנסת נעמי בלומנטל קבעה שהממשלה קיללה את אזור הגלבוע, כשכל אזור הגלבוע נמצא בתוך המפה. אז אנא, גברתי, את היית באלמגור, את היית בהתיישבות, תלמדי את המפה ותדברי אמת כשאת עולה על הדוכן. תודה.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת גולדשמידט.

עוזי לבדאו (הליכוד):

האם זו הערת הבהרה?

היו"ר ר' אדרי:

זו הערת הבהרה. נתתי לחברת הכנסת בלומנטל שתי דקות מעל המותר, ומותר לי לתת גם לחבר הכנסת גולדשמידט 30 שניות. אני מבקש. זה פחות מאשר ליצור כאן מהומה ולהתדיין על כך 30 דקות. תודה.

אני קורא לנואם הבא, חבר הכנסת דוד צוקר. איננו. אני מזמין את חבר הכנסת עובדיה עלי. בבקשה, אדוני.

חנן פורת (מפד"ל):

ומי אחריו?

היו"ר ר' אדרי:

אחריו – חבר הכנסת גונן שגב.

נעמי בלומנטל (הליכוד):

הממשלה עוד לא הגיעה. אני מפנה את תשומת לב היושב-ראש.

היו"ר ר' אדרי:

גברתי, הערתי על כך. היא לא חייבת להיות כאן.

רענן כהן (העבודה):

האם זה יעזור לך? האם זה יעזור לך במשהו? – –

נעמי בלומנטל (הליכוד):

אולי לך זה יעזור.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת כהן, אני רואה שאתה נהנה להעיר הערות. אני מבקש. הדבר נאמר, מותר לה. היא העירה, השבתי, בוא נכבד זה את זה. בבקשה, אדוני.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, כדי שגם אני לא אואשם בכך שגם אני לא מדייק בדברי, אני מראש רוצה להבהיר שאנחנו מבינים את האבחנה בין הצעת החוק המונחת לפנינו ומדברת על הטבות למס הכנסה לבין כל הסוגיה שנקראת הטבות לערי פיתוח, רשימת ערי פיתוח, מה שקוראים היום במונחים החדשים אזורים של פיתוח בעדיפות לאומית. אבל אני מרשה לעצמי בהזדמנות הזאת לכרוך את הכול תחת אותה קורת גג ולדבר על הנושא הזה גם בקשר למס הכנסה ולעניינים האחרים, הקשורים לאזורי פיתוח, מה שקרוי אזורים בעדיפות לאומית כזאת או אחרת.

אני חושב שהדוברת שקדמה לי, חברת הכנסת נעמי בלומנטל, קלעה. לא מדובר כאן על גבול. הממשלה הזאת איבדה כל גבול של חוצפה, וכאן עשתה מעשה שפשוט לא ייעשה. אין גבולות לחוצפה של הממשלה הזאת. היא כאן נותנת פשוט אתנן פוליטי לחברי כנסת ערבים שמצביעים בעד הממשלה, ועיני לא צרה בהם.

טלב אלסאנע (מד"ע):

למה אתה מזייף? – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת אלסאנע, אפשרתי לך להעיר, מספיק.

גונן שגב (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שגב, חבר הכנסת שגב, כשאני קורא לך, אני מבקש שתפסיק ותכבד את הבית, אם אתה לא מכבד את היושב-ראש. קראתי לך חמש פעמים ולא מצאת לנכון להרים את הראש ולהסתכל.

גונן שגב (צומת):

לא שמעתי.

היו"ר ר' אדרי:

אתה שמעת.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני לא רוצה לרדת לוויכוח עם חבר הכנסת שצעק כאן. אני מציע לחבר הכנסת קודם כול להאזין לדברים, ואילו הוא היה שומע את דברי הפתיחה שלי, הוא היה מתבייש בהערה הלא-חכמה שהשמיע כאן.

לגופו של עניין, אין עיני צרה באיש, אין היא צרה באזרח כלשהו, לא חשוב מאיזה רקע ובן איזו דת הוא, אבל מאוד מרגיזה אותי העובדה, שהממשלה הזאת פוגעת בערי הפיתוח, פוגעת בשכונות, היא

נוטלת מהן את כבשת הרש, גוזלת מהן את כבשת הרש, ונותנת את זה לשתי אוכלוסיות. היא נותנת לקיבוצים העשירים בעמק-הירדן ובמקומות אחרים. יושב פה חבר הכנסת אלי גולדשמידט, וברוב חוצפתו הוא לא מתבייש להעיר לחברת הכנסת נעמי בלומנטל. מה הוא מעיר לה? לקחת מקריית-מלאכי ומקריית-גת ולתת לדגניה? זה צדק? זו הגינות? זו עדיפות לאומית? להוריד מעפולה ולהוריד מערי פיתוח אחרות ולתת לאכסאל, לנצרת הערבית ולשפרעם – למה? מדוע עשו זאת? זה כל כך מסובך לנחש? קשה להעריך למה עשו זאת? בשביל קולות של חברי כנסת כאן גוזלים את כבשת הרש של ערי הפיתוח.

אני חושב שכאן נעשה מעשה שלא יעשה. אסור לכנסת לעבור לסדר-היום על המחדל הזה, על החוצפה של הממשלה בהצעת החוק המונחת לפנינו.

יתירה מזאת, נראה לי שיש כאן פשוט התערבות גסה במהלך הבחירות המוניציפליות. הממשלה הזאת מנצלת את המנדט שאין לה, והיא מנסה להתערב בצורה גסה במערכת הבחירות, כדי להשפיע על תוצאות הבחירות. הם רוצים שראשי הערים יעלו אליהם לרגל, יתחננו בפניהם כדי לשפר את מצבם, אותן ערי פיתוח שגזלו מהן את המעט שיש להן.

התופעה הזאת היא תופעה שאינה מוכרת, לא היתה מעולם. לדעתי, אסור לנו לעבור על כך לסדר-היום ואסור, בשום פנים ואופן, לאשר את ההצעה הזאת, שאין בה צדק, אין בה הגינות, היא בוודאי לא עונה על הצרכים החברתיים, הסוציו-אקונומיים, ועל הצרכים האחרים שצריך להתחשב בהם כשמכינים מפה מהסוג הזה.

אני מבקש מחברי הכנסת שלא לאשר את הצעת החוק הזאת. יש לי הרבה מאוד שאלות ותמיהות, אבל בשל קוצר הזמן לא אציין ולא אפרט את כולן. אני לא רוצה להראות את המפה עם כל הזיגזגים כאן. אני לא מבין למה ערד צריכה להיות אזור פיתוח א', אני לא מבין את כל הזיגזגים כאן, שבאים לצרכים פוליטיים מקומיים. אבל הדברים בוודאי יבואו לוועדה, שם אפשר להעלות, לספר ולפרט יותר את כל המחדלים, השגיאות והגזל שנעשה כאן. לדעתי, ניטיב לעשות אם לא נאשר את הצעת החוק המונחת לפנינו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת עובדיה עלי, על שעמדת בזמן שהוקצב לך. אני מקווה שגם הבאים אחריו יעשו כן.

חבר הכנסת גון שגב, בבקשה; אחריו – חבר הכנסת שאול עמור.

גון שגב (צומת):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת הנמצאים, החלוקה של 1993 על-ידי ועדת-שבס, מסתרת מאחורי סממאות ריקות: "אזורי עדיפות לאומית התואמים שינויי סדרי עדיפויות לאומיים". בפועל מדובר במפת חלוקה פוליטית, שאינה מתבססת לא על מדדים כלכליים, לא על מדדים סוציאליים ולא על

נתונים סטטיסטיים; מפה המזכירה בצורה מפחידה את גבולות החלוקה של נובמבר 1947. גם לאחר התיקונים הקלים והוספת יישובים, קשה להבין או למצוא את הקריטריונים שיצרו את הקו הפתלתל המבצע סיבובים לולייניים על פני מפת ארץ-ישראל, כדי לכלול במפה עיירות פיתוח כמו כפר-תבור, קיבוצים מבוססים ועוד ערים שונות.

המפה היא פצצת זמן חברתית. חוסר הצדק החברתי והעדר קריטריונים אובייקטיביים זועקים לשמים. ניסיתי לנתח את המפה ולמצוא את המדדים המהווים את אבני הבניין בתוכנית הגאונית של שבס. אחד הקריטריונים הראשונים שעלו במוחי הוא הימצאות חבר כנסת ביישוב. אל תקפוץ, חבר הכנסת גולדשמידט, אני מזכיר עוד כמה. חבר הכנסת גולדשמידט – דגניה א'. ערד – השר מר בייגה שוחט. כפר-תבור – סגן שר החינוך מר מיכה גולדמן. כפר אכסאל – חבר הכנסת דראושה. בהמשך בדיקתי נזכרתי, שבכפר השכן לאכסאל, כפר הולדתו של חבר הכנסת דראושה, יש שני חברי כנסת: חבר הכנסת איתן ועבדכם הנאמן, חבר הכנסת גונן שגב.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, עוד מעט אתה נואם.

גונן שגב (צומת):

ואז, אפילו שיש שני חברי כנסת בתל-עדשים, אותן אדמות – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גונן שגב (צומת):

חבר הכנסת דראושה, הרי אנחנו גרים על אותה משבצת קרקע. למה תל-עדשים לא ואכסאל כן? באכסאל יש מערכת ביוב מרכזית ובתל-עדשים אין. השדרה שלכם בכניסה נראית כמו אירופה.

היו"ר ר' אדרי:

כמו שאנז-אליזה.

גון שגב (צומת):

שאנז-אליזה, כמעט. למרות זאת תל-עדשים איננה נכללת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, אפשר להעיר פעם אחת.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדשמידט, אין לך עוד רשות להערות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

לא. אתה עוד מעט מדבר, תביע את דעתך ותסתור את דבריו גם כן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש ממך להפסיק את ההערות. חברי הכנסת, כבר אמרנו שהדיון הוא רציני, בואו נקשיב זה לזה. אדוני, בבקשה.

גונן שגב (צומת):

אני רוצה להעיר הערה קטנה. יש פה רשימת יישובים מסודרת של אזור צהוב ואזור כחול, עם חריגים, וזו המפה שבעצם אליה אני מתייחס, לא המפה המצוירת.

במאמץ מחשבתי נוסף הבנתי, כי ייתכן שלא מספיקה נוכחות חבר כנסת ביישוב; עליו להיות מהקואליציה או לפחות תומך בקואליציה.

המפה הינה מפה פוליטית המציירת גבולות עתידיים. המפה אינה בודקת את המצב הכלכלי של היישובים, ואינני מבין ממתי מרחק מגבול או ממרכז הארץ הוא קריטריון כלכלי או חברתי. האם הקריטריון הוא רדיוס של כנפי השכינה או מרחק מרחוב דיזנגוף? חסר במפת החלוקה של שבס הקריטריון העיקרי האמיתי, והוא המצב הסוציו-אקונומי של האוכלוסייה.

ברור שממשלה הקוראת לתושבים "פרופלורים" ומעניקה כינויים מעליבים אחרים רק בשל היותם תושבים של חבל ארץ מסוים, מטילה עליהם גם סגר כלכלי ופוגעת בעתיד האזורים.

אני קורא לממשלה למשוך הצעת חוק מסוכנת זאת, אשר עלולה להוות פצצת זמן חברתית.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת שגב. אני מזמין את חבר הכנסת שאול עמור, בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת בנימין טמקין.

אדוני השר, כבר הושמעה הערה – היכן הממשלה? אני שמח שאתה כאן ואני מקווה שתכבד אותנו בנוכחותך.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ר' אדרי:

הוא כבר דיבר.

שאל עמור (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת דראושה שכני – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, פונים אליך. שכנך פונה אליך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מברך אותו על ההצלחה שלו אתמול.

שאל עמור (הליכוד):

תודה רבה לך, שכני הטוב.

היו"ר ר' אדרי:

גם אני מצטרף לברכות ולאיחולים.

שאל עמור (הליכוד):

תודה רבה. קודם כול אני רוצה להסב את תשומת לב הכנסת, אני לא יודע אם דובר על כך, על אחיזת העיניים בנושא הזה של סדרי עדיפויות לאומיים בכל הקשור להנחות החדשות ממס הכנסה. אני לא יודע אם אתם יודעים שהיתה הפחתה עכשיו, בהצעת החוק החדשה של מס הכנסה, לטובת האוצר. האוצר יקבל בחזרה כ-40 מיליון שקל מסך כל הסכום שנועד לנושא הזה של הטבות במס. אז קודם כול, שתדעו כאשר מדברים על סדרי עדיפויות לאומיים ועל כל הדברים האלה.

אין לי ספק שיש מגמות פוליטיות בדוח הזה. ללא ספק. כבר דובר, ודרך אגב, אני קצת תמה על שחלק מחברי הבית מכל המפלגות נסוגו ממה שהם אמרו, והכול מופיע בפרוטוקול של ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, שם שמעתי חברים מהעבודה ומכל המפלגות, שתקפו בחריפות רבה את הדוח הזה. לפתע אני שומע מנגינות חדשות.

אין ספק שהשיקולים הם פוליטיים, וכבר הוזכרה באר-שבע, שחיים בה כ-19,400 איש מתחת לקו העוני, שמסווגת כאזור פיתוח ב', לעומת ערד היפיפיה, המפותחת, עם אוכלוסייה במצב סוציו-אקונומי חזק, שזוכה לאזור פיתוח א' במסווה, בטענה מדומה של גיאוגרפיה. אפשר לחשוב שערך רחוקה מבאר-שבע 300 קילומטר.

אני בטוח שחברי מהעבודה יודעים שהדוח הזה, אם ייושם, יגדיל חד-משמעית את הפער החברתי במדינת ישראל.

אני רוצה להסתכל עכשיו בעיניהם של שני ידידי הטובים, שאין לי ספק שגם להם הנושא החברתי אכפת, שניהם חברי קיבוצים, חבר הכנסת גולדשמידט וחבר הכנסת חגי מירום. שניכם מכירים היטב את מערכת הקשרים הטובה שלי עם הקיבוצים, אבל אני שואל אתכם, בכנות, לדוגמה, אם קיבוץ אפיקים נכלל באזור פיתוח א', ועיני לא צרה, זאת אומרת שהוא יקבל סל-חינוך טוב יותר ממגדל-העמק, שמסווגת כאזור עדיפות ב' – האם ילד ממגדל-העמק שונה מילד באפיקים? אני רוצה לקבל תשובה, עם יד על הלב, באמת. אין לי שום כוונה לנגח. אני בטוח שלבכם לא שלם עם הדבר הזה. אפיקים אזור פיתוח א' – וגם מגדל-העמק א', או אחרים – קריית-גת או באר-שבע. אני כבר לא מדבר על נושאים אחרים; נושא השקעות הון וכל הדברים האלה.

הדבר החמור מכול הוא, שהדוח הזה מחזיר אותנו לתקופת סאלח שבתי. מה אומרים? – טיפול נקודתי. תבוא איזו ועדה של פקידים, עם כל הכבוד, היא תהיה מכובדת, תיסע, תקבל אש"ל, תגיע, יכבדו אותה, והיא תחליט לפי ראות עיניה איזה יישוב יקבל הטבות אלו ואחרות. אני מודיע לכם, שזאת היא הוועדה הפוליטית הגרועה ביותר שהיתה אי-פעם במדינת ישראל; היא תכוון על-ידי הפוליטיקאים ואפילו מאותה מפלגה. אם שר זה או אחר שייך לאותו מחנה של אותה מפלגה, הוא יעניק את ההטבות שהוא רוצה. את זה צריך לבטל, ומייד. אני מצפה מחבר הכנסת דראושה, ידידי, שהוא יתקומם נגד זה שמפלים בין אזרחים שגרים בשומרון ובין אזרחים שגרים לידו – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שיבואו – – –

שאל עמור (הליכוד):

אתה צריך להתקומם; תסלח לי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

שאל עמור (הליכוד):

הרי אתה לוחם גדול – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שאל עמור, זמנך תם כבר לפני דקה.

שאל עמור (הליכוד):

הרי אתה לוחם גדול לזכויות האזרח. למה אדם שמשרת בצה"ל לא זכאי להטבות האלה ואדם שאינו משרת בצה"ל, ולא משנה מהי הזהות האתנית שלו, צריך לקבל את ההטבות האלה? אולי תענה לי?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת עמור.

שאל עמור (הליכוד):

רבותי, הדוח הזה התעלם טוטלית משני מרכיבים שהנהגנו כל השנים כאשר עבדתי עם בייגה שוחט. הנושא הגיאוגרפי חשוב, אבל גם הנושא הסוציו-אקונומי. הקריטריון הסוציו-אקונומי חסר לחלוטין, ולכן זה דוח אנטי-חברתי, ויש לפסול אותו. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת שאל עמור. אני מזמין את חבר הכנסת בנימין טמקין – איננו. אחריו – חבר הכנסת עמנואל זיסמן; בבקשה, אדוני. אחריו – חבר הכנסת מיכאל איתן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, החלטת הממשלה התקבלה ברוב של תשעה נגד ארבעה ושני נמנעים. שלושה מבין ארבעת המתנגדים היו שלושת שרי מרצ. אחד משני הנמנעים היה חבר הכנסת רמון. השלושה, יחד עם חבר הכנסת רמון – – –

נואף מסאלחה (העבודה):

השר רמון.

עמנואל זיסמן (העבודה):

השלושה יחד עם השר רמון התנגדו, בגלל כמה טענות – למה יש כל כך הרבה יישובים מעבר ל"קו הירוק", ולמה הוכלל גוש-קטיף, כי בזה אנחנו נותנים לגיטימציה לגוש-קטיף.

אין לי ספק שזאת עמדה בלתי נכונה של שרי מרצ וגם של שר הבריאות חיים רמון. אני רק מביא דוגמה לכך, שעד שהממשלה החליטה, הצעת החוק הזאת עברה כמה שלבים. אני זוכר מה היה עד הגשת הדוח, מה היה מהגשת הדוח ועד להחלטת הממשלה, ואני בטוח בכך שאחרי שנאשר היום את הצעת החוק בקריאה ראשונה יחולו גם שינויים נוספים.

כולנו צריכים להסכים, גם אתה, חבר הכנסת עמור, שמה שהיה עד עכשיו היה מעוות, מסולף, וגם אתה, עם יד על הלב, לא יכולת להסכים עם כמה וכמה דברים שלא נבעו משיקולים לאומיים ולא נבעו משיקולים חברתיים, אלא נבעו משיקולים אינטרסנטיים קצרים, גם לפי מחנות של הליכוד. כולנו צריכים לומר לעם ישראל, שמה שהיה עד עכשיו חייב להיפסק, וצריך להיות משהו חדש.

אני מסכים עם שר הפנים, מר אריה דרעי, שנמנע מסיבה אחרת. הוא אומר שיש פחות מדי יישובים מעבר ל"קו הירוק", ואני מסכים אתו. אני, למשל, חושב שצריך, במחשבה שנייה, בוועדת הכספים, להכליל יישובים מסוימים משומרון, כי מי שרוצה להיות עקבי, ומדבר על אזורי עימות, חייב להכליל את כל היישובים שבאזורי העימות; בדיוק כמו גוש-קטיף, שלא היה כלול ועכשיו הוא כלול, כי אני רואה את גוש-קטיף כחלק בלתי נפרד ממדינת ישראל בעת שלום. השר יוסי שריד יכול לומר שנותנים לגיטימציה. כן, נותנים לגיטימציה.

דוד מגן (הליכוד):

אתה צודק עד כדי כך, שהם שכחו לצבוע את בקעת-הירדן בכחול...

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, מותרת הערה, אבל תנו לנואם להמשיך בדבריו.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אני דוחה מכול וכול את הטענה שהושמעה כאן מספסלי האופוזיציה, שיש להצעת החוק הזאת קשר כלשהו עם מערכת הבחירות לעיריות. אנחנו יודעים למי ניתנה הנבואה. מי לידנו יתקע שאותם ראשי ערים של הליכוד היום יישארו ב-2 בנובמבר, או להיפך? הרי כבר קרה בקריית-שמונה, שהיא תחת ראשותו של איש ליכוד, והיא כלולה, שהליכוד עצמו הדיח את ראש העירייה של קריית-שמונה; אבל הוא הדיח אותו לטובת איש מאותו מחנה. לכן, הטענה הזאת שיש קשר עם מערכת הבחירות היא מופרכת מיסודה וצריך להוריד אותה.

אני רוצה לסיים את דברי ולומר: יש בהצעה הזאת שינויים משמעותיים וחיוניים, היא טעונה בדיקה מחודשת, אפשר להכניס בה שינויים יותר צודקים. אני בטוח שבסופו של דבר התוצר הסופי של הצעת החוק יביא לידי כך, שרובנו נתאחד סביב זה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת עמנואל זיסמן. אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל איתן.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אם זה תלוי בליכוד, אנחנו מבקשים שחבר הכנסת זיסמן יעדכן את המפה.

היו"ר ר' אדרי:

ההערה רשומה. חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בראשית דברי אני רוצה להתייחס – רק בשולי הוויכוח – ולהחזיר לחבר הכנסת אלי גולדשמידט מנה אחת אפיים. מה זאת אומרת: חפצי-בה לא מקבלים, עין-חרוד לא מקבלים, גליל-ים לא מקבלים, מעלה-החמישה לא מקבלים? קיבוצים בתוך הרצלייה, בתוך תל-אביב, בלב הארץ, כולם מקבלים 300 מיליון שקל – 10,000 שקל לכל משפחה מתקציב משלם המסים. במקום שמדינת ישראל תממן אוכלוסיות נזקקות בחינוך, זקנים וקשישים בסעד וברווחה, היא לוקחת מהתקציבים האלה 300 מיליון שקל, 10,000 שקל לכל משפחה בכל קיבוץ, רק משום שהם קיבוצים.

ואתה בא הנה ואומר: רגע אחד, אנחנו לא מקבלים. מה, אתם לא מקבלים? בדם המדינה הזאת מממנת את זה. ואתה אומר: לא מקבלים. כשאתה בא להעיר לחברת הכנסת בלומנטל – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

לא אמרתי זאת. אמרתי שהם לא כלולים בחוק – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

חבל. לא צריך. אומרים: והמשכיל בעת ההיא יידום. לקחתם, קיבלתם הרבה מעבר לחלקכם ולמה שמגיע לכם. עוד לא דיברתי על תוספות. די, לא צריך לבוא הנה ולהציג את עצמכם כקוזק הנגזל.

עכשיו לגבי החוק עצמו. אני רוצה להזכיר לכל חברי הכנסת איפה מקור החוק הזה. לא הזכירו זאת כאן. החוק הזה מקורו, בגלגולו הראשון, בהטבות ליישובי ספר על בסיס ביטחוני. והנה, גלגול אחר גלגול, טלאי אחר טלאי, לרבות מחדלים של ממשלת הליכוד.

שאול עמור (הליכוד):

גם אכסאל – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

הביאו לכך שהחוק הזה הפך להיות במתכונתו היום משהו אמורפי, בלתי ברור, יש לו צורה אחת: ראש של שבס וכרס של בייגה; בטן של בייגה וראש של שבס. בצפון יש פתאום פזילה ליישובי הספר כמו שפרעם. שפרעם – יישוב ספר. יש פזילה לקול הערבי, לגוש החוסם, למה שאתם רוצים.

נואף מסאלחה (העבודה):

זה לא נכון.

מיכאל איתן (הליכוד):

מה פתאום, לפי איזה קריטריון? זה על-יד גבול? תגיד לי, יישוב של יהודים שנמצא ליד גבול הצפון – אסור להפלות, אבל למה יישוב ליד חיפה צריך לקבל? מה הסיבה?

יורם לס (העבודה):

הוא לא קיבל.

מיכאל איתן (הליכוד):

הנקודה השנייה, נרד דרומה, אנחנו מגיעים – כל מי שמסתכל במפה רואה שאזורי עדיפות הולכים בקו ישר לאורך הגבול עם ירדן. פתאום, מאיזו סיבה לא ברורה, נהיית בטן כזאת. אתה מסתכל מהצד, הפרופיל, הבטן של בייגה. ולמה יש בטן כזאת, בלתי טבעית? כי היו צריכים להגיע לערד ולהכניס גם את ערד בפנים. אז עשו בטן. ובא הנה בייגה עם הבטן הזאת, ועם הבטן השנייה, ומה הוא אומר כאן? – החוק הקודם היה פוליטי. ומה החוק הזה?

פנחס בדש (צומת):

הם לא מכחישים זאת. הם מודים שזה חוק פוליטי.

מיכאל איתן (הליכוד):

נכון. החוק הקודם היה פוליטי, צריך לומר את האמת, והחוק הזה הוא פוליטי, צריך לומר את האמת. אבל מה ההבדל בין פוליטיקה לפוליטיקה? החוק הקודם קידם מפעלים ציוניים, דרוזים, יוצאי צבא בכל הארץ, עם פוליטיקה מכוונת לכיוון הזה. והחוק הזה הוא פוליטי. חוק פוליטי לקידום הציונות היה החוק הקודם. חוק פוליטי לנסיגה הוא החוק הנוכחי.

והתוצאה הכי יפה – אומרים: תמונה טובה מאלף מלים – קחו את המפה הזאת, שאתם מכניסים אותה לספר החוקים, ציירתם עליה, בדוח של מדינת ישראל, את גבולות 1967 פר אקסלנס. ואפילו את יישובי הבקעה, שאתם, אנשי המערך, אומרים שלעת שלום אתם חותרים לכך שהם יהיו תחת ריבונות ישראלית, אתם הוצאתם מהמפה. וכדי לתת להם את ההטבה רשמתם אותם שם, שם, מחוץ למפה.

יורם לס (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, זמנו תם. אל תפריעו לו. אני מבקש.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מסיים.

יורם לס (העבודה):

יש תוספת.

דוד מגן (הליכוד):

למה זה לא מצוין במפה?

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, הרי איש לא מקשיב למה שאתם אומרים. אם כולם מדברים ביחד, איש לא שומע. דברי חכמים בנחת נשמעים, אתם יודעים זאת.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מסיים במשפט אחרון.

הדבקות הזאת ב"קו הירוק" הגיעה עד כדי כך, שאפילו את ים-המלח חציתם לשניים, שלא לדבר על יישובי הערבה, שעל-פי ההסכם ששמעון פרס מבטיח – – –

פנחס בדש (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, זמנך תם לפני דקה וחצי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני מסיים.

— — — שעל-פי ההסכם ששמעון פרס מבטיח, לא יצטרכו לתת להם שום סובסידיות ושום הנחות. פשוט מתכוונים להחזיר אותם לירדן. לידיעתכם, לפי ההסכמה שהביעו חוגים ממשרד החוץ כלפי ירדן, יש נכונות להחזיר בערבה שטח העולה על שטחה של רצועת-עזה. תהיו מוכנים, עוד מעט זה יצא לאור.

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת מיכאל איתן. אני מזמין את חבר הכנסת רפאל איתן; אינו נוכח. חבר הכנסת אבנר שאק"י; איננו נוכח.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רק רגע.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אין רגע, מי שלא נמצא כאן — — —

חנן פורת (מפד"ל):

קבעו שאני אהיה במקומו.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת פורת, אתה לא ראשון שביקש החלפות. יש כמה חברי כנסת שביקשו להתחלף. אני לא יכול לאפשר לאחד ולא לאפשר לחמישה. אני חייב ללכת לפי הסדר.

חנן פורת (מפד"ל):

מקובל תמיד שמתחלפים, אם יש החלפה בהסכמה.

היו"ר ר' אדרי:

אם יש הסכמה – אבל חמישה ביקשו, ואני לא יכול – – –

חנן פורת (מפד"ל):

החלפה בהסכמה.

היו"ר ר' אדרי:

עם מי הסכמה, אדוני?

חנן פורת (מפד"ל):

עם חבר הכנסת שאקי.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, עם כל הכבוד, הייתם צריכים לפני כן להסכים ביניכם ולהירשם. הוא לפניך, ואתה אחריו.

חנן פורת (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

אני מצטער. אילו היית יחיד, אולי הייתי מאפשר לך. אבל מאחר שחמישה אחרים ביקשו, איני יכול לעשות זאת. אני לא יכול לקפח חברי כנסת שיושבים כאן ומחכים.

שאל ילום (מפד"ל):

אבל פרופסור שאקי הסכים.

חנן פורת (מפד"ל):

החלפה בהסכמה זה מן המקובלות.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אדוני, אין דבר כזה. יש הסכמה גם עם שלושה אחרים. אני מצטער. אני חייב לכבד כמה חברי כנסת אחרים שיושבים כאן ומחכים.

אני מזמין את חברת הכנסת נעמי חזן; אינה נוכחת. חבר הכנסת יגאל ביבי; אינו נוכח. חבר הכנסת חגי מירום, בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, חברי חבר הכנסת שאל עמור, אתה דיברת על מגמות פוליטיות. אני לא יודע מה זה מגמות פוליטיות. אין כל ספק שמאחורי החקיקה הזאת יש תפיסת עולם פוליטית מובהקת. זה לא סוד, אמרנו את זה במפורש, התחייבנו לכך כשהלכנו לבחירות, לשנות את מפת סדרי העדיפויות הלאומיים. ואנחנו מביאים כאן היום מפה, שיש בה משום הגשמה של תפיסת העולם של מי שקיבל שלטון והציג עצמו כפי שהציג עצמו.

שאל עמור (הליכוד):

זה כולל את קריית-גת?

מיכאל איתן (הליכוד):

חגי מירום (העבודה):

תרשה לי רגע, חבר הכנסת איתן, לא הפרעתי לך. אני רוצה לומר, שאני לא מוכן להיגרר אל הוויכוח הלא-סימפתי הזה, שאליו מנסים חברי כנסת בכל כוחם לגרור אותנו, כאילו קיבוצים הועדפו וערי פיתוח קופחו. אני מצטער. מי שמציג כך את המפה הזאת, את הצעת החוק הזאת, פשוט טועה או מטעה. מדוע? חבר הכנסת שאול עמור, אתה מוחה נמרצות על כך שמגדל-העמק עירך, שכנתי, שאני מאוד רוצה בפיתוח ובפריחתה, הוצאה מתוך מפת העדיפויות. אבל אתה יודע שקיבוץ יפעת, קיבוצי שלי, שנמצא במרחק של קילומטר משם, גם הוא לא בתוך מפת העדיפויות הלאומית. מה, מישהו עשה איזו העדפה לקיבוץ, ואיזו אי-העדפה לעיר הפיתוח? לא.

הצעת החוק הזאת מביאה בפעם הראשונה, וקשה לכם להתרגל לזה, מפני שהתרגלתם להעדפות-לא-העדפות, ללא כללים, בוודאי ללא כללים טריטוריאליים, בפעם הראשונה היא אכן מביאה לידי ביטוי את תפיסת העולם שלנו על פני מפה. אנחנו אומרים את הדברים בצורה הברורה ביותר. זוהי מפת העדיפויות של ממשלת ישראל על שלוש המפלגות – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

האם אפשר לשאול שאלה?

חגי מירום (העבודה):

עוד לא. אני מבקש לתת לי לסיים. זוהי מפת העדיפויות. ואני רוצה להגיד לך, חבר הכנסת איתן, המחאה שלך על אי-הכללת הבקעה היא מחאה נכונה, מפני שהבקעה הרי כלולה בתפיסת העולם של מפלגת העבודה. אבל אילו הלכת לתוספת ובדקת אותה, היית רואה שהבקעה כלולה בתוך המפה הזאת, לא על-פי הציור אלא על-פי התוספת.

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

דוד מגן (הליכוד):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, הרי איש לא שומע מה שאתם אומרים.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

איש לא שומע כשמדברים שישה ביחד.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני חבר הכנסת יהלום, עוד מעט אתה תדבר, ואז תעיר את הערותיך. אבל מאחר שחבר הכנסת מגן ביקש בצורה מסודרת שאלה, אתן לו.

שאול עמור (הליכוד):

אני ביקשתי ראשון.

היו"ר ר' אדרי:

אתן לך.

חגי מירום (העבודה):

הגיונה של המפה הזאת, וקשה לכם לשאת את זה — — —

היו"ר ר' אדרי:

רק רגע, סליחה, לא על חשבונך. דווקא, מאחר שצריך להיות סדר, כשמבקשים בצורה מסודרת אני מאפשר לשאול. חבר הכנסת מגן, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

חבר הכנסת חגי מירום, ההדגשה היתה בדיוק – – –

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ר' אדרי:

מפני שכשמדברים במקהלה מפסידים עשר דקות בוויכוח סרק. אני מעדיף לעשות זאת בצורה מסודרת, שנוכל לכבד זה את זה. בבקשה, חבר הכנסת מגן.

דוד מגן (הליכוד):

מדוע העדיף שר האוצר לרשום את רשימת יישובי בקעת-הירדן אי-שם בתוספת, ונמנע מלצייר אותם במפה, בצורה ברורה, כמו כל אזורי העדיפויות האחרים?

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, אתה נותן שיעור ליושבים-ראש איך להתנהג. אתה כל הזמן מעיר הערות. אפשר פעם אחת, פעמיים. ביקשתי – לא במקהלה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, הזמן הזה הוא הרי על חשבונך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

היו"ר ר' אדרי:

אתה הערת גם לפני כן, וביקשתי ממך ואמרתי לך שאתה עוד מעט נואם. אני מבקש ממך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אפילו לא שמעו מה שאמרתי.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אתה לא צריך להעיר לו. יש מי שנואם כאן.

שאלו יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

אתן לך בסוף.

חגי מירום (העבודה):

החלטת לא לתת לדבר? חברי הכנסת, בקעת-הירדן אכן לא כלולה במפה המצוירת. אבל מה שקובע הוא החוק. אתם עוסקים בחוק, אתם מחוקקים. ואם בתוספת מופיעים יישובי בקעת-הירדן, מה חשוב לכם מה מצויר במפה? אם אתם רוצים להפוך את הדיון פה לדיון על פתרון הקבע – נעשה את זה, אבל אנחנו הרי דנים בהצעת החוק.

מיכאל איתן (הליכוד):

דוד מגן (הליכוד):

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת יהלום, אתה היית צריך לדבר עוד מעט, ועוד מעט הטלויזיה לא תהיה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מדבר בשביל הטלויזיה?

היו"ר ר' אדרי:

לא. אמרתי שהיית צריך עוד מעט לדבר – – –

חגי מירום (העבודה):

חבל, יכולנו לתת עוד לחבר כנסת אחד או שניים את הזכות לדבר אל האומה.

היו"ר ר' אדרי:

לפני 18:30 זה על חשבונך. חבל.

חגי מירום (העבודה):

אני רוצה להגיד לחברי הכנסת, הגיונה של המפה הזאת הוא – ריחוק ממרכז הארץ. ומי שמתייחס לערד כמו אל איזו עיר שלא צריכה להיכלל במפה, אני מקווה שתושבי ערד שומעים את הדין הזה, ויקשיבו היטב מיהו הגורם הפוליטי שקורא להוציא את ערד. אני גם מזמין אתכם – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

עוזי לנדאו (הליכוד):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אתם מפריעים לחבר הכנסת מירום, שסיים את זמנו.

חגי מירום (העבודה):

אני גם מזמין אתכם לראות איך טבריה נכללה במפה הזאת, איך מנחמייה נכללה במפה הזאת, ואיך יישובים רבים מקרב ערי הפיתוח – – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מירום, אני מבקש להפסיק דקה.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, אני מבקש ממך. חברי הכנסת, הרי איש לא שומע מה שאתם אומרים.

חיים דיין (צומת):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

איש לא שומע, חבר הכנסת דיין.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה את חבר הכנסת מירום?

חגי מירום (העבודה):

לא, אני מנסה לדבר – – –

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש מכם, חבר הכנסת מירום וחברי הכנסת – – –

חגי מירום (העבודה):

עוד לא אמרתי משפט רצוף אחד היום. זה לא ייאמן.

היו"ר ר' אדרי:

אני אתן לך. חברי הכנסת – – –

חיים דיין (צומת):

– – –

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, אינני רוצה לקרוא אותך לסדר. אפשר להעיר פעם אחת. ואני אתחיל לקרוא לסדר את חברי הכנסת. אם הדיון כל כך רציני, מדוע אנחנו לא מתייחסים אליו ברצינות? הרי הדיון חשוב, וגם במה שאתם אומרים יש הרבה מן האמת. בואו נקשיב זה לזה ונשכנע זה את זה. חבר הכנסת מירום, בבקשה, דקה אחת.

חגי מירום (העבודה):

לא הספקתי להגיד משפט רצוף, עכשיו אני מקבל דקה אחת. אבל אני אכבד את זה.

היו"ר ר' אדרי:

בסך הכול, יש שלוש דקות לנואם.

חגי מירום (העבודה):

אני אכבד את זה. אני רוצה להגיד כאן לחברי הכנסת, גם אני אינני מאושר מכך שחלק מערי הפיתוח לא נכלל במפה. ובשביל זה יש לנו, בין הקריאה הראשונה לבין הקריאה השנייה והשלישית, אפשרות עוד להתווכח על הדברים הללו. אני גם רוצה להזכיר לכם, שדובר על טיפול נקודתי, ובמסגרת הזאת נוכל לטפל בזה. אני גם לא מאושר מזה שחלק מהיישובים הדרוזיים לא נכללו במפה הזאת, באופן משונה מאוד. ויודע מי שידע, שיש לנו טענה בעניין הזה, וננסה לעשות משהו.

אני רוצה להגיד כאן לסיכום דברי, מי שמנסה להכניס לתוך הדיון הזה את כל דוח שבס, גם הוא מטעה. הרי ככלות הכול מדובר פה בשאלות מיסוי. כשאתם מדברים אתי על שכבות סוציו-אקונומיות נמוכות, צריך לדעת ששכבה סוציו-אקונומית נמוכה אינה משלמת מס בכלל, ועל כן הפטור של 10% לשכבה כזאת אינו קיים כלל. על כן זה לא מן העניין, וצריך להודות ולהתוודות על כך. אני חושב שהשכבות הסוציו-אקונומיות הנמוכות, ויש לנו כאלה גם בשכונות דרום-תל-אביב ובשכונות ירושלים ובערי פיתוח, צריך לטפל בהן טיפול משלים בדרך של תמריצי חינוך ובדרך של הטבות כאלה ואחרות, שאינן נכללות בשאלת המיסוי הזאת.

ובסיכומי של דבר אני רוצה להגיד כאן, יש פה בפעם הראשונה ניסיון לעשות סדר. נכון, זה סדר פוליטי. אבל לפחות השיטה הישנה של כל דאלים גבר בפוליטיקה, כשחבר כנסת מעיר פיתוח או מקיבוץ מסוים או ממושב מסוים זוכה להטבות ביישובו, ותושבים שאין להם ייצוג כזה לא זוכים לכך – זה הסתיים. ובמובן זה אני חושב שהממשלה התקדמה לעבר עשיית סדר לאומי, לעבר עשיית עדיפויות לאומיות על-פי המפה שלה. ואני מקווה שלקראת הקריאה השנייה והשלישית נתקן גם כמה עיוותים חשובים שחבר הכנסת שאול עמור דיבר עליהם, שחבר הכנסת עובדיה עלי דיבר עליהם, ובואו לא נעמיד את העניין בעימות הזה, הלא-אמיתי, בין קיבוצים ומושבים לבין ערי פיתוח ושכונות. נתייחס לכולם כמו אל אזרחי המדינה שאנחנו רוצים לקדם את ענייניהם.

היו"ר ר' אדרי:

שאלה לחבר הכנסת עמור, ואני מבקש תשובה בקיצור.

שאול עמור (הליכוד):

קודם כול אני רוצה לתקן את חבר הכנסת חגי מירום: מגדל-העמק נכללת במפת אזורי הפיתוח.

חגי מירום (העבודה):

אתה צודק.

שאול עמור (הליכוד):

אני שואל רק שאלה פשוטה: למה ילד באפיקים – לא משנה אם זה מושב או קיבוץ – מקבל סל-חינוך גדול יותר מילד במצוקה בקריית-מלאכי או בקריית-גת? תענה לי על זה.

חגי מירום (העבודה):

חבר הכנסת שאול עמור, אינני בטוח שילד באפיקים מקבל סל-חינוך גדול יותר.

קריאה:

באמת.

חגי מירום (העבודה):

אינני בטוח בכך, אבל אני רוצה לשלוח אותך למפת המדינה הזאת ולראות היכן נמצא אפיקים. טוב לי ואני גאה מאוד שאפיקים הושם על המפה הזאת כיישוב שצריך לפטור את תושביו ממיסוי חלקי, ואני מחפש דרך, כפי שאמרתי לך, לראות איך אפשר גם לעשות את מה שצריך לעשות בקריית-גת ובמקומות אחרים הדומים לה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת חגי מירום. אני מזמין את חבר הכנסת אליעזר זנדברג; אחריו – חבר הכנסת חנן פורת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

רגע, אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה מייד – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני ביקשתי. אני הולך למשהו דחוף.

היו"ר ר' אדרי:

אתה מייד אחרי חבר הכנסת פורת.

יגאל ביבי (מפד"ל):

זה לא בסדר.

היו"ר ר' אדרי:

אני קראתי לחבר הכנסת פורת לפני כן, ואני חייב לכבד – – –

יגאל ביבי (מפד"ל):

הודעתי ליושב-ראש וביקשתי. אני מחכה כבר 20 דקות.

היו"ר ר' אדרי:

לכן אני נותן לך אחרי חבר הכנסת פורת. אני קראתי, ויש גם סדר מסוים שצריך לכבד. גם חבר הכנסת פורת העיר לי לפני כן. בבקשה, אדוני.

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אומרים שפרופלור מסתובב במהירות וגורם לתנועה. הצעת החוק המובאת פה לפנינו היום על-ידי הממשלה היא כנראה חלק ממדיניות של פרופלור. לפני הבחירות דיבר ראש הממשלה על כך, שמי שיעלה על הדעת לרדת מרמת-הגולן יפקיר את ביטחון ישראל. אחר כך הפרופלור הסתובב במהירות ודובר על ויתור של סנטימטרים, דובר על ויתור של קילומטרים. עכשיו יש איזה סיבוב נוסף של הפרופלור, ומובא בפנינו חוק, שבין היתר מגדיר את רמת-הגולן חלק מאזור העדיפויות.

חיים אורון (מרצ):

פרופלור שמסתובב מהר מאוד נראה כאילו הוא עומד במקום.

אליעזר זנדברג (צומת):

לי נראה שגם במרצ יש פרופלור, תיכף נגיע לזה.

חיים אורון (מרצ):

ומצפן שמסתובב מהר עומד במקום.

אליעזר זנדברג (צומת):

יכול להיות. אתה יודע מה? כשאני מסתכל על הממשלה, הממשלה הזאת היא פרופלור אחד גדול, נראה לי שהיא עומדת במקום כל הזמן.

היו"ר ר' אדרי:

הערת את הערתך, אני מבקש להמשיך.

אליעזר זנדברג (צומת):

מכיוון שהחוק הזה מגדיר גם את רמת-הגולן כחלק מאותו אזור בעל עדיפות לאומית, מה אתם רוצים לעשות נוכח ההצעות הקודמות – לייצר שם פרופלורים? לחזק פרופלורים?

אבל נראה לי שהעיקרון של פרופלור בממשלה הזאת הוא הרבה יותר עמוק והרבה יותר מקיף. אני חושב שהוא מאפיין את הממשלה הזאת לאורך כל הדרך. אני בחרתי לסקור מה שהייתי מכנה אולי שיעור קצר באווירונאוטיקה ובאירובטיקה פוליטית, אם ניקח את המישור של המשא-ומתן המדיני: הממשלה הזאת התחילה באוטונומיה תחילה. דובר על כך שבתוך תשעה חודשים תיכון פה אוטונומיה. אחר כך הסתובב הפרופלור ועברנו לסוריה תחילה. ראש הממשלה התכחש להבטחות שלו מלפני הבחירות ודיבר על ויתורים לסוריה. ואז נתקע המשא-ומתן עם סוריה, ושוב הסתובב הפרופלור ודיברנו על עזה תחילה. ועכשיו אומרים לנו: עזה תחילה. ואני שואל: באיזה אופן יסתובב הפרופלור הלאה? לאן נגיע, אולי לירושלים? אבל דבר אחד בטוח, כנראה לא לירדן, כי על זה כבר אמרו לנו שצריך להתפכח מאשליות.

גם בתחום הפנים-מפלגתי ראש הממשלה כנראה מנוסה בתנועה של פרופלור. הוא היה כבר בסיבוב קודם ראש ממשלה ויושב-ראש מפלגה, אחר כך החליפו אותו. עכשיו הפרופלור הסתובב עוד הפעם, הוא שוב ראש ממשלה ויושב-ראש מפלגה, אבל יש סימנים, שכנראה אותה תנועה סיבובית של הפרופלור חוזרת.

רענן כהן (העבודה):

מה זה שייר?

אליעזר זנדברג (צומת):

ראש הממשלה נכשל בהעברת התיקונים לחוק הבחירה הישירה של ראש הממשלה.

רענן כהן (העבודה):

מה זה קשור לנושא?

אליעזר זנדברג (צומת):

שר החוץ שלו וחברי כנסת אחרים הכשילו את המהלך הזה.

רענן כהן (העבודה):

מה זה קשור לנושא?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת רענן כהן.

אליעזר זנדברג (צומת):

נדמה לי שהיריבות הזאת, הוותיקה, טרם פגה.

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש.

אליעזר זנדברג (צומת):

גם אחרי שסברנו שחסר רק עט, רבותי, רק עט לחתום על הסכם שלום עם ירדן, התברר לנו, לפי הצעת ראש הממשלה, שמן הראוי להתפכח.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, לפי סעיף 67 צריך לדבר לעניין.

אליעזר זנדברג (צומת):

אני מדבר לעניין. תקשיב עד הסוף, חבר הכנסת לס.

יורם לס (העבודה):

— — —

אליעזר זנדברג (צומת):

חבר הכנסת לס, אני שומע אותך פעמים רבות — — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת — — —

יורם לס (העבודה):

דבר לעניין.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת לס, שמעתי את ההערה שלך, אבל אתה יודע שרוב חברי הכנסת מדברים על מה שהם רוצים, ולא רוצה לומר שלא מדברים לעניין.

אליעזר זנדברג (צומת):

חבר הכנסת לס, אני רוצה לדבר – – –

יורם לס (העבודה):

אבל יש תקנון.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבין את התקנון כמוך, אבל אתה יודע שהמציאות שונה מהתקנון במקרה זה.

יורם לס (העבודה):

אבל התקנון קובע. מה זה, אנרכיה?

היו"ר ר' אדרי:

את התקנון בנושא הזה אפשר לפרש כפי שרוצים.

אליעזר זנדברג (צומת):

חבר הכנסת לס, אני שומע אותך פעמים רבות. גם אני מכיר את סעיף 97, ואני אף פעם לא מצטט אותו – – –

יורם לס (העבודה):

אליעזר זנדברג (צומת):

67, ואני אף פעם לא מצטט אותו. אני מבקש.

סאלח טריף (העבודה):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, זמנו תם ואתם מפריעים לו.

אליעזר זנדברג (צומת):

רבתי חברי הכנסת, גם איוש משרדי הממשלה — — —

אלי דיין (העבודה):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דיין, תודה על ההצטרפות למקהלה.

אליעזר זנדברג (צומת):

רבתי חברי הכנסת, גם איוש משרדי הממשלה בסבב האחרון פועל על-פי עקרון הפרופלור. זה פרופלור מהיר, אבל להבדיל מפרופלור רגיל, הוא רק עושה רוח ולא מקדם אותנו לשום מקום.

רענן כהן (העבודה):

הממשלה הזאת טובה מאוד. היא מתפקדת, היא — — —

אליעזר זנדברג (צומת):

היה לנו סבב של איוש תיקים, והוא ההוכחה לכך.

רענן כהן (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, זה כבר לא רציני.

רפאל אלול (העבודה):

הרוח של הפרופלור מערבבת את השרים כל הזמן.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש לסיים.

אליעזר זנדברג (צומת):

יש לי עוד דקה אחת.

היו"ר ר' אדרי:

לא, אין לך דקה, יש לך 30 שניות.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, תאפשר לי שאלה.

אליעזר זנדברג (צומת):

לא על חשבון זמני, אדוני היושב-ראש, כי זמני, כידוע, מוגבל.

היו"ר ר' אדרי:

לא עכשיו, אחר כך.

סאלח טריף (העבודה):

אני רוצה לשאול מה זה פרופלור.

אליעזר זנדברג (צומת):

פרופלור זה מדחף שעובד על בסיס – – –

היו"ר ר' אדרי:

לא, לא, יש לך 30 שניות, אם תשיב או לא תשיב.

יגאל ביבי (מפד"ל):

זה לא "פייר", מה שקרה. סיעה שלמה לא דיברה. זה לא "פייר", מה שאתם עושים פה בדיון כל כך רציני.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זנדברג, 30 שניות. בבקשה.

אליעזר זנדברג (צומת):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, פרופלור מעצם טבעו נבנה כדי להסתובב, אבל עם – לא, ולעם נמאס מהסיבובים שהממשלה הזאת מסובבת אותו ומהסיבובים שהעומד בראש הממשלה מסובב אותו מיום כינונה, ולכן אני מאמין שהעם הזה, בכוח משותף, יעצור את הפרופלור –

רענן כהן (העבודה):

על איזה עם אתה מדבר?

אליעזר זנדברג (צומת):

– ואני מקווה, בהקדם, אחרת מי יודע לאן נגיע אם ניתן לו עוד להסתובב.

לשאלתו של חבר הכנסת כהן: אני מדבר בשם העם, שלא נתן מעולם לממשלה הזאת מנדט לוותר על רמת-הגולן; בשם העם הזה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת זנדברג. רשות הדיבור לחבר הכנסת חנן פורת, אחריו – לחבר הכנסת יגאל ביבי.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, טביעת האצבעות הפוליטית של החוק הזה היא ברורה לחלוטין, היא אינה צריכה הוכחות, ודומה שהודה בכך בגילוי לב גם חבר הכנסת חגי מירום. השאלה היא: האם זה מוסרי והוגן? השאלה היא: האם זה נכון? השאלה היא: האם זה מוסרי והוגן, האם זה מוסרי, שאנשים שגרים בגנים ונוסעים יום-יום לביתם תוך סיכון נפשות, לא יהיו זכאים לאותן הטבות מינימליות? האם זה מוסרי שאנשים שגרים בלבו של שטח עוין וכואבים את ביטחון היום-יום אינם נכללים בקטגוריות הביטחוניות, אבל אנשים אחרים, בצמידות ובסמיכות להם, יזכו לכל ההטבות? ואין עיני צרה בהם.

כל מי שנוטל את המפה הזאת, המסורטטת כאן, המשיבה כרוח רפאים את "הקו הירוק", את הגבולות שלפני 1967 לאיתנם, אינו צריך עוד הבהרה. אפילו בקעת-הירדן, שנכללת בקטגוריות הראויות להטבות, בוש המסרטט לצייר אותה כדי שלא לפגוע בקדושתו של "הקו הירוק".

אני רוצה להציע הצעה קונקרטית: אם באמת רוצים להשתית את הסיוע ואת ההטבות לאזורי הכפר ולעיירות הפיתוח על בסיס של קריטריונים מובחנים, אובייקטיביים – לא תעסוק בכך ועדה פוליטית. קבעו אנשי מקצוע, קבעו אנשים שיעבדו על-פי קריטריונים של ביטחון – עם אנשי צבא – של גבולות,

על-פי מדדים מובהקים, ולא ועדה שבראשה עומד מנכ"ל משרד ראש הממשלה שמעון שבס, שהשיקולים שלו הם פוליטיים, ואפילו אין פה ניסיון להציב קריטריונים בתוך החוק האומלל הזה.

אני רוצה להוסיף דבר. החוק הזה לא זו בלבד שהוא איננו מוסרי ואיננו הוגן, אלא הוא גם איננו נבון מנקודת מבטם של אלה שרוצים להתמודד על ארץ-ישראל. כשם שלא רק לא מוסריים היו דבריו של ראש הממשלה על הפרופלור, אלא גם לא נבונים.

האומה עומדת עתה בפני התמודדות קשה ביותר, בפני שאלות קריטיות. ציבור שלם של מתיישבים, שגורלו מונח על כפות המאזניים, עומד ותוהה: היהיה או לא יהיה?

פרופסור אהוד שפרינצק, איש שהשקפותיו השמאליות אינן מוסוות כלל, בהמלצות שהוא מציע לממשלה איך להתמודד בשעה כל כך רגישה עם הבעיות, קובע: "אחד הגירויים המובילים לעימות ואלימות הוא שבירת הלגיטימיות של הצד השני. אין ספק שעומת על גורלה של ארץ-ישראל יצמיח הוקעות חריפות. מוצע בזה לשלטון, ובמיוחד לראש הממשלה ולשריו הבכירים, להימנע עד כמה שאפשר מדה-לגיטימציה מילולית של מתנגדי ההסכם והוויתורים. מוצע להם להשקיע מאמץ רב ומודע להבנת כאבו של הצד השני, ולבטא זאת בכל הזדמנות".

איזה מצעד איוולת הוא זה, לבוא היום בשעות כאובות כאלה ולכנות את המתיישבים ברמת-הגולן "פרופלור"? לבוא היום בשעות כאלה, בשעה שמתמודדים בהתמודדות כל כך קשה, לרוץ ובאגרוף רשע להוציא את כל ההתיישבות מיש"ע, אפילו מתחומי הסרטוט של מפת ארץ-ישראל. מצעד איוולת כזה דוחק את הצד השני, דוחק את המחנה הלאומי לפינה. מי שיש לו קצת תבונה – – –

חיים אורון (מרצ):

כשהמחנה הלאומי היה במרכז לא היו תופעות כאלה. זה התחיל עכשיו עם הפרופלור – – –

חנן פורת (מפד"ל):

אני זהיר תמיד בכבודם של האחרים. הגיע הזמן, חבר הכנסת חיים אורון, שנפסיק כל הזמן להגיד: גם אתם אמרתם כך, או פלוני אלמוני אמר כך. זה איננו משנה. אני צודק או לא צודק? אסור פה ללכת בדרך של דה-לגיטימציה. אינני מוכן שאנחנו כאן בכנסת נאמץ נורמות פסולות, גם אם הן היו נחלת העבר של מישהו.

אני מציע לכנסת להסיר את החוק הזה מסדר-היום, להחזיר אותו לממשלה. תיקבע ועדה מקצועית שתדון בדברים האלה ותקבע כללים אובייקטיביים. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת חנן פורת.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ר' אדרי:

הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת החלטות ועדת הכספים, המאשרות הוראות בצו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקונים מס' 19 ו-20), התשנ"ג-1993. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לסגנית מזכיר הכנסת.

הצעת חוק מס הכנסה (הנחות ממס לתושבים באזור עדיפות לאומית), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ר' אדרי:

אנו חוזרים לדיון. אני מזמין את חבר הכנסת יגאל ביבי, אחריו – חבר הכנסת שאול יהלום.

יגאל ביבי (מפד"ל):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש הקונה עולמו בשעה אחת ויש ההורס את רעיון הציונות בדוח אחד.

זהו מצעד האיווולת החמור ביותר של הממשלה הזאת.

מה אומרים לנו כאן? ריחוק ממרכז הארץ, זהו המודד היחיד. אני חושב שאמרו לנו כאן שהממשלה הזאת רחוקה מהעם. ממשלה עם מרצ מכינה את הדוח החמור ביותר נגד זכויות האדם היהודי בארץ-ישראל. קריטריון של מרחק הוא המודד? האם פרופיל של יישוב איננו חשוב כלל? האם קריית-גת, שקלטה 9,000 עולים – זה לא מודד? זה לא חשוב?

שמעתי פה מיושב-ראש ועדת הכנסת דבר מדהים. הוא אמר שבלאו הכי העניים ביישוב לא משלמים מס הכנסה. איזו שטות, איזו איוולת. מהי כוונתנו? הרי אנחנו רוצים שליישובים במצב סוציו-אקונומי חלש יבואו דווקא חזקים. אם לא יהיו הנחות במס הכנסה ובדברים אחרים, לא יבואו החזקים האלה ליישובים החלשים. זוהי הכוונה. תמיד ידענו שהחלשים בעיירות הפיתוח לא יהיו זקוקים להנחות במס הכנסה, אבל תמיד רצינו שתהיינה הנחות, כדי שיבואו לשם המורים הטובים, שידעו כי שם ירוויחו יותר, כדי שיבואו מהנדסים ורופאים וכל האנשים שכל כך זקוקים להם במקומות האלה.

שאל יהלום (מפד"ל):

וגם שבנים שמסיימים את לימודיהם באוניברסיטה יחזרו אל היישובים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

נכון. אבל מדוע שיבואו עכשיו כשאין שום הטבות, כשלא מתחשבים, כשהמדינה לא מחזירה שום דבר לאנשים האלה?

רבותי, אני עומד נדהם כשאני רואה מה קורה. אני מכיר את הצפון. דגניה וכינרת – מקבלים 10%, ואין עיני צרה בהם. אבל נווה-עובד – אני עוד זוכר איך ביקשו ממני כראש עיריית טבריה לקחת תחת חסותי את נווה-עובד, בגלל המצב הקשה שם. היישוב הזה נמצא במרחק של קילומטר, ולכן הוא מקבל רק 5%. איזה היגיון יש כאן?

קריית-ארבע – מצב כלכלי קשה, עולים חדשים – לא מקבלת שום דבר. אין עיני צרה בשפרעם ובטורען ובכל היישובים האלה, אבל מבחינת המרחק, רבע שעה מחיפה – – –

חיים אורון (מרצ):

הם לא מקבלים שום דבר.

יגאל ביבי (מפד"ל):

הם מקבלים 5%, תסתכל במפה.

חיים אורון (מרצ):

הם לא מקבלים. אתה חוזר על זה כל הזמן וזה לא נכון. אין במפה. אזור פיתוח ב' לא מקבל שום דבר. תפסיקו כבר, אין כאן טלוויזיה, אפשר להגיד את האמת. אזור פיתוח ב' – אפס.

פנחס בדש (צומת):

מקבלים הנחות במס הכנסה.

גדליה גל (העבודה):

חבר הכנסת יגאל ביבי, לאורך כל הדיון מערבבים פה בין שתי מפות. יש מפה כתומה, העוסקת בהנחות השונות, ויש מפה כחולה, העוסקת רק במס הכנסה. בחלק הזה – לא טורען ולא יישובים אחרים לא מקבלים – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם לא אכסאל.

היו"ר ר' אדרי:

זה נכון, גם לא אכסאל.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני לא אומר שלא צריך לתת להם הנחות. מי שמגיע לו, שיקבל. שיהיה היגיון, שיהיה שוויון לכולם, אם זה כפר בדואי או כפר ערבי.

חיים אורון (מרצ):

אבל הם לא מקבלים.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אני אבדוק את זה עוד הפעם לפרטים. אבל, אני חושב שאתה טועה, הם לא בעדיפות ב'?

היו"ר ר' אדרי:

בעדיפות ב' אין הנחות במס הכנסה.

חיים אורון (מרצ):

אפס.

יגאל ביבי (מפד"ל):

אז מה, אתם צוחקים מהם? חבר הכנסת דראושה, אני לא מבין, שמו אתכם בעדיפות ב', וכולנו כועסים למה את קריית-גת ואת קריית-מלאכי לא שמו, והנה נראה שצוחקים מכם. ואני חשבתי לתומי שזה שוחד לקראת הבחירות הבאות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

תנחו דעתך, זה לא שוחד.

יגאל ביבי (מפד"ל):

עצם ציור המפה הוא חמור מאוד. זה שיישובי בקעת-הירדן לא צוירו במפה, זה מכוון. זה לא שהיה חסר דיו בבית-הדפוס. אני חושב שגם היישובים הדרוזיים – יאנוח וג'ת היו בעדיפות א' והוציאו אותם. למה מקפחים אותם?

אני חושב שיש עוד חברים טובים במפלגת העבודה. יש עוד כמה חברים עם חוש של צדק, של ציונות. אני בטוח שחברים רבים ממפלגת העבודה לא יוכלו מחר להרים את היד ולהצביע בעד החוק הזה. אני מקווה שזאת תהיה שעתם היפה, שיציירו מפה נכונה ואז הם יהיו על המפה בעתיד.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת יגאל ביבי.

אני מזמין את חבר הכנסת שאול יהלום, ואחריו – חבר הכנסת פנחס בדש.

רענן כהן (העבודה):

ואחריו?

היו"ר ר' אדרי:

אחריו – אתה, אדוני.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גם אני מצטרף למחאה שהובעה כאן על-ידי כמה חברי כנסת ועל-ידי היושב-ראש, על כך שהממשלה ושום נציג מנציגיה לא נמצאים כאן כדי לשמוע את דעות חברי הכנסת בנושא הזה.

אנחנו מקבלים בתוך דפי הצעת החוק – וזה דבר חמור לא פחות מהמהות – את המפה שצוירה. נכון שבעמוד האחרון מצוינים יישובי בקעת-הירדן, אבל אילו באמת היו רוצים להסתכל על העניין לפי המדיניות שבה הממשלה מתייחסת ליישובי בקעת-הירדן, היה צריך להופיע קו כחול לאורך הירדן. אותו קו כחול שמופיע בכל המפה היה צריך להופיע לאורך הירדן – כולל גוש-קטיף.

העובדה שמי שצייר את המפה קיבל הוראות מהממשלה להתעלם מהפס הכחול בכל האזורים של יש"ע – אף שכן נותנים בחוק את הזכויות לבקעה ולגוש-קטיף – מוכיחה שכבר במפה הזאת הולכת הממשלה ומציירת את הסדר הקבע, שלדעת אנשי מפלגת העבודה, הנכנעים למדיניות מרצ, הולך לכיוון מדינה פלשתינית.

יפה העירו כאן, שהקו המצויר במפה שבדפי החוק, המפריד בין מדינת ישראל שמעבר למה שהיה קרוי "הקו הירוק", במערב, לבין יהודה ושומרון, הוא קו עבה יותר מאשר, למשל, הגבול שלנו עם הירדן, הוא עבה יותר מאשר הגבול של מדינת ישראל עם מצרים, עם סוריה ועם לבנון. רוצה לומר, שבאופן תת-מודע, כאשר מציירים את המפה הזאת אנשי מפלגת העבודה, רבין את מרצ את ש"ס, הם אומרים למעשה שני דברים: מציירים כבר את גבולות הסדר הקבע, ומוכנים לכך שיהיה שם גבול, דהיינו, מדינה, וכמובן, מדובר במדינה אש"פ-פליסטינית-פלשתינית, ומצד אחר, הגבול יהיה עבה כל כך, שהוא יהיה בעייתי יותר מאשר הגבולות עם מצרים, סוריה וירדן, כי משם תיפתח הרעה של מדינה טרוריסטית, ושם נצטרך אולי להציב אלפי גדרות ביטחון כדי לעבות את הגבול מפני הרעה שתצמח משם לכל אזרחי מדינת ישראל.

והדבר השני שאני רוצה להעיר הוא, שהממשלה הזאת אומרת למעשה שהיא הופכת את החלוציות לפוליטיקה ואת ההגשמה לחשבונאות פוליטית עסקנית. איזה חלוץ ילך היום למשימות חלוציות והגשמתיות? הממשלה הזאת משדרת שאזורים שהחלוצים נקראו אתמול להתיישב בהם יכולים

להשתנות מחר כהרף עין ובהבל פה ולחדול מלהיות אזורים חלוציים, אף שהם אזורי עימות. ואני אומר את זה גם על סמך דבריהם של חברי כנסת ממפלגת העבודה, שעמדו כאן והודו שגם ביש"ע, ביהודה ובשומרון, יש יישובים שהוקמו אפילו על-ידי מפלגת העבודה, מאז 1967, והיישובים האלה הם יישובי עימות שחיים בתנאים קשים.

אף-על-פי-כן באה הממשלה ואומרת: אלה שנשלחו על-ידי הממשלות הקודמות, בכלל זה ממשלות שמפלגת העבודה היתה בהן, השתתפה בהן או ניהלה אותן – אינכם עוד חלוצים, אנחנו מפסיקים לראות בכם חלוצים. הנושא אינו רק כלכלי העוסק בכספים ובמס הכנסה, למעשה מאחוריו עומדת אידיאולוגיה הממוקדת בפרופלור. למעשה יצחק רבין אמר: רבותי היקרים, אתם שנמצאים ברמת-הגולן, תסתובבו כמו פרופלור, אנחנו לא מסתכלים בכם כשליחי העם כולו, אלא יש לכם בעיה. אם נגיע להסכם ברמת-הגולן, יש לכם בעיה אישית אינטרסנטית של הבית שלכם, ולכן מה, אנחנו ניכנע לאינטרס האישי של אנשי רמת-הגולן?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שאול יהלום, אותתי לך, זמנך תם.

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מסיים.

אלא אתם תסתובבו כמו פרופלור, אנחנו לא ניכנע, וזו בדיוק המדיניות של רבין וממשלתו, שאנשים חלוצים, החלוציות הופכת לבעיה אישית שלהם, לא כשליחים של העם כולו.

לכן, אין כל ספק – ובכך אני מסיים, אדוני היושב-ראש – שהמפה הזאת, גם בצורה הגרפי וגם בחשיבה העומדת מאחוריה, היא מפה המשדרת נגד חלוציות ונגד הגשמה, גם במקומות – וזה האסון הגדול – שלכאורה הם בעדיפות של הממשלה הזאת.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת יהלום. אני מזמין את חבר הכנסת פנחס בדש, ואחריו – את חבר הכנסת רענן כהן.

פנחס בדש (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אין טעם לחזור ולהדגיש, כי חוק זה, הנותן פטור חלקי ממס לפי מפת שבס, הינו הטבה פוליטית לחלוטין. את זה כולם הזכירו. גם חברי הכנסת מהקואליציה וגם חברי הכנסת מהאופוזיציה מסכימים שזו מפה פוליטית לחלוטין. חבר הכנסת אורן גם מכריז על כך

בגאווה רבה. כמובן, המפה הזו נוחה לחבר הכנסת אורון, שאיננו כאן כרגע, מאחר שרוב הקיבוצים בארץ כלולים באזור עדיפות א'.

לדעתי, לא ניתן להכין מפה כזו על בסיס גיאוגרפי בלבד, זאת כדי לתקן עיוותים שנוצרים. קיימים יישובים חלשים, קשי-יום, במרכז הארץ, שאין להם שום הטבות בשום תחום, ואילו יישובים חזקים, עם אוכלוסייה בעלת יכולת כלכלית גבוהה, מקבלים פטור חלקי ממס והטבות רבות נוספות.

לא ייתכן שתושבי כפר-ורדים – זו אוכלוסייה חופפת פחות או יותר לתושבי עומר – יקבלו הטבות במס ובתחומים נוספים, כאשר יישוב כמו ראש-העין, עם רוב של אוכלוסייה קשת-יום, אינו בשום תחום של הטבה.

חבר הכנסת גדליה גל, מה הרגיז אותך?

היו"ר ר' אדרי:

לא ראיתי שהוא התרגז.

פנחס בדש (צומת):

הוא התרגז.

גדליה גל (העבודה):

אני מבין שהקריטריון של כפר-ורדים הוא: 10 קילומטר מהגבול. אז מה זה מעניין מה רמת ההכנסה שלהם?

פנחס בדש (צומת):

לכן אני אומר, שהבחירה של מפה כזו רק לפי גיאוגרפיה היא טעות. צריך לעשות תיקון. אם ערד כן בעדיפות א', אין שום היגיון שבאר-שבע, שמצבה קשה, תהיה בעדיפות ב', ואתה יודע, חבר הכנסת גל, מה מצבה של באר-שבע ומה מצב התושבים. היא קלטה 25,000 עולים, ולדעתי היא היתה צריכה להיות בעדיפות א'. אם ערד בעדיפות א', ודאי שבאר-שבע היתה צריכה להיות בעדיפות א'. נכון שלאחר לחצים רבים הוכנסו יישובי הבקעה וחלק מיישובי גוש-קטיף לרשימת עדיפות א' בחוק, אבל לא העזו, היה קשה להם לצייר זאת במפה, כי בטוח שזה זמני.

לא ייתכן לקבוע, שכל יישובי יש"ע יעברו בצורה קיצונית מעדיפות א' לביטול מוחלט, אפילו לא לעדיפות ב', ובכך להבריא את המשקיעים שכבר נמצאים שם ולמוטט את המערכת הכלכלית שבנתה

הממשלה הקודמת ביהודה ובשומרון. זה תקדים מסוכן. ממשלה אחת לא יכולה לבטל לחלוטין מגמה והחלטות של ממשלה קודמת.

אני מקווה שמפה זו תתוקן בעתיד הקרוב. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת בדש. אני מזמין את חבר הכנסת רענן כהן, ואחריו – את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רוצה לפתוח דווקא בחלק הרעיוני שמתגבש סביב התוכנית המוצעת כאן. במשך 45 שנות קיום המדינה נוצרו עיוותים רבים. בהקמה של אזורי פיתוח כל מפלגה מיקדה בדרכה תנאים מסוימים, וגם זה יצר עיוותים מסוימים.

מצד אחד צריכים לברך על שיש חשיבה כוללת, מסודרת, לקבוע קריטריונים ברורים למערכת של עיוותים שנמשכה שנים רבות. מצד שני, אני מאוד מודאג מכך שהולך להיווצר מצב שבו תהיה מפה פוליטית לכל מפלגה ששולטת. כל מפלגה שתגיע לשלטון תשנה את המפה הקובעת.

אנחנו מדברים פה על השקעה של 250 מיליון שקל. יש כאלה שאומרים שכל ההנחות במס מסתכמות ביותר מ-250 מיליון שקל. לו היה הדבר בידי, הייתי לוקח את הכסף, מבטל את החוק, לא הייתי מקיים אותו, ומשקיע את הכסף בתשתית החשובה למדינת ישראל – בחינוך. כך לא הייתי יוצר עיוותים, כי מספיק שיצרתי מפה כוללת לגבי שינוי יעדים לאומיים של החברה במדינת ישראל. בהשקעה בחינוך אני נותן פתרון מסוים לחברה במדינת ישראל.

אבל, מאחר שהחוק הוגש, אני חושב שאנחנו צריכים לברך על הרעיון והחשיבה שיש מסביב לחוק, מעצם העובדה שיש לפחות קריטריונים ודרך חשיבה מסוימת. מצד שני, מאחר שזה עובר לוועדת הכספים, צריך למצוא דרך לתקן את העיוותים שנוצרו במבנה המפה. כי מי שמסתכל על המפה – המפה נמצאת בקווים מסוימים, ולא ברור מה היו כלי החשיבה שקבעו מעבר הקווים במוקדים אלה.

לכן אני פונה לכל חברי הבית, לקבל את הרעיון לגבש תוכנית, ואם אפשר, גם לצמצם את מספר מקבלי ההנחה, וללכת בכיוון יותר חיובי, לאלה שבאמת צריכים לקבל את ההנחות במס הכנסה; כי אם נלך כך ובצורה הזאת, אנחנו יכולים לראות תמונה מעוותת במערכת, שתזיק בסופו של דבר גם לחברה וגם לאוכלוסיות אחרות, שיראו בזה עוול נוסף של מקופחים מול אלה שנהנים. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת כהן. אני מזמין את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מול האומה, כאשר ערוץ-2 קולט ומשדר, הופיעו כאן חברי כנסת מהימין, הסיתו, סילפו, ואמרו דברים שאין להם שום ביסוס אמיתי. לצערי הרב, לא אוכל כאן, בהעדר השידור הישיר, לתקן את הדברים בפני האומה כולה, בפני עם ישראל, בפני האוכלוסייה היהודית והאוכלוסייה הערבית. לא אוכל לתקן את הדברים שהשתמשו בהם כדי להסית נגד הציבור הערבי במדינת ישראל ונגד הממשלה.

אני לא בא להגן על הממשלה, כי אני גם לא מאושר מהתוכנית הזאת, שאינה נושאת בשורות גדולות. אבל אני רוצה לזעוק את זעקתו של הציבור הערבי, שחלק מחברי הכנסת מהימין השתמשו בו כדי להסית נגדו במטרה לנגח את הממשלה.

דבר ראשון, בסיסי, שהשתמשו בו – כולם הניפו את המפה הזאת, בטענה שהיישובים הערביים כלולים בתוך רשימת היישובים שזכאים להנחות במס הכנסה. כאשר ניסיתי ללמוד לעומק הן את המפה והן את התוכנית, ראיתי שמספר קטן בלבד של יישובים ערביים נכללו בין מקבלי ההנחה במס הכנסה. רק יישובים שנמצאים בגליל העליון, ממש ליד הגבול בלבנון – בית-ג'ן, חורפיש, תרשיחא, מעליא, פסוטה וערב אל-עראמשה; 20,000-25,000 נפש מתוך כ-800,000 נפש שמונה האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל. במלים אחרות, אולי 3%-4% מכלל הציבור הערבי יזכו בהנחות במס הכנסה. אבל חברי הכנסת מהימין בכל זאת המשיכו להסית.

כאשר מסתכלים על המפה הזאת רואים שיש גם הונאה גדולה בנגב. מה ההונאה? מי שמסתכל כאן חושב שיישובי הבדואים בנגב זוכים לעדיפות א', בעוד בתוכנית המקורית הוציאו את כל היישובים הבדואיים מעדיפות א', אף שהיישובים הבדואיים במדינת ישראל, במיוחד אלה שבנגב, מצבם הסוציו-אקונומי הוא הקשה ביותר במדינת ישראל.

דוד מגן (הליכוד):

אבל נציגי הממשלה אמרו שזה לא מעניין אותם כלל, שיש רק קריטריון אחד – גיאוגרפי. תתייחס לזה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם לא עניין אתכם. האמת היא שגם לא פעלו לפי הקריטריון הגיאוגרפי הזה. זה שקר והונאה.

דוד מגן (הליכוד):

עיקמו את הקו כפי שנוח להם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

גם הבדואים כלולים במפה הזאת. אבל אחר כך הוציאו אותם, והוציאו נספח שאמר, שהיישובים הללו אינם כלולים בעדיפות א'. זאת הונאה. בגלל היותם בדואים, בגלל היותם חלק מהאוכלוסייה הערבית במדינת ישראל.

לכן אני חושב, שכל ההסתה הזאת אין לה מקום, אין לה על מה להתבסס. אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, ש-60% מהאוכלוסייה הערבית חיים מתחת לקו העוני הרשמי. רק 3%-4% מתוכם, מתוך כלל האוכלוסייה הערבית, יזכו בהטבות.

מה מקנה הצבע הצהוב הזה? הלכתי וחיפשתי מה זה יקנה. זה יקנה הטבות בתיעוש, שאיננו קיים בסקטור הערבי. תיעוש שצריך להקים אותו, לפתח אותו, ואין מי שמקים אותו, אין מי שדואג לו, אין אזורי תעשייה ביישובים הערביים. לכן גם מידת ההנאה מההטבה הזאת היא מאוד מוגבלת. נראה שהצבע הצהוב הזה ייתן גם הטבות בחינוך. מערכת החינוך הערבית קורסת, כאשר 55% מכלל התלמידים הערבים נושרים ואינם ממשיכים בתיכון. חלק גדול מהם כבר בבית-הספר היסודי ובחטיבת הביניים איננו ממשיך בלימודיו. באוניברסיטאות אנחנו מהווים רק 4% מכלל התלמידים, בעוד באוכלוסייה אנחנו מהווים 18%. לכן, על מה כל הזעקות של חברי הכנסת מהימין, שבאים וזועקים כאילו הציבור הערבי כבר קיבל מאות מיליוני שקלים, כל ההטבות שבמדינה.

אני אומר לכם, תנוח דעתכם, גם הממשלה הזאת ממשיכה באפליה נגד האוכלוסייה הערבית.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת דראושה, זמן עבר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אומנם חלו כמה הטבות קטנות בתקציב 1993.

אלי דיין (העבודה):

יש.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני אומר. יש בתקציב 1993, לעומת תקציב 1992, כמה הטבות קטנות שיש לברך עליהן. אבל אלה צעדים קטנים, כי הפערים בין האוכלוסייה היהודית ובין האוכלוסייה הערבית במדינת ישראל הם פערים אדירים, שהולכים ומתרחבים, בגלל מדיניות של אפליה שהנהיגו כל הממשלות במדינת ישראל, וגם הממשלה הזאת, עם התיקונים הקלים שנעשו, ממשיכה במדיניות הזאת.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים את הדברים ולומר, אלה שנזעקו לגבי הקווים, במיוחד לגבי הגדה המערבית ורצועת-עזה, אני רוצה להזכיר להם, רשמית או פוליטית, הגדה המערבית ורצועת-עזה הן שטחים כבושים. הם לא חלק ממדינת ישראל. איש לא סיפח אותם, לא הכנסת ולא הממשלה. אי-אפשר היום, בעידן של משא-ומתן להשגת שלום באזור הזה, שממשלה תבוא ותצייר אותם כאילו הם חלק ממדינת ישראל. על מה אתם מלינים בכלל? באיזה היגיון אתם משתמשים? האם ממשלה בראשות הליכוד היתה מעזה לצרף ולספח את הגדה המערבית ורצועת-עזה למדינת ישראל? הרי הייתם בשלטון ולא העזתם, כי לא יכולתם לעשות את זה, כי אתם יודעים שכל העולם מתנגד לזה.

אני תקווה שהמאמצים להשגת שלום צודק באזור יצליחו ויתגשמו, והקו העבה הזה שאנחנו רואים יהיה הקו שיפריד בין מדינת ישראל לבין מדינת פלשתינ שתקום, ואז יחיו עם ליד עם ומדינה ליד מדינה בשלום, בשגשוג ובחיים לכל העמים.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת דראושה. אני מזמינה את חבר הכנסת טלב אלסאנע, ואחריו – את חבר הכנסת אלי דיין.

טלב אלסאנע (מד"ע):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, שמעתי את הדברים של נציגי הליכוד וצומת, ואת ההתקפות שלהם נגד חברי הכנסת הערבים, שהיישובים הערביים שפרעם, אכסאל ונצרת זכו כביכול להטבות לעומת יישובים יהודיים. שמחתי בלבי וחשבתי, הנה סוף סוף מיישמים את סדר העדיפויות החדש, וסוף סוף אנחנו הופכים להיות אזרחים, והיישובים הערביים כיישובים היהודיים זוכים להטבות אחרי שנים רבות של קיפוח והזנחה.

אולם שמחתי התבדתה, ולצערי הרב התברר, שאין בסיס להתקפות אלה, והלוואי שהן היו נכונות. היינו מוכנים לספוג את הביקורת ולהיראות כאילו הפעם אנחנו מועדפים, לאחר שנים רבות שקופחנו. המציאות היא שהמפה הזו, התוכנית הזו, מנציחה במידה זו או אחרת את הקיפוח של היישובים הערביים. נבצר ממני להבין איך מצליחים להבחין בין שני יישובים כמו רהט וערד: יישוב בדואי שהוקם לפני עשר שנים, חסר כל תשתית, אין בו אזור תעשייה, אין אפילו מפעל אחד בתוך היישוב, אין מקורות תעסוקה; לעומת זה, צא וראה מה קורה בערד, יישוב משגשג, מפעלים, אזורי תעשייה. ערד מסווגת כאזור פיתוח א' ורהט – אזור פיתוח ב'. מה ההיגיון? מה הבסיס להבחנה הזו?

גם אם נעשה הבחנה בין ערד לבין דימונה, ששניהם מסווגים כאזורי עדיפות א', בין שני היישובים האלה נמצאים שני יישובים בדואיים – כסיפה וערוער, שפוננו מתל-מלחתא ונושלו מאדמותיהם וממקורות התעסוקה שלהם. הוקמו יישובים אלה, ועושים את הקו בצורה עקומה כזו על מנת להוציא את שני היישובים האלה מאזור העדיפות. ואילו ערד ודימונה כלולות. מה ההיגיון בזה? הרי הן באותו תחום גיאוגרפי, רק היישובים שונים. רהט הוא שם עברי. היינו מוכנים לקבל את השם העברי הזה, רק שיתייחסו אלינו כמו שמתייחסים ליישובים היהודיים.

נבצר ממני להבין את ההיגיון הזה, השיגעון הזה, חוסר הצדק המשווע הזה. אני שואל את עצמי: עד מתי? עד מתי נבטיח שוויון, נלך ליישובים הערביים לקראת הבחירות, נסתובב בהם ונגיד: אנחנו, אנחנו ואנחנו נעשה, ואחר כך נציג הצעת חוק כזו, ואחר כך מצפים מאתנו שנתמוך בה.

בנגב יש למעלה מ-100 מורים לא מוסמכים. לעומת זאת, יש מורים מוסמכים במשולש ובגליל. איך ניתן למשוך מורים מוסמכים ליישובי הנגב? – על-ידי מתן תמריצים, על-ידי מתן הנחות בתשלומי מס, על-ידי מתן תוספות שכר. אילו הכניסו את היישובים הבדואיים בנגב למסגרת של אזורי עדיפות א', הם היו זוכים לתמריצים, והיינו מעלים את רמת החינוך ושירותי הרווחה. דבר כזה לא נעשה.

גם לכל היישובים במשולש אין מקום במפה, בתוך הצעת החוק הזו, ומתייחסים אליהם כאילו מדובר ברמת-השרון או בצפון תל-אביב. אום-אל-פחם, שבה 50% מהמשפחות מתחת לקו העוני, וגם היישוב כפר-קאסם, שאין בו אזורי תעשייה ויש מחסור אפילו במגרשים לבנייה, הם לא נכללו במפה הזו. אני לא מבין מה ההיגיון בזה.

אי לכך, מאחר שהצעת החוק איננה עושה צדק עם האוכלוסייה הערבית, אני סבור שהגיע הזמן, לאחר כל כך הרבה שנים של קיפוח, להחזיר את הצעת החוק הזו לבדיקה חוזרת ולהכניס בה את התיקונים הדרושים. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת אלסאנע. אני מזמינה את חבר הכנסת אלי דיין, אחריו – חבר הכנסת גדליה גל, ואחריו – חבר הכנסת שלמה בוחבוט.

אלי דיין (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול נתחיל להעמיד את הדברים בפרופורציות הנכונות. המצב הקיים הינו מצב מעוות. היתה אפליה בין יישובים בשטחים לבין יישובים בתוך "הקו הירוק". היתה אפליה בין יישובים ערביים לבין יישובים יהודיים. העיקרון שנקבע בהצעה שלפנינו הוא העיקרון הגיאוגרפי. זה יוצר עיוות, כי כל הטענות שנטענו כאן על-ידי החברים התייחסו למצב הסוציו-אקונומי. למשל, לוקחים יישוב ואומרים: המצב הסוציו-אקונומי של ערד טוב, איך היא מסווגת כאזור עדיפות א', לעומת יישוב שהמצב הסוציו-אקונומי שלו גרוע יותר? אבל העיקרון שנקבע כאן הוא העיקרון הגיאוגרפי, וגם הוא יוצר עיוותים מסוימים.

טלב אלסאנע (מד"ע):

מה עם דימונה?

אלי דיין (העבודה):

זה המרחק.

דוד מגן (הליכוד):

חבר הכנסת אלסאנע צודק. היגיון גיאוגרפי במבט עקום.

אלי דיין (העבודה):

לגבי אלה שהסיתו נגד האוכלוסייה הערבית אני רוצה לומר, שאני דווקא שמח שבהצעה שלפנינו יש תיקונים מסוימים של העיוותים. התושבים הערבים הם אזרחי המדינה, הם זכאים לשוויון, לשוויון מלא, ויש לומר את האמת – הוא מתבצע באופן הדרגתי; לפחות הפעם הוא מתבצע, ולא רק בסממאות אלא בדברים מעשיים – בתחום החינוך בבניית כיתות נוספות, בנושא קצבאות ילדים שעכשיו גם יוסדר, בתשתיות, בהקצאת משאבים גדולים יותר לרשויות המקומיות, וגם בהצעת החוק שלפנינו.

גם אלה שמנסים לחלוק על סדר העדיפויות הלאומי החדש שנקבע, שאומר במפורש שלא לתת עדיפות יתר ליישובי השטחים – הם מעבירים את הוויכוח להסתה של כמה ערי פיתוח שלא נכללו, נגד הקיבוצים.

דוד מגן (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, שזה מסוכן מאוד וכדאי לתת על כך את הדעת.

אלי דיין (העבודה):

כן. אני אומר שזה מסוכן וצריך למנוע את זה.

ישבה ועדת מנכ"לים, שכללה את האדונים הרמלך, שבס ואחרים, ובפניה הופיעו מומחים רבים. קראתי את כל החומר. הם בעצם ערים לעיוותים שיווצרו, אבל כותבים פסקה, שהשאלה היא האם יגשימו אותה; הם אומרים: אנחנו נתקן את העיוותים שנוצרו עקב העיקרון הגיאוגרפי בטיפול הנקודתי, כך הם קוראים לזה.

עכשיו השאלה היא, האם לטיפול הנקודתי יש אמצעים ויש תקציב, או שזה יישאר כהצהרה. השאלה היא, האם הטיפול הנקודתי יוגשם הלכה למעשה. למשל, על קריית-מלאכי וקריית-גת, שיצאו מהמפה, אומרים שהן תקבלנה יותר בחינוך ובכל מיני נושאים אחרים. השאלה היא האם הם יקבלו או רק יבקשו.

לכן, אני רוצה לקוות, שבאמת תימצא איזו דרך לכך שהטיפול הנקודתי יוגשם הלכה למעשה, כדי למנוע את העיוותים האלה. אבל, כמובן, צריך לבדוק אם אפשר להכניס למסגרת העקרונות הכלליים עוד יישובים שנפגעו. אם כן – צריך לעשות זאת. אני מדבר, למשל, על יישובים כמו קריית-גת וקריית-מלאכי.

אני רוצה להעלות פה רעיון אפיקורסי, שקראתי לאוצר לשקול אותו, ובזה אני רוצה לסיים, והוא: לבטל בכלל את החוק הזה. מדובר בחוק שמדבר על הפחתות במס לאוכלוסיות חזקות. מדובר על מי שמרוויח עד 5,000 שקל ועל מי שמרוויח מעל 5,000, 10,000 שקל. בעצם מדובר באוכלוסיות חזקות, שאומנם מתגוררות ביישובי פיתוח או באזורים מרוחקים. פה מדובר בהפחתת מס, שמגיעה, לפי הערכת האוצר, ל-350 מיליון שקל. אולי צריך לקחת אותם 350 מיליון שקל ולהשקיע יותר בחינוך או בתשתיות או בכל מיני נושאים חשובים בתחום הרווחה. אני לא חושב שבשביל עורך-דין, מהנדס או בעל מקצוע אחר זה מהווה שיקול אם לגור בעיר פיתוח, אם להמשיך לגור בקריית-גת, בקריית-מלאכי או באזור פיתוח כמו דימונה, רק כדי שיהיו לו עוד 500 שקל כתוספת על המשכורת שלו, או זיכוי ממס מדי חודש בחודשו.

אני חייב לומר, ובזה אני רוצה לסיים, שיושב-ראש סיעת הליכוד, חבר הכנסת קצב, פנה אלי באופן רשמי וגלוי, לשקול שבחוק הזה יהיו חלקים מוסכמים. לגבי דברים פוליטיים נאמר שאלה דברים פוליטיים ובהם יכריע הרוב של הכנסת, כמו שטחים וכו'. אבל לגבי דברים שהם מוסכמים, יש לפחות לעשות מאמץ שיהיו עקרונות כלשהם שיבטיחו שוויון, שיהיו צודקים וישיגו את המטרות. אגב, אני לא שולל את הגישה הזאת, ואני מתכוון להעלותה בפני הגורמים המוסכמים בממשלה ובועדת הכספים. אם נצליח להגיע לאיזה קונסנסוס, כדי שלא לגרום לעיוותים כפי שהיו במצב הקיים – הרי בזה יהיה הישג. את הנושאים הפוליטיים נשאיר להכרעת הרוב, כי שם לא קובע העיקרון הגיאוגרפי ולא המרחק, אלא אלה השיקולים הפוליטיים של הממשלה הזאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת דיין. אני מזמינה את חבר הכנסת גדליה גל. איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת שלמה בוחבוט. איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת יוסי כץ. איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת אביגדור קהלני. איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת יעקב שפי. בבקשה.

יעקב שפי (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לפני שנה היינו בעיצומה של מערכת הבחירות לכנסת הנוכחית. האזרח נקרא לבחור בין אלטרנטיבות, דעות, אידיאולוגיות, תפיסות שונות שהוצגו בפניו על-ידי מפלגות ונציגים שונים. אחת הסוגיות המרכזיות שעמדו במוקד חילוקי הדעות היתה סוגיית אזורי עדיפות לאומיים. מצד אחד, הליכוד ומפלגות הימין הציגו סיווג "אזורי פיתוח" על-פי מפתח אידיאולוגי או פוליטי. מצד שני, מפלגת העבודה יצאה כנגד חלוקת אזורי הפיתוח על-פי שיקולים פוליטיים. לטענת מפלגת העבודה, אין שום הצדקה שיישוב הנמצא במרחק של חמש דקות נסיעה מכפר-סבא ייחנה מהטבות הניתנות ליישוב הנמצא במרחק של שלוש שעות נסיעה מכפר-סבא או מתל-אביב, כגון: קריית-שמונה, מטולה, מעלות, שלומי או קצרין.

מפלגת העבודה דרשה שינוי סדרי העדיפויות. אזרחי ישראל נקראו להחליט ולהכריע. העם הכריע בעד שינוי סדרי העדיפויות. היום אנו מתבקשים לאשר חוק שמביא, הלכה למעשה, את החלטת העם בדבר שינוי סדרי העדיפויות.

נוסף על כך, המצב ששרר בשנים האחרונות בנושא קביעת ההקלות ליישובים היה בבחינת "בלגן" מוחלט. משרד האוצר ניסה פעמים מספר להעביר בוועדת הכספים את הצעותיו לקביעת קריטריונים ברורים, אך ללא הצלחה. יתר על כן, ברבות השנים צורפו אל מפת מקבלי ההטבות יישובים רבים ללא קריטריונים אחידים או היגיון ברור. הוספת היישובים נבעה, כאמור, מלחצים ומשיקולים פוליטיים, הן של ראשי ערים, הן של חברי כנסת, והן של שניהם ביחד כאיש אחד.

עם הקמת הממשלה הנוכחית ובעקבות התחייבות על כוונתה להנהיג שינוי בסדרי העדיפויות הלאומיים, אישרה הממשלה בינואר 1993 את המלצת ועדת-שבס לסיווג מחדש של אזורי הפיתוח. הוועדה קבעה אזורי עדיפות לאומיים א' וב'. הבסיס למתן ההקלות הוא הריחוק ממרכז הארץ, כלומר יישובים הנמצאים 10 קילומטר מהגבול ייהנו מהקלות במס הכנסה.

הצעת החוק המוגשת היום לאישור הכנסת מבטאת הן את שינוי סדרי העדיפויות הלאומיים והן הצבת קריטריונים ברורים למתן ההקלות. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת שפי. אני מזמינה את חבר הכנסת דוד מגן, אחריו – חבר הכנסת סאלח טריף.

דוד מגן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, אין ספק כי מערכת ההקלות במס בערי וביישובי הפיתוח, כפי שהיא נהוגה עד היום, היא מערכת מעוותת. ידענו זאת גם בשנים הקודמות. היו כמה וכמה ניסיונות, גם שלי, לתקן את המפה המעוותת הזאת. הניסיונות הללו לא צלחו. אני מברך את הממשלה על הניסיון לתקן את העיוותים.

עם זאת ובאותה נשימה אני חושב שההצעה המונחת בפנינו היא הצעה מסוכנת ביותר. היא הצעה המוגשת תוך חילוקי דעות חריפים בין החלקים השונים של הבית. הצעות מסוג זה חייבות לבוא, או לפחות צריך להיות מאמץ כן כדי שהצעה כזאת תבוא מתוך ניסיון ליצור קונסנסוס סביבה. אבל, כנראה הממשלה, אשר שולחנה מיותר גם בדיון הזה, קנתה לעצמה הרגלים חדשים של פעולה, של הנחת הצעות בצורה בוטה, ניסיון לכופף את זרועה של הכנסת על-ידי רוב אוטומטי, תוך רכישת קולות בדרכים-לא-דרכים, ולקבוע עובדות שבהמשך תגרומנה צער רב.

סאלח טריף (העבודה):

אפילו את הקול שלי היא לא רכשה.

דוד מגן (הליכוד):

אני מאוד מקווה. לפי מה ששמעתי כאן בדיון, אני מאוד מקווה שבהצבעה שתיערך – אני שומע שהיא תיערך מחר – ההצעה תעלה בקנה אחד עם ההתבטאויות שהיו לכמה וכמה חברים בקואליציה. יש חשיבות רבה לארגון מאמץ שימנע קיטוב חברתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

סליחה, חבר הכנסת מגן, אנחנו מבררים. עדיין לא בטוח שההצבעה לא תתקיים היום.

דוד מגן (הליכוד):

במסדרונות מסרו שההצבעה תיערך מחר בשעה 11:00.

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו מבררים.

דוד מגן (הליכוד):

אם ההצעה המונחת בפנינו תתקבל כלשונה, אני חושש שיווצר עימות בין קבוצות אוכלוסין שונות, ומי שהזהיר כאן מהפניית אצבע מאשימה כלפי קיבוצים וקבוצות ויישובים אקסקלוסיביים שונים, אשר אומנם נמצאים באזור מרוחק ממרכז הארץ, אך מצבם הכלכלי והחברתי איתן, יודע את אשר הוא מסביר.

במהלך תקופת הכנסת האחת-עשרה והכנסת השתיים-עשרה נוצרו נורמות חשיבה בכל מה שקשור בערי הפיתוח. סיגלנו לעצמנו דרך חשיבה, שהקריטריונים להגדרת ערי ואזורי פיתוח צריכים להיות שלושה: האחד הוא הסוציו-אקונומי, השני הוא הגיאוגרפי והשלישי הוא הביטחוני.

כששר האוצר מגיע לכאן עם ההצעה הזו וטוען, שהקריטריון היחיד לקביעת המפה המשונה, כפי שהיא מצורפת להצעת החוק, הוא ההיגיון הגיאוגרפי, מייד עולה השאלה, מדוע להיגיון הגיאוגרפי הזה יש ריבוי של קווים עקומים ומשונים.

אני יודע שבהיגיון גיאוגרפי קובעים בקו ישר, קו אורך או קו רוחב. כאשר הקו מתחיל להתפתל, בלי לקבל הסבר, אני מבין שיש ניסיון של הממשלה למצוא נימוקים פתלתלים כדי להבין את השיקולים ולהסבירם. זאת גם הסיבה לכך שכנראה במפגיע הממשלה נמנעה מלסמן בכחול את קו בקעת-הירדן, שלגביה יש קונסנסוס כללי, והסתפקה בהסתרת שמות היישובים בתוספת.

מי שאמר כאן – ואמר כאן קודמי, יעקב שפי – שהממשלה קיבלה את מסקנות ועדת-שבס, טועה. הממשלה לא קיבלה את מסקנות ועדת-שבס, משום שגם לגרסתם של אלו הטוענים כי זוהי ועדה מקצועית, ברגע שהגיע הדיון לממשלה, היו שרים רבים אשר גרמו במהלך הדיון לשינוי בהחלטות.

גברתי היושבת-ראש, אני בא מקריית-גת, ואפשר בהחלט לראות קו רציף בית-שמש, קריית-גת, שדרות – ואתה רואה מצב משונה. בית-שמש, שנמצאת קרוב לירושלים וקרוב לתל-אביב, אני מדבר מההיבט הגיאוגרפי, משום ששר החוץ שמעון פרס התערב ברגע האחרון ומשום שראש העירייה שם הוא חברו הקרוב וממחנהו של פרס, בניגוד להמלצות של ועדת-שבס, בית-שמש נכללת באזור עדיפות. שדרות – אני לא יודע לאיזה מחנה שייך בוסקילה – שייכת לאזור עדיפות א'. קריית-גת – מה לעשות, זאב בויס ראש העיר לא שייך לא למחנה רבין ולא למחנה פרס, הוא חבר הליכוד – לא נמצאת באזור עדיפות, לא א' ולא ב'.

הממשלה לא יכולה להתנקות מהחשש ומהחשד הברור לעין, שהיא קבעה את המפה גם משיקולים פוליטיים-מפלגתיים צרים. אם חבר הכנסת אלי דיין, יושב-ראש סיעת העבודה, אומר: אני מציע עוד לפני ההצבעה הערב, או מחר בשעה 11:00, כפי שנמסר לי באופן בלתי רשמי – –

היו"ר א' סלמוביץ:

ההצבעה תתקיים מחר ב-11:00.

דוד מגן (הליכוד):

אני מציע למפלגת העבודה ולשר האוצר להידבר עם האופוזיציה, לארגן את ההצעה הזאת מחדש, וליצור מצב שבו לפחות יהיה מאמץ לקבוע מפה מתוך קונסנסוס, שאם לא כן, אני בהחלט רואה כאן סכנה לקיטוב חברתי בין ערי פיתוח, שבהן המצב הסוציו-אקונומי הוא ירוד ביותר והן לא נכללות בתחומי הצבע הכחול או הצהוב, לבין יישובים כפריים מבוססים ועשירים, שנמצאים באותם תחומים.

אני קורא ברגע האחרון לחשוב שנית ולגבש הצעה מוסכמת. רצוי שעניין כזה ייעשה, וצריכים לעשות שינויים מתוך ראייה כוללת, לאומית, של המפלגות הגדולות, קואליציה ואופוזיציה, עד כמה שאפשר. את שאר הנימוקים, חברי הכנסת, אני אעלה אם ההצעה הזאת תעבור לוועדת הכספים. יש הרבה מאוד נקודות, שלפי דעתי חייבות להיבחן בחינה מעמיקה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת מגן. אני מזמינה את חבר הכנסת סאלח טריף. אחריו – חבר הכנסת יורם לס; אחריו – חבר הכנסת עוזי לנדאו.

סאלח טריף (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה לומר לך ולחברי הכנסת הנכבדים שנמצאים כאן, שגם אני לא מרוצה ממה שמוגש לנו כמפת ההטבות במס ההכנסה, כסיכום של ועדת-שבס, לא רק משום שאני נמנה עם הסקטור הדרוזי, סקטור מסוים אשר נמצא במצב לא טוב בתוכנית הזאת. לפי דעתי, כשמסתכלים על המפה הזאת ועל כל מה שנעשה בה, קשה לומר שהיא נעשתה בעבודה יסודית, נכונה, טובה והגונה. קשה לי לומר – ואמרתי זאת לחבר הכנסת דוד מגן – איך אצביע מחר; קשה לי מאוד להצביע.

העליתי את הנושא בפני ראש הממשלה ודיברתי אתו בכנות רבה. הוא אמר שנקים ועדה, יהיו דיונים בוועדת הכספים, זה חוק וצריך להעביר אותו בקריאה ראשונה.

חיים קופמן (הליכוד):

אותו מעניין ההסכם הקואליציוני עם חד"ש ודראושה.

סאלח טריף (העבודה):

חבר הכנסת קופמן, אל תנסה לחמם אותי בקטע הזה. אין סוף לדברים, לא תמיד אנחנו צריכים לדבר במונחים פוליטיים בכל נושא ועניין.

חיים קופמן (הליכוד):

זה סופר-פוליטי.

סאלח טריף (העבודה):

אני ראיתי את היישובים הערביים. הם לא בדיוק נהנים כמו שאתה חושב.

דוד מגן (הליכוד):

כוח ההשפעה שלך על הקואליציה ועל הממשלה הרבה יותר גדול לפני ההצבעה בקריאה ראשונה מאשר לפני ההצבעה בקריאה שנייה ושלישית.

סאלח טריף (העבודה):

הרי אתה מכיר אותי לא מהיום. אני יודע מה קורה בכנסת ומה מתרחש בהצבעות. לכן, כשעניתי לך כפי שעניתי, הבנת את רחשי הלב אצלי. אני לא כל כך מרוצה. כשאני חשבת על העדפות לאומיות חדשות, זה לגיטימי, אבל צריך להיות היגיון מאחורי זה, אני גם דורש שתהיה הגינות מאחורי העניין הזה, ללא שום קשר לפוליטיקה.

אני לא מקבל את הטיעונים שלך על בית-שמש, על חבר של פרס. אני לא חושב שההתערבות של פרס היתה מועילה לבית-שמש. לא זה העניין, לא בזה מתחיל ונגמר העניין.

חבר הכנסת קופמן, לא תמיד אנחנו צריכים לשחק במונחים האלה. אם כן משנים, בואו נבנה מפה הגיונית, הוגנת וצודקת, שתיתן ביטוי אמיתי למדיניות של הממשלה כלפי אזורים גיאוגרפיים מסוימים במדינה, כמו הגליל והנגב, וגם כלפי מצב סוציו-אקונומי קשה ביישובים. אני הצגתי מעל הדוכן הזה מצב קשה כל כך של היישובים הדרוזיים בהשוואה לעיירות הפיתוח שנמצאות במצב הכי גרוע, והנתונים היו מאוד קשים. אני רואה שאין התייחסות לעניין הזה, אז איך אני יכול לתת יד לדבר כזה? אני שואל אותך, ושואל את כל החברים, אם בעבר היו פושעים, איך אני יכול להרשות לעצמי להיות פושע כלפי הציבור שלי בעתיד?

חשבת שהמפה מתפתלת יחד עם הגבול. אני מכיר היטב את הגבול הלבנוני. הגבול ליד ראש-הנקרה הוא ישר, אבל הקו של המפה ליד נהרייה עושה סיבוב מסביב לשבי-ציון. לא מסתדר לי העניין הזה, העיגול הזה לא מסתדר לי. אני גם שמתי לב במפה המדויקת, שיש בטן בין דיר-אל-אסד לעין-חרוד. למה? הבטן היא לא לטובת דיר-אל-אסד.

חיים קופמן (הליכוד):

ראית איך דילגו על כסרא וסמיע?

סאלח טריף (העבודה):

לא רק כסרא וסמיע. אבל לכלול את כפר-ורדים ב-10% הטבות במסים, האמינו לי, יושבים פה תושבים של כפר-ורדים, הם יכולים להסכים אתי שאין שם עניי הארץ ואין שם אנשים שזקוקים

להטבות במס. למה צריך תמיד להיצמד לדברים שאינם הוגנים? יושבים לידם אנשי יאנוח, ואני לא בטוח שיאנוח במפה. הקו עובר בדיוק באמצעה, או לידה.

חיים קופמן (הליכוד):

כסרא וסמיע בחוץ.

סאלח טריף (העבודה):

בעניין של ההטבות במס ההכנסה וסיוע לאומי לאזורים שונים בארץ, אנחנו צריכים פעם אחת ולתמיד לעבוד לא במושגים של קואליציה ואופוזיציה, אלא לעבוד במושגים של הגינות ויושר ולסייע לאזורים. אתם גם לא צריכים תמיד לנגח בנושא הערבים. אם יש יישוב ערבי בארץ-ישראל שהוא במצב כלכלי קשה, צריך לתת לו, אל לנו להתבייש בכך. אל תקשרו את זה תמיד, הרי אתם, הליכוד, התחלתם בעניין הזה; אתה יודע את זה, חבר הכנסת דוד מגן.

דוד מגן (הליכוד):

נכון.

סאלח טריף (העבודה):

אני רוצה שבעניין הזה לא נטען עוד טענות.

חיים קופמן (הליכוד):

אתה שירתת שלוש שנים בצבא.

סאלח טריף (העבודה):

אני שירתתי שמונה שנים וחצי.

חיים קופמן (הליכוד):

כך אומרים גם החברים שלך בכל הכפרים הדרוזיים: למה לא מגיעות לנו הטבות?

סאלח טריף (העבודה):

אני רוצה לתקן אותך. החברים הדרוזים אומרים: למה אנחנו שונים מהיהודים? ועל זה אנחנו מוחים. אנחנו לא שונים מכם לא בשדה הקרב ולא בשום מקום. יש עוד אזרחים ערבים במדינת ישראל וגם להם מגיע. אל תהיה עיננו צרה בכך.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לסיים, חבר הכנסת טריף.

סאלח טריף (העבודה):

כן, אני באמת אומר את המשפט האחרון. יהיה לי קשה מאוד להרים את היד בעד תוכנית כזאת, אני חושב שהיא צריכה לעבור שינויים מהותיים, ואסור להסתכל בדברים שבתוכנית רק כעל דברים פוליטיים שצריך לממש אותם, אלא, פשוט, לסייע לאוכלוסייה שמגיע לה בתוך מדינת ישראל. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת טריף. אני מזמינה את חבר הכנסת יורם לס, אחריו – חבר הכנסת עוזי ננדאו, ואחריו – חבר הכנסת נסים זוללי.

יורם לס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הייתי רוצה, בפתח הדברים, לפנות לחברי באופוזיציה בשאלה של יושר אינטלקטואלי בנושא היחס לערבים. שמענו כאן דיבורים כאילו כל החוק שנמצא לפנינו איננו אלא אתנן תמורת קולות שהממשלה מקבלת מהמפלגות הערביות, ואני רוצה להזכיר לחברי באופוזיציה דיון אחר, דיון שעסק בקצבאות הילדים, ובהחזרת קצבאות הילדים גם למגזר הערבי. מה היו הזמירות ששמענו אז מחברינו באופוזיציה? שמענו שהערבים לא משלמים בכלל מסים. אלה היו הזמירות שהושמעו אז.

אני שואל: איפה היושר האינטלקטואלי? כאשר זקוקים לנימוק של קצבאות ילדים אומרים: הערבים לא משלמים בכלל מסים. עכשיו, כשבאים ומורידים מסים, הרי אם מורידים מאפס – נשאר אפס. אם נכון מה שאמרתם אז בדיון על קצבאות הילדים, שהערבים לא משלמים מסים, אז איזו הנחה נותנים בהצעת החוק החדשה? ואיזה אתנן זה יכול להיות לאנשים שלא משלמים מסים? כי 10% הנחה מאפס זה אפס. איפה היושר האינטלקטואלי? – איננו. לוקחים את החומר, כשרוצים משתמשים בו ככה, אחר כך משתמשים בו אחרת. אני לא רוצה להגיד: השנאה, אבל הגזענות מחלחלת, ואז אפשר להשתמש בנתונים כבחומר ביד היוצר.

לגופו של עניין, לפנינו הצעת חוק המדברת אך ורק על הקלות במס הכנסה. לא מדובר על אזורי פיתוח, מדובר בסך הכול על אנשים שגרים 10 קילומטר מקו העימות, והאנשים האלה סובלים, שהרי ה"קטיושה" יכולה ליפול גם בגוש-חלב, לא רק בזרעית. על זה מדובר. נותנים להם הקלות. דרך אגב, אלה הן הקלות לחזקים. מי נהנה מהחוק הזה? מי שמשלם הרבה מס הכנסה – החזקים. מי שלא משלם – ממילא זה לא משנה לו דבר. צריך לברך על החוק הזה, גברתי יושבת-הראש – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

לא רק אלה שמשלמים הרבה אלא גם אלה שמשלמים מעט – – –

יורם לס (העבודה):

בהחלט, אבל ברור שחוק כזה הוא חוק רגרסיבי, ומהותו בכך שהוא נותן הרבה למי שכבר יש לו הרבה, ונותן מעט, כפי שאמר חבר הכנסת יהלום, למי שמשלם מעט מס ובוודאי הכנסתו נמוכה.

צריך לברך על החוק הזה, אני תומך בו, ומקווה שנוסף עליו יינתנו עזרה ותמריצים ישירים לאזורי קו העימות כדי שהתושבים באותם אזורים, שהם שליחים של מדינת ישראל, ירגישו שכולנו נמצאים מאחוריהם.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת לס. אני מזמינה את חבר הכנסת עוזי לנדאו, אחריו – חבר הכנסת נסים זוליא. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת מאיר שטרית, ואחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

עוזי לנדאו (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת המועטים, אני מתבונן בחוק ושואל את עצמי מדוע דגניה א' זוכה לכל טוב, ויבנאל, שלידה, נושקת לה, מופלית לרעה? דגניה א' חזקה, וביבנאל יש בעיות. מדוע כינרת, הסמוכה לדגניה א', חבר הכנסת לס, תקשיב, זוכה לכל טוב, אבל פורייה – לא? תאמר לי בבקשה, איש הצדק, דיברת על דמגוגיה, על גזענות, על מה לא? ערד, שמצבה טוב, זוכה לאזור פיתוח א', ובאר-שבע, שקלטה 25,000 עולים ומצבה הכלכלי קשה – מופלית בהשוואה לערד. חבר הכנסת לס, זאת משום שלערד יש שר אוצר שהוא חבר מפלגת העבודה, ובראש עיריית באר-שבע עומד מי שהוא חבר ליכוד? האם דגניה זוכה בהשוואה ליבנאל משום שלדגניה יש חבר כנסת מטעם מפלגת העבודה? אבל באזור זה יש ראש מועצה – – –

יורם לס (העבודה):

מי גר – – –

עוזי לנדאו (הליכוד):

– – – ראש מועצה מקומית שהוא מטעם הליכוד?

יורם לס (העבודה):

מה עם דוד לוי?

עוזי לנדאו (הליכוד):

דוד לוי? טוב תודה, הכול בסדר. אני מקווה שבריאותו טובה, אבל אתה אינך משיב על השאלות שאתה נשאל. הופעת כאן כאיש צדק – – –

יורם לס (העבודה):

כאיש היגיון.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היגיון? אני חייב לומר בכל הכבוד, שאין לחשוד באנשי מפלגת העבודה שיש להם מזה יותר מדי; לפחות לא על-פי הדיונים האחרונים.

יורם לס (העבודה):

10% מאפס הם אפס.

עוזי לנדאו (הליכוד):

חבר הכנסת לס, הנה חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה מאכסאל, אין עיני צרה בהטבות שניתנות ליישוב הערבי. לפי דעתי, הגיע הזמן שממשלות ישראל תעשינה משהו כדי להקטין את הפערים, אבל במה טוב אכסאל מכפרים ערביים אחרים?

כאשר אני מתבונן על כל הסדרה הזאת – יבוא מישהו וינסה להציג בפני את התזה שלכאורה יש בפנינו הצעת חוק לתיקון עיוותים? קשה לשכנע. זאת הצעת חוק פוליטית. אתם הבטחתם לפני הבחירות פוליטיקה נקייה. זאת הצעת חוק פוליטית, אבל זאת איננה הצעת חוק נקייה. היא מפלה. אתם דיברתם על שינוי סדרי עדיפויות, ולאזן הציבורית הדבר הזה מצלצל יפה. כאשר מדובר על שינוי סדרי עדיפויות נדמה שהגישה היא ממלכתית. כאן משנים את סדרי העדיפויות באופן פוליטי צר, כלפי יישובים שהם פחות ראויים מבחינה ממלכתית, אבל ייחודם הוא שהם סמוכים על שולחנה של מפלגת העבודה.

אני סבור שיש לראות את הצעת החוק הזאת לא כיחידה לעצמה, אלא כסימפטום של מחלה שהולכת ומתפתחת. כמה עיתונאים כותבים על זה בימים האחרונים. לדוגמה, על הנפקת בנק הפועלים מן השבוע שעבר כתב אברהם טל מ"הארץ" אתמול: "בחברת העובדים עובדים על פרויקט הפועלים, כלומר החזרת הבנק הגדול במדינה לשליטת ההסתדרות". אני מבקש להוסיף: בסיוע הממשלה.

בשבוע שעבר הועבר בחטף חוק בעניין מס מקביל, שינוי הדרך לחלוקת הכספים האלה, כאשר מוסיפים במהירות עשרות מיליונים לקופת-חולים כללית, מורידים את זה מקופת-חולים "מכבי", ומורידים את זה מקופת-חולים "מאוחדת", שהתנהלו כשורה. מי שבסדר – מוענש, ומי שהולך עקלקלות – מקבל בונוס.

כדאי לסיים את כל המהלך הזה בדבריו של העיתונאי יוסף לפיד בשתי השורות שלו, האומרות את הדבר הבא: "טועה מי שחושב שהעבודה נמצאת בשלטון כדי להביא את השלום. העבודה נמצאת בשלטון כדי לממן את מוסדותיה הכושלים בכספי משלם המסים". וצריך להוסיף: לא רק את מוסדותיה הכושלים – את אנשיה, את קיבוציה, ואת כל מי שסמוך על שולחנה.

על כן, גברתי היושבת-ראש, את החוק הזה צריך להחזיר בבושת פנים אל שולחן הממשלה. זה לא חוק. הדבר הזה הוא מספח. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת לנדאו. אני מזמינה את חבר הכנסת נסים זוילי – איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם רביץ – איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת עמיר פרץ – ישנו, בבקשה, אחריו – חבר הכנסת גדעון שגיא – – –

עמיר פרץ (העבודה):

אני מוותר, גברתי.

היו"ר א' סלמוביץ:

מוותר. אני מזמינה את חבר הכנסת גדעון שגיא – איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת נואף מסאלחה, ואחריו, אחרון הדוברים – חבר הכנסת אסעד אסעד.

נואף מסאלחה (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אמת, לא רק בגלל הזמן המאוחר הייתי מוותר על רשות הדיבור. ברגע שחברי הכנסת ידעו שההצבעה תתקיים מחר, הם עזבו את האולם, ובצדק, וזאת זכותם.

שמעתי את דבריו החמורים של חבר הכנסת חיים קופמן, ואני מתפלא עליו. דבריו מקוממים אותי כערבי. על כל דבר אומרים: "נותנים לערבים". אפילו אם הטלוויזיה היתה משדרת כעת, כאשר עם ישראל שומע שנציג הליכוד קם ואומר: הממשלה הזאת נשענת על חברי כנסת ערבים –

עוזי לנדאו (הליכוד):

לא.

נואף מסאלחה (העבודה):

– תומכי אש"ף.

עוזי לנדאו (הליכוד):

נכון.

נואף מסאלחה (העבודה):

חבר הכנסת לנדאו, לפעמים אומרים נגד חבר הכנסת דראושה או נגד חבר הכנסת האשם מחאמיד – תומכי אש"ף. יש גבול. חבר הכנסת לנדאו, אתה דיברת בטעם, אני לא נותן קומפלימנטים, אני מתנגד לגישה שלך, שאומרת: נותנים למפלגת העבודה, לקיבוצים. אני רוצה להגן על הקיבוצים. עשו המון טעויות, מי לא? – ויסות מניות הבנקים, לדוגמה. אנחנו מאשימים זה את זה. כולנו עשינו טעויות חמורות, גם בממשלת האחדות הלאומית, ומותר. אלה אופוזיציה וקואליציה, זו כנסת, מותר. אבל לבוא ולהגיד לערבים: אתן – בוש וחרפה. מה זה אתן? ממי ניתן האתן? כולנו יודעים. אני פשוט לא רוצה לנבל את הפה שלי בפרוטוקול הכנסת. זו בוש למה משווים אותנו – משווים אותנו לפרוצות. אני נפגע. זה לא עניין של הרגשה שלי. לכן באתי לדבר, ואני מכבד את היושבת-ראש וחברי הכנסת, אפילו אם רק היושבת-ראש נשאר באולם.

לא ייתכן להמשיך בקו הזה. אם הערבים לא משלמים מס הכנסה – שולחים אליהם חוליות גבייה ומעקלים. למה אומרים שיש לנו הנחות?

אני חייב להזכיר עוד דבר לפרוטוקול. הביטוח הלאומי מביא זאת השנה השישית דין-וחשבון – הביטוח הלאומי, לא הערבים – ובו נאמר ש-500,000 עד 600,000 נפש בישראל מתחת לקו העוני – לא משנה מי היה אז בשלטון, המערך, הליכוד או ממשלת האחדות הלאומית – מחציתם ערבים. כאשר באים להקל על הערבים ב-10% – זה אתנן? מחציתם מתחת לקו העוני. דנו בזה על-פי יוזמת ועדת העבודה והרווחה וחברי כנסת אחרים. למה להגיד זאת?

אנחנו מדברים על שלום, ואם לא יהיה שלום, אנחנו, היהודים והערבים, חיינו יחד כאשר לא היה שלום, כאשר היה טרור, כשהיו מלחמות בין העם שלנו למדינה שלנו ונשארנו נאמנים, ולא משנה מדוע. אנחנו לא צריכים להיות ציונים, אנחנו צריכים להיות אזרחים טובים, מכבדים את החוק, מכבדים את האזרחים היהודים. וזה מה שאני מבקש מהממסד.

ולכן, אם נכללו כפרים ערביים, יכול להיות שצריכים לכלול את כל עיירות הפיתוח. אני כערבי, למה אני מסכים כל הזמן – באופוזיציה או בקואליציה – לעיירות הפיתוח? אני זוכר את חוק הביצים בגליל, אם אתם זוכרים. כל הערבים, לרבות חברי הכנסת דראושה ומסאלחה, הצביעו עבורו. למה? אין ערבים בחוק הביצים, זה ליהודים, עיירות הפיתוח, אזורי פיתוח. רוב תקציב המדינה בתעשייה הולך לעיירות הפיתוח, אין שם שום ערבי. אנחנו לא שותקים, מחוסר ברירה, אנחנו מבינים ללב של העם היהודי ושל החברה היהודית. אני לא רוצה שיהיה עני יהודי ולא עני ערבי. זו לא תחזית אחרית הימים. זו האמונה שלנו.

לכן באתי ואמרתי, במיוחד לחברי הכנסת הנוכחים המכובדים וגם לפרוטוקול: נפסיק עם זה, זה לא יביא, חבר הכנסת לנדאו, תאמין לי, גאולה לליכוד. אם יגידו שמפלגת העבודה נשענת על קולות ערבים והיא נותנת לערבים – אנחנו, ערביי ישראל, גם בממשלה הזאת, לא קיבלנו מחצית ממה שמגיע לנו כאוכלוסייה ערבית, 18%. אני אמרתי זאת בטלוויזיה אחרי שהתמרדנו נגד התקציב. אני מרדתי ראשון נגד התקציב, ונשבעתי לשר האוצר בייגה שוחט, שאם הוא לא משנה את התקציב אני אצביע נגד. הוא שינה אבל לא מספיק, כי הפער בין הילד שלי לבין הילד שלך הוא אדיר. ולא משנה אם אתה ליכוד או מפלגת העבודה או חבר הכנסת דראושה, כולנו אזרחי מדינת ישראל.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני אצביע בעד החוק, לא משום שאני משוכנע בו, גם לא בגלל החלטת משמעת קואליציונית. בואו נתחיל עם זה. אני אשמח אם תהיה אחר כך יוזמה, לא כדי לעכב דברים, אלא לתקן. נקרא לתיקוני עיוותים מקצועיים, ושיהיו חברי כנסת מהקואליציה והאופוזיציה לתיקון עיוותים אחרי העברת החוק. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת מסאלחה.

אני מזמינה את אחרון הדוברים – חבר הכנסת אסעד אסעד. אינו נוכח.

אם כך, תם הדיון בהצעת חוק מס הכנסה (הנחות ממס לתושבים באזור עדיפות לאומית), התשנ"ג–1993. ההצבעה תתקיים מחר בתחילת הישיבה.

שאלות ותשובות

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו עוברים כעת לנושא הבא שעל סדר-היום: שאלות ותשובות. ואני מזמינה את כבוד השר לקליטת עלייה להשיב על שאלות רגילות.

שהיית עולים ותיקים במלונות

חבר הכנסת ע' פרץ שאל את השר לקליטת העלייה ביום כ"ז באייר התשנ"ג (18 במאי 1993):

נודע לי, כי מספר רב של עולים ותיקים עדיין משוכנים בבתי-מלון, וחלקם לתקופות ממושכות.

ברצוני לשאול:

1. האם מודע משרד הקליטה למצב זה?

2. בכמה עולים מדובר?

3. באילו בתי-מלון מדובר?

4. כמה זמן בממוצע שוהה כל עולה בבתי-מלון?

5. מה ייעשה בעניין?

השר לקליטת העלייה י' צבן:

4-1. המשרד לקליטת העלייה שכר מאוגוסט 1990 כ-95 בתי-מלון, שהיוו, על-פי החלטת קבינט הקליטה, פתרון דיור זמני לגלי העלייה הגדולים מתקופה זו.

כיום נותרו בידי המשרד 18 בתי-מלון בלבד, בעיקר באזורים מרכזיים, ובהם מתגוררות כ-1,845 יחידות משפחתיות של עולים, המונות יחד כ-4,000 עולים. רובם המכריע של החוזים עם המלונות הללו אמור להסתיים לקראת סוף שנה זו.

העולים מתגוררים כיום בחמישה בתי-מלון בירושלים, בשישה בנתניה, באחד בתל-אביב, בשניים בחיפה, באחד בבאר-שבע, באחד בבני-ברק, באחד בנהרייה ובאחד בבתי-ים.

כ-50% מהעולים המתגוררים כיום בבתי-המלון זכאים לדיור ציבורי. קבוצה זו כוללת משפחות חד-הוריות, זוגות קשישים ומשפחות נכים וחולים במחלות קשות. מרבית העולים המתגוררים כיום בבתי-המלון שוהים שם למעלה משנה-וחצי.

5. במשרדי מתגבשת בימים אלה תוכנית מקיפה לפינוי עולים ממרבית בתי-המלון, הכוללת שורה של צעדים, שמטרתם לעודד את העולים לעבור לפתרונות דיור חלופיים.

מטרת התוכנית היא לקדם מקסימום פתרונות לדיור קבע לעולים, וכן לצמצם בהוצאה הגדולה מאוד הכרוכה באחזקת בתי-המלון, המגיעה כיום ל-3 מיליוני שקל בחודש.

התוכנית כוללת, בין השאר, שיווק אגרסיבי של מבצעי המכירות של דירות, אשר הממשלה התחייבה ברכישתן.

מחד גיסא, עולים שיצאו מבתי-המלון יוכלו ליהנות מהסיוע המוגבר לשכר הדירה, אשר יופעל החל מ-1 ביולי השנה. מאידך גיסא, עולים המתגוררים בבתי-המלון ואשר אינם נזקקים להבטחת הכנסה, ייתבעו לשלם שכר דירה מוגדל של 1,000 שקל במקום 700 שקל. חלק מסוים ממשפחות העולים, הנמנה עם המשפחות הזכאיות לדיור ציבורי, ימצאו פתרון במסגרת הקצאת 4,000 הדירות לדיור ציבורי, שתתחיל להתבצע עוד בחודש זה.

התוכנית תבוצע על-ידי צוותים מיוחדים של משרד הקליטה, בליווי יועצים ופסיכולוגים, אשר יתפרסו בבתי-המלון ויקיימו סדרה של מפגשים אישיים עם העולים, על מנת להתאים את פתרון הדיור האלטרנטיבי לכל משפחה על-פי צרכיה ויכולתה, וכן יסייעו לעולים בתחום התעסוקה, כדי להקל עליהם את ההתמודדות עם נטל שכר הדירה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת עמיר פרץ, בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, אדוני השר, אני מודה לך על תשובתך המפורטת והמעניינת. עם זאת, עם כל המאמץ שעושה משרדך לדאוג לכך שמשפחות שחיות בתנאי בתי-מלון, למרות הליווי המקצועי של עובדים סוציאליים ושל אחרים – אני חושב שהנושא של ילדים שחיים בבתי-מלון הוא נושא שקשה לי לצפות כמה הוא יעלה לנו בעתיד. אני חושב שההחלטה לפנות את הקרוונים היא החלטה מצוינת והיא במקומה, אבל בתי-המלון צריכים לעמוד, גם מבחינת ההיבטים הכלכליים וגם מבחינת ההיבט של ההשפעה הקשה על העולים ובני משפחותיהם, בעדיפות גבוהה יותר.

לכן, אם אפשר להתחייב שעד סוף שנה זו יפנו כולם, דיינו. אבל אנחנו רוצים שזה יהיה באמת חד-משמעי.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת פרץ. השר לקליטת העלייה, בבקשה.

השר לקליטת העלייה י' צבן:

חבר הכנסת פרץ, גברתי היושבת-ראש, אני שותף להרגשה שמלווה את חבר הכנסת פרץ. אני רק רוצה להבהיר, שכמעט כל המלונות הללו שאנחנו מדברים עליהם נמצאים באותם יישובים ש-68% מהעולים הזכאים לדיוור ציבורי גרים בהם, אבל שלא נבנתה בהם אפילו דירה ציבורית אחת. כך שמאגר הדירות העומד לרשותנו הוא אפס. ואז אנחנו עומדים, קודם כול לגבי המשפחות הזכאיות, בפני השאלה כמה דירות בפריפריה, מתוך ההקצאה שעומדת לנו, נוכל להקצות להן.

אתה היית ראש רשות מקומית, חבר הכנסת פרץ, ואולי אתה תבין אותם ראשי רשויות, אולי גם כמוני, תבין ולא תסכים, שאומרים: עניי עירך קודמים. לגבי כל הדירות הציבוריות שראש עיריית קריית-גת או ראש עיריית אשקלון, למשל, מקבלים בהקצאה הזאת – הם אומרים: אני מבקש לשמור אותן למשפחות הזכאיות בעירי, ואז התוצאה היא שאין לי מה לתת למאגר הארצי, בין השאר לאותן משפחות; שום דבר. ואני עניתי להם: עניי עירך קודמים, כתוב אצלנו בתלמוד, אבל לא קראתי בשום מקום בתלמוד, שעניי ערים אחרות מבחינתך לא קיימים. את זה לא קראתי. ועל הפירוש ההלכתי של האמירה התלמודית הזאת, בין השאר, יקום ויפול הפתרון לכמה מאות מהמשפחות הללו.

לגבי האחרים, השאלה היא מאוד מאוד קשה ומאוד סבוכה. אני רוצה שתראה את התוצאות. בכל אופן, היו 95 מלונות, והיום אנחנו ב-18 מלונות. זה שינוי דרמטי. וברור שבדרך כלל נשאר הגרעין היותר קשה, היותר בעייתי. אנו משתדלים לעשות כמיטב יכולתנו. אני תקווה שעד סוף השנה יפתר חלק ניכר מהבעיה, ונצליח לבוא לכאן עם מספר קטן הרבה יותר.

זכור נא, בבקשה, שיש קשישים וזוגות קשישים שמעדיפים להישאר במלון בירושלים ולא לקבל אפילו דירה מרווחת יותר, לא רק לא בדימונה או בשדרות, אפילו לא בקריית-גת ובאשקלון. גם זאת בעיה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לכבוד השר לקליטת העלייה. אני מזמינה את סגן שר הבריאות לעלות לדוכן ולהשיב על שאלות רגילות.

ראש המחלקה הגניקולוגית בבית-החולים בצפת

חבר הכנסת ג' שגב שאל את שר הבריאות ביום י"א בשבט התשנ"ג (2 בפברואר 1993):

בבית-החולים בצפת עומדת בראש המחלקה הגניקולוגית ד"ר ז"ש (שמה המלא מופיע במקור).

ועדה של משרד הבריאות קבעה, שהיא אינה כשירה לתפקיד זה, ושהמחלקה מנוהלת בצורה כושלת, תוך סיכון חיי היילודים והילדות.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד הבריאות על כך?

2. אם כן – כיצד ייתכן שמצב זה נמשך, גם לאחר מסקנות הוועדה?

3. מתי וכיצד יפעל משרדך בנדון?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אכן מונתה ועדה לעניין זה. הוועדה לא הגיעה למסקנות כה מרחיקות לכת כמצוין בשאלתא.

2. הנושא נמצא בדיון במשרדנו, עם הרופאה וגורמים נוספים.

3. מגמת הבירור למצוא פתרון הולם למסקנות הוועדה, ועד כמה שאפשר – תוך הסכמה עם הרופאה.

חיסונים לתינוקות ולילדים

חבר הכנסת ח' קופמן שאל את שר הבריאות ביום ב' באדר התשנ"ג (23 בפברואר 1993):

על-פי פרסום בעיתונות, ממליץ איגוד רופאי הילדים בישראל לחסן נגד צהבת נגיפית מסוג B את כל הילדים עד גיל חמש, ולא רק עד גיל שנתיים, כפי שנהוג היום.

כמו כן, ככל הידוע לי, אין מחסנים היום כלל את התינוקות והילדים כנגד דלקת קרום המוח, למרות היותה מחלה מסוכנת.

ברצוני לשאול:

1. האם נוהג המשרד לעדכן באופן שוטף את מערכת החיסון לתינוקות ולילדים?
2. האם יונהג חיסון כנגד דלקת קרום המוח ותוארך תקופת החיסון כנגד צהבת נגיפית עד גיל חמש? אם לא – מדוע?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הוועדה המייעצת לחיסונים, הממונה על-ידי מנכ"ל משרד הבריאות, מעדכנת את תוכנית החיסונים בארץ על-פי המלצות ארגון הבריאות העולמי, המידע הקיים בספרות המקצועית והתמונה האפידמיולוגית האופיינית לישראל.

מותר לציין ולהעריך, כי תוכנית החיסונים הישראלית היא מהמתקדמות בעולם. אין ארץ אחרת שבה ניתן חיסון נגד הפוליו – שיתוק הילדים – בזריקות ובטיפות גם יחד. אין ארץ מערבית שבה ניתן חיסון נגד דלקת כבד נגיפית מסוג B ביום הלידה, כמו בישראל. לכן, תינוק ישראלי מקבל בשנת חייו הראשונה יותר חיסונים מכל ארץ אחרת.

2. הוועדה המייעצת לחיסונים המליצה על הכללת חיסון נגד דלקת קרום המוח הנגרמת על-ידי חיידק המופילוס אינפלואנזה מסוג B. צריך לחזור ולומר, כי רוב דלקות קרום המוח נגרמות על-ידי נגיפים – וירוסים – ומיעוטן על-ידי חיידקים. החיסון הנ"ל משפיע רק על מחצית דלקות קרום המוח מהסוג החיידקי. אין חיסון כנגד הדלקות הנגרמות על-ידי נגיפים ואין חיסון אפקטיבי נגד הדלקות הנגרמות על-ידי החיידקים האחרים.

עלותו של חיסון זה גבוהה, והתקציב שצריך לייעד לו גבוה יותר מתקציב כל מערכת החיסונים במדינה. אם יוטל על ההורים לכסות את עלות החיסון, צריך יהיה להכפיל את אגרת הבריאות שמשלמות המשפחות בתחנות לבריאות המשפחה – טיפות חלב – העומדת היום על 216 ש"ח בשנה. משרד הבריאות מחפש מקורות לכיסוי חיסון זה לתינוקות, בהביאו בחשבון את העובדה, שגם אחר הנהגתו עדיין יהיו דלקות קרום המוח.

מאז ינואר 1992 מונהג במדינה חיסון כנגד דלקת כבד נגיפית מסוג B לכל היילודים. זאת בשל העובדה כי ילדיהן של נשائיות המחלה יכולים לחלות בה עקב תהליך הלידה.

קבוצת הגיל הבאה בחשבון היא קבוצת הגיל של 10 ומעלה. הנושא נמצא על סדר-היום של הוועדה המייעצת לחיסונים.

אני מניח כי חבר הכנסת הנכבד חושב על דלקת כבד נגיפית מסוג A, השכיחה עד גיל חמש. החיסון נגדה יצא רק לאחרונה, ואין עדיין שום ארץ בעולם המחסנת בתרכיב זה. גם ארגון הבריאות העולמי עדיין אינו ממליץ עליו.

חשיפת עובדי בית-חולים לנגיף האיידס

חבר הכנסת י' שפי שאל את שר הבריאות ביום ט' באדר התשנ"ג (2 במרס 1993):

מידיעה שפורסמה בעיתון "ידיעות אחרונות" ביום ראשון, 21 בפברואר 1993, מתברר כי הצוות הרפואי בבית-החולים "קפלן", שטיפל בתינוקת במשך שלושה שבועות, לא ידע כי התינוקת חולה באיידס אלא בשבוע האחרון לחייה.

באותה כתבה פורסם, כי שלושה מעובדי בית-החולים "קפלן" דיווחו להנהלה, כי נחשפו לדם חולי איידס. עובד אחד נמצא נושא את הנגיף.

ברצוני לשאול:

1. האם מכיר משרד הבריאות את המקרים המתוארים בכתבה?
2. כיצד מגיעים למצב כזה?
3. כמה מאזרחי מדינת ישראל נושאים את הנגיף או חולים במחלת האיידס?

4. בכמה מקרים עד היום נדבק הצוות הרפואי בנגיף האידס כתוצאה מטיפול בחולי איידס?

5. האם קבע משרד הבריאות כללי זהירות ונהלים מיוחדים עבור עובדי בתי-החולים בכל הקשור במגפת האיידס?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הידיעות המובאות בשאלתא אינן נכונות. שום עובד לא נדבק כתוצאה מהטיפול בתינוקת.

2. המידע לגבי נשאים הוא אנונימי וחסוי, ולפיכך עלול להיות מקרה שנשא שמטופל עקב סיבה אחרת, עובדת היותו נשא לא תיוודע לצוות.

3. נכון להיום יש 1,050 נשאים, 235 חלו, מהם חיים כרגע 50.

4. בשום מקרה.

5. משרד הבריאות קבע כללי זהירות ונהלים, שפורסמו בחוזר שירותי האשפוז בנובמבר 1992.

נוהלי העבודה של הוועדות לאישור הפלות

חבר הכנסת א' שפירא שאל את שר הבריאות ביום י"ד באדר התשנ"ג (7 במרס 1993):

נמסר לי, כי לפני חודשים מספר הסתיימה עבודתה של הוועדה לבדיקת נהלי העבודה של הוועדות לאישור הפלות. עד כה טרם פורסמו הממצאים והמסקנות של הוועדה.

ברצוני לשאול:

1. מה היו הממצאים והמסקנות של הוועדה?

2. האם ננקטו פעולות או צעדים בעקבות הממצאים והמסקנות הנ"ל? אם כן – אילו?

3. מדוע טרם פורסמו הממצאים והמסקנות של הוועדה?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. א. הוראות שירותי האשפוז של משרד הבריאות לא בוצעו לעתים במלואן, לפיכך המליצה הוועדה לרענן את ההוראות והנהלים שגובשו בתחום זה ולנקוט את הצעדים המתחייבים כנגד מי שיפר להבא את ההוראות; ב. הומלץ על מינוי בעל תפקיד בכיר, אשר יעמוד בראש צוות מקצועי בכיר שיופקד על בקרה מתמדת של ביצוע חוק העונשין, התשל"ז-1977, סעיפים 312 ו-321; ג. הומלץ על מיסוד הוראות שירותי האשפוז בעניין זה לתקנות מחייבות; ד. הומלץ לחייב את חברי הוועדות להפסקת היריון לבסס את אישורן לפי סעיף 3 לחוק על מסמך רפואי מנומק על-ידי טרטולוג, או חוות דעת מקצועית המאשרת כי קיים חשש סביר לפגיעה בעובר, ורמת הסיכון בגין מחלת האם; ה. הומלץ לחייב את הוועדה לבסס את אישורן לפי סעיף 4 על מסמך רפואי מנומק הכולל אבחנה רפואית מדויקת, ובכלל זה חוות דעת פסיכיאטרית של מומחה, האם יש חשש למצבה הנפשי של האם; ו. הומלץ על חיוב הוועדות להקפיד על מילוי ההוראה בדבר מתן חומר הסברה כתוב לידי האשה המבקשת הפסקת היריון, שיכלול הסבר בדבר הסיכונים וסיבוכים אפשריים ויפרט את האלטרנטיבות העומדות לפניה.

2. ננקטו פעולות לפני פרסום הדוח להידוק הפיקוח על עבודת הוועדות.

3. ממצאי הוועדה כוללים ממצאים המבוססים על תיקים רפואיים שנבדקו, ופרסום הדוח וחשיפת נתונים עלולים לפגוע בצנעת הפרט שלא לצורך.

מקרי צרעת בקרב עולים

חבר הכנסת ר' אדרי שאל את שר הבריאות ביום כ"ח באדר התשנ"ג (21 במרס 1993):

בעקבות הפרסום בעיתון "ידיעות אחרונות" מיום 1 במרס 1993, כי קיים חשש שעולים חדשים לקו בצרעת, ברצוני לשאול:

1. האם הפרסום תואם את מציאות?

2. האם יערוך משרד הבריאות מבצע מקיף לזיהוי המחלה בקרב האוכלוסייה שיש לגביה חשש כי היא נושאת את המחלה, ובמסגרת איזה תקציב?

3. האם קיימת בידי משרד הבריאות האנפורמציה הדרושה מחוץ-לארץ ומהארץ על הגורמים למחלה והטיפול הדרוש להתמודדות עם המחלה?

4. האם יערוך משרד הבריאות מבצע הסברתי לאוכלוסייה בנושא?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אכן, בשלוש השנים האחרונות אובחנו 14 מקרים חדשים של חולי צרעת בקרב עולי אתיופיה.

2. כל העולים מאתיופיה עברו בדיקות רפואיות מקיפות עוד בטרם הגיעם לישראל, והחולים שאובחנו התגלו במסגרת בדיקות אלה. לפיכך, אין בשלב זה, נוכח מיעוט המקרים, צורך בביצוע סקר מקיף.

עם זאת, בכל מקרה של חולה המאובחן כסובל ממחלת הצרעת מתבצעת בדיקה של משפחתו ומקורביו.

כמו-כן מתוכנן ביצוע סקר מדגמי ל-4,000 עולים מאזורים באתיופיה שבהם המחלה נפוצה במיוחד. סקר זה יבוצע וימומן על-ידי ארגונים וולנטריים בשיתוף "המרכז הארצי לטיפול ומניעת מחלת הצרעת". הסקר המדגמי יקבע סופית את הצורך בביצוע סקר מקיף בנושא.

היערכות של מגן-דוד-אדום למצבי חירום

חבר הכנסת ש' בניזרי שאל את שר הבריאות ביום כ"ח באדר התשנ"ג (21 במרס 1993):

העיתון "ידיעות אחרונות" מיום 5 במרס 1993 (רצ"ב צילום הידיעה) מדווח על מקרה שבו, לטענת תושבי מצפה-רמון, נאלצה אשה שאיבדה את הכרתה להמתין כ-45 דקות עד בוא האמבולנס. סערת רוחות פקדה את המשתתפים בהלווייתה של אותה אשה, ועתה הזעם מופנה אל עובדי מגן-דוד-אדום במצפה-רמון – ייתכן שלא באשמתם.

ברצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. אם כן – כמה זמן לאחר הקריאה הגיע האמבולנס ליעדו במצפה-רמון?

3. האם סניפי מגן-דוד-אדום פרוסים ברחבי הארץ באופן ההולם מוקד חירום האמור להגיש סיוע במקרים של פיקוח נפש?

4. האם מערך סניפי מגן-דוד-אדום ברחבי הארץ ערוך לענות על הציפיות ממנו?

5. אם לא – מה עושה משרדך על מנת למצוא פתרון למקומות ולסניפים הדורשים פתרון, ומה תעשו כדי למנוע פגיעה ביישובים הרחוקים דווקא?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. האחריות המלאה לתפעולם של האמבולנסים חלה על המועצה המקומית מצפה-רמון, ואין למגן-דוד-אדום כל נגיעה למקרים שלפנינו. ראש מועצת מצפה-רמון, מר שמואל כהן, מסר לנו כי האמבולנס הגיע בתוך חמש דקות והפינוי התבצע במהירות.

4-3. כן.

5. כל מערך פריסת מוקדי מגן-דוד-אדום בישראל נעשה בהתאם למסקנות ועדת-רווח. ועדת-רווח היתה ועדה שפעלו בה טובי המומחים בארץ בתחום רפואת החירום, ובראשה עמד תת-אלוף במילואים פרופסור משה רווח. מסקנות הוועדה מיושמות בימים אלו במסגרת ההסדר להבראת ארגון מגן-דוד-אדום.

נטילת איברים מגופו של נפטר שלא ברשות

חבר הכנסת מ' פרוש שאל את שר הבריאות ביום ג' בניסן התשנ"ג (25 במרס 1993):

הוועדה הציבורית להגנת כבוד האדם הודיעה, כי ביום כ"ח בטבת התשנ"ג נותחה גופתו של הנפטר ש"פ (שמו המלא מופיע במקור), זיכרוננו לברכה, אב למשפחה דתית, על-ידי נקירת שתי עיניו. המשפחה פנתה מראש לד"ר ל' (שמו המלא מופיע במקור) במחלקה לטיפול נמרץ ודרשה שלא לבצע כל נתיחה מכיוון שהמשפחה דתית, אולם בעת הטהרה הוברר לאנשי חברה קדישא, מחברה קדישא חיפה ומחברה קדישא כפר-אתא ואדם נוסף, כי אכן הנתיחה בוצעה למרות ההבטחה ואף שהמשפחה דתית.

אודה לך אם תשיב לי:

1. האם בדק משרדך את נתיחת הגופה כנ"ל?

2. אילו צעדים ננקטו נגד האחראים למקרה?

3. מה ייעשה לגבי הישנות מקרים דומים?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כן.

2. מפרטי בדיקת המקרה עולה, כי מדובר בהוצאת קרנית לנפטר לשם השתלתה באדם אחר, וכי האחראי להוצאת הקרנית ניסה לאתר את בני המשפחה של הנפטר, והוצאת הקרנית נעשתה אך ורק לאחר שהאחראי נוכח לדעת, כי לא ניתן למסור הודעה לבני המשפחה, וזאת בהתאם לחוק האנטומיה והפתולוגיה, התשי"ג-1953, סעיף 6(ג). לאור העובדה כי האחראים למקרה פעלו על-פי החוק, לא היה מקום לנקוט כנגדם צעדים כלשהם.

3. מאחר שצוות בית-החולים פעל בהתאם לחוק, כאמור לעיל, אין מקום לכל פעולה למניעת מקרים דומים בעתיד.

חיסון למניעת דלקת קרום המוח

חבר הכנסת ג' שגב שאל את שר הבריאות ביום ג' בניסן התשנ"ג (25 במרס 1993):

פורסם כי תינוקת בת שנתיים וחצי נפטרה השבוע מדלקת קרום המוח. אין זה המקרה הראשון שהחידק האלים של דלקת קרום המוח – מנינגוקוקוס, תקף השנה ילדים וגרם למותם.

למרות זאת, נמנע משרד הבריאות מלחסן את הילדים נגד החידק מנינגוקוקוס.

ברצוני לשאול:

1. האם יש דוח סטטיסטי המתאר את שיעור הלוקים במחלה בחמש השנים האחרונות, ומה הוא?

2. מדוע נמנע משרד הבריאות מלחסן את הילדים נגד החידק מנינגוקוקוס?

3. איך ייתכן שבארצות המערב המפותחות קיים החיסון נגד החיידק מנינגוקוקוס כחלק ממערכת החיסון הכוללת, וטרם הוחלט על כך במשרד הבריאות?

4. האם משרד הבריאות מודע לאפליה שנוצרת עקב המחיר הגבוה שנגבה עבור חיסון זה באופן פרטי?

5. מה היא מדיניות משרד הבריאות לשנים הקרובות?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בשנתיים האחרונות, 1991-1992, חלו 82 ילדים מתוך כלל 123 החולים בדלקת קרום המוח, כשהמחולל היה החיידק מנינגוקוקוס על סוגיו השונים. תשעה ילדים מהם נפטרו. באותן שנתיים חלו 189 ילדים באותה דלקת כשהמחולל היה המופילוס אינפלואנזה מסוג B, מתוך כלל 210 חולי המחלה. שבעה ילדים נפטרו.

יש סוגים אחרים של דלקת קרום המוח: חיידקית אחרת ונגיפית. לגביהם לא קיים חיסון. עדיין אין הפירוט הגילי משנת 1992, אך מכלל 158 החולים בדלקת קרום המוח, כשהמחולל הוא חיידקים אחרים משני אלה שהוזכרו לעיל, ההערכה היא ש-65% הם ילדים. לגבי המחוללים הנגיפיים דווחו 1,325 חולים בשנתיים אלה. ההערכה היא ש-85% מהחולים הם ילדים.

5-2. משרד הבריאות מתלבט בנושא חיסון לדלקת קרום המוח – ואני מבקש להבהיר, כי חיסון כזה קיים אך ורק כשהגורם הוא המופילוס אינפלואנזה – מאחר שעלות החיסון הזו גדולה יותר מתקציב כל שאר החיסונים הניתנים על-ידינו.

למעשה כבר הוחלט לכלול זאת בתקציב לשנה הבאה, בהשתתפות מסוימת של הציבור, אך בינתיים גם קופת-חולים הכללית הצטרפה לקופת-חולים "מכבי" ונותנת חיסון זה בהשתתפות מינימלית, ואנו מניחים שקופת-חולים "מאוחדת" וקופת-חולים לאומית יצטרפו בקרוב, כך שהבעיה תישאר אך ורק לגבי ילדים שאינם מבוטחים, ולגביהם נכלול החיסון בתקציב שנה הבאה.

סירוב קופת-חולים לממן עלות תרופה

חבר הכנסת פ' בדש שאל את שר הבריאות ביום ג' בניסן התשנ"ג (25 במרס 1993):

מנתונים שהגיעו לידי עולה, כי קופת-חולים הכללית מסרבת לממן טיפול רפואי לילד בן 14 הזקוק לו לשם גדילה נורמלית. זאת חרף כמה חוות דעת רפואיות אשר קבעו, שיש לטפל בנער בתרופה זו. מדובר על הורמון גדילה הנחוץ לאותו נער כדי שיגבה לגובה נורמלי של בני גילו.

נמסר לי כי קופת-חולים מסתמכת על כך, שהטיפול הרפואיים היחידים המחייבים אותה מבחינת החוק הם אלו שנקבעו בתקנון הקופה – לפני עשרות שנים – ומתעלמת מכך שהתקדמות הרפואה חייבה והצדיקה הגדלת מגוון הטיפולים הרפואיים שיש לאשרם לחברי הקופה על מנת להתקדם עם הרפואה המודרנית.

ברצוני לשאול:

1. האם ידוע למשרד הבריאות על כך?

2. האם יינקט צעד כלשהו לחייב את קופת-חולים לתת למבוטחים טיפול הולם, אשר יתקדם יחד עם התקדמות הרפואה?

3. האם ייקבע מינימום מסוים שאותו תהיינה כל קופות-החולים חייבות לתת למבוטחיהן?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. המקרה המתואר בשאלתא, ללא פרטים מזהים, אינו מוכר לנו או להנהלת קופת-חולים הכללית. ניתן להניח כי מדובר במקרה של ילד, שמשיקולים רפואיים לא אושר לו טיפול בהורמון גדילה.

2-3. בהתאם להצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי שאושרה על-ידי הממשלה, תינתן לשר הבריאות סמכות חוקית לאשר את "סל השירותים" של קופות-החולים.

עד אז אין בסמכותו של משרד הבריאות לקבוע את סל השירותים שעל קופות-החולים לספק למבוטחים.

טיפול קופות-החולים בחולי מחלת גושה

חבר הכנסת י' לס שאל את שר הבריאות ביום י"ט באייר התשנ"ג (10 במאי 1993):

לאחרונה הועלו טענות המאשימות את קופות-החולים בהתארגנות לגיבוש קריטריונים אחידים לאישור טיפול תרופתי לחברי קופות-החולים החולים במחלת הגושה.

קופות-החולים הקימו ועדה לקביעת זכאות, מכיוון שמשרד הבריאות לא ראה צורך לגבש קריטריונים ייחודיים ולא רשם את התרופה בספר התרופות של המשרד.

ברצוני לשאול:

1. האם מינוי הוועדה הקיימת על-ידי קופות-החולים הוא בבחינת התארגנות קרטלית, שפוגעת בציבור החולים?

2. האם יקים משרד הבריאות ועדה ממלכתית במקום הוועדה הקיימת?

3. האם נשקלת האפשרות לרישום התרופה בספר התרופות של המשרד?

תשובת סגן שר הבריאות נ' מסאלחה:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. מאחר שהתכשיר נרשם ללא כל הגבלה ותנאים, הקריטריונים של קופות-החולים לשימוש בו הם עניין שבין מבטח למבטח.

2. אין צורך בהקמת ועדה ממלכתית מיוחדת שתקבע מי מתאים לקבלת התרופה.

3. התכשיר רשום בפנקס התכשירים הרפואיים מיוני 1992, וניתן להשתמש בו על-פי מרשם רופא.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה לסגן שר הבריאות.

אני מזמינה את סגן שר החינוך והתרבות להשיב על שאלות רגילות.

שידורי "קול ישראל" בשפות שונות

חבר הכנסת א' גולדפרב שאל את שר החינוך והתרבות ביום כ"ז באייר התשנ"ג (18 במאי 1993):

"קול ישראל" מספק שידורים בשפות השונות לקהל רחב של משלמי אגרה בישראל ולקהל מאזינים בחוץ-לארץ. חשיבות שידורים אלה אינה מוטלת בספק.

ברצוני לשאול:

1. מה הביא את הרדיו להקמת יחידה נפרדת – רק"ע?
2. מדוע לא ישולבו השידורים בכל השפות שבהן משדרים בחטיבה לחוץ-לארץ ולעולים עם הרשת החדשה לקליטת עלייה במסגרת אחידה?
3. מה היא התוספת התקציבית הכוללת שקיבלה רק"ע להקמתה ולהפעלתה בתדר נפרד?
4. האם, לפי דעתך, שיקולים לא-ענייניים הם שהביאו לפיצול ברדיו, דבר הגורם לבזבז ומקשה את התפקוד התקין של השידורים הקיימים?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. עם הקמת הרשת לקליטת עלייה, כצורך שעה, בלחץ זמן ובאמצעים מוגבלים, תוך שינויי ייעוד ומשימה לאמצעים קיימים, נאלצה רשות השידור לפעול כדרך שפעלה בגלל מבנה מערך המשדרים וקווי הזינה, זמינות אמצעים טכניים, עלויות הפעלה ופערי התאמה בין כוח אדם המשדר לחוץ-לארץ לבין זה המיועד לשדר לישראל תכנים אחרים בדגשים שונים.
2. רשות השידור בוחנת עתה, לאור הנסיבות שהשתנו, רציונליזציה במערך השידורים הלועזיים. ההצעה כנזכר בשאלתא היא אחת האפשרויות הנבחנות.
3. 1.6 מיליון ש"ח.
4. לא נוצרו בזבז או קשיי תפעול. ההפעלה כמפורט לעיל מעוגנת בשיקולים ענייניים.

שימוש בביטוי "קומו-נאצים" בשידורי "קול ישראל"

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ז באייר התשנ"ג (18 במאי 1993):

בימים אלה, שבהם אנו מציינים 45 שנה לניצחון ההיסטורי של חיילי ברית-המועצות ובעלות בריתה, ארצות-הברית ובריטניה, ושל הפרטיזנים על גרמניה הנאצית, אנו נאלצים לשמוע שוב ושוב בשידורי "קול ישראל", מפיו של דמיטרי פרוקופייב, את הביטוי "קומו-נאצים".

ברצוני לשאול:

1. מה היא עמדת רשות השידור ומנהל "קול ישראל" לגבי השימוש במושג, השם סימן של שוויון בין קומוניסטים, שהיו בשורה הקדמית של הלוחמים בנאצים, לבין הנאצים?

2. האם תורה רשות השידור לעובדיה לחדול מהשימוש במושג "קומו-נאצים"?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. ההשוואה איננה מקובלת על הנהלת רשות השידור.

2. כפועל יוצא הורה מנהל "קול ישראל" לעובדיו, עד לרמת הכתב, שלא להשתמש עוד בביטוי זה.

ילדים מחוץ למסגרת לימודית

חברת הכנסת ת' גוז'נסקי שאלה את שר החינוך והתרבות ביום כ"ז באייר התשנ"ג (18 במאי 1993):

נוכח הפרסומים על כ-60,000 ילדים בישראל, בגיל חינוך חובה, שאינם לומדים, ברצוני לשאול:

1. מה הם נתוני המשרד לגבי מספר הילדים בגיל חינוך חובה שאינם לומדים? כמה מהם ילדי עולים? ילדים ערבים? ילדים בעיירות פיתוח ובשכונות עוני?

2. מה הוא מספרם של קציני הביקור הסדיר? כמה מהם מועסקים ברשויות מקומיות ערביות? כמה תלונות הגישו קציני הביקור הסדיר למשטרה בשנים 1990, 1991 ו-1992?

3. מה יעשה המשרד כדי להגביר את הפיקוח על ביצוע חוק חינוך חובה ולשרש את התופעה של ילדים שאינם במסגרת לימודים כלשהי?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כ-30,000 ילדים ובני נוער בגיל לימוד חובה, המהווים כ-3% מכלל אוכלוסיית גיל לימוד חובה, אינם לומדים.

כ-7,500 ילדים ובני נוער מהחינוך העברי, המהווים כ-1% מכלל אוכלוסיית גיל לימוד חובה, אינם לומדים.

כ-22,500 ילדים ובני נוער מקרב המיעוטים, המהווים כ-10% מכלל אוכלוסיית גיל לימוד חובה, אינם לומדים.

אין לנו עדיין נתונים מובחנים באשר למספר ילדי העולים מסך כל הילדים ובני הנוער בגיל לימוד חובה בחינוך העברי שאינם לומדים.

כלל שיעורי הלמידה בחינוך העברי בין העולים דומים לשיעורי הלמידה של התלמידים הוותיקים.

חלקם הגדול של הילדים ובני הנוער שאינם לומדים הם ילדים ובני נוער שהקשיים האובייקטיביים לשילובם במערכת הם מורכבים ומסובכים ביותר.

2. קציני הביקור הסדיר הם עובדי הרשויות המקומיות, המהווים חלק מן המערך המסייע החוץ-בית-ספרי, שפעולתו מתווכת על-ידי מחלקות החינוך ברשויות המקומיות.

ברשויות המקומיות מופעלים 225 קציני ביקור סדיר, בהיקף של 135 משרות תקניות.

30 משרות הוקצו למגזר הערבי.

בשנים 1990-1992 הגישו קציני הביקור הסדיר כמה עשרות תלונות למשטרה.

3. תוספת 40 משרות קב"סים; הגברת המודעות לבעיות של אי-ביקור סדיר, הנשירה והשלכותיה החינוכיות-החברתיות, בקרב המחנכים ופרנסי היישובים; הגברת המעורבות של כל גורמי החינוך, גורמי הרווחה וגורמי הקהילה האחרים בכל הרמות באשר לילדים ובני נוער בסיכון, תוך כדי מיצוי מלא של אחריות כל הגורמים; ביצוע תוכנית "מנע" – תוכנית תלת-שנתית שנועדה לרכז מאמץ של

התערבות מניעתית מרוכזת ביישובים שבהם קיים חשש ששיעורי הנשירה ושיעורי האי-למידה יגיעו להיקף בלתי נסבל; הפעלה אינטנסיבית של מסגרות חינוכיות, טיפוליות ושיקומיות, המהוות השלמה וסיוע לפעילות של בית-הספר, המשפחה והקהילה; תוספת של כ-70 מועדוניות משפחתיות; יצירת סל "מניעת נשירה" שיאפשר לטפל ביתר שאת טיפול פרטני בנושאים במסגרת בתי-הספר ומחוץ להם, בכל מערכת החינוך, תוך כדי שימת דגש במעברים מרמת חינוך אחת לאחרת; שיפור וייעול נוהל אכיפת חל"ת – חופשה ללא תשלום.

להקת "רובים ושושנים"

חבר הכנסת י' בא-גד שאל את שר החינוך והתרבות ביום ה' בסיוון התשנ"ג (25 במאי 1993):

להקת "רובים ושושנים" עומדת להופיע בתקופה הקרובה בארץ. להקה זו, כמעט כל חבריה נגעו או נגועים עתה בסמים, וזאת על-פי עדותם (ראה מוסף "7 לילות", "ידיעות אחרונות", 7 במאי 1993).

ברצוני לשאול:

1. האם נושא זה ידוע לך?

2. האם להקות אלו יכירם מקומן בארץ התנ"ך?

3. מה יעשה משרדך בנדון?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה חיובית.

2. מדינת ישראל, כמדינה דמוקרטית ופתוחה, חייבת לכבד רצונותיהם של מי משוחרי התרבות ואפילו הם תושבי ארץ התנ"ך. זו מדינה פלורליסטית, שאינה עשויה מקשה אחת, וטבעי שגם מופעים מהסוג הזה, אם הם מקובלים עלינו אם לא, אפשרי כי יתקיימו בארץ התנ"ך.

3. העניין אינו נתון בידי המשרד.

טיפול בילדים היפראקטיבים

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שר החינוך והתרבות ביום ה' בסיוון התשנ"ג (25 במאי 1993):

מן הכתוב בכתבת העיתון המצורפת עולה תמונת מצב קשה בכל הקשור בילדים היפראקטיבים, מעמדם ודרך הטיפול בהם בתוך מערכת החינוך.

ברצוני לשאול:

1. האם יש בנמצא כתובת ארגונית-טיפולית לילדים היפראקטיבים בתוך מערכת החינוך?

2. האם מכשירים מורים לטיפול ייחודי בתלמידים אלה?

3. האם קיימות תוכניות מיוחדות לצרכים של היפראקטיבים?

4. האם יש תקצוב לפעילויות של הילדים/ות היפראקטיבים ולהדרכת המורים/ות?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התשובה חיובית. מורים טיפוליים ומרכזים טיפוליים.

2. למורה לחינוך מיוחד יש הכשרה מתאימה לטפל בילדים אלה.

3. תוכנית הלימודים שנבנית לתלמידים אלה, בדומה לכל תוכנית אחרת, היא יחידנית ומתייחסת לצרכיו של התלמיד.

4. התשובה שלילית.

מינוי אלי לנדאו כחבר ועדת-אלוני

חבר הכנסת רע' כהן שאל את שר החינוך והתרבות ביום ה' בסיוון התשנ"ג (25 במאי 1993):

נודע לי כי ראש עיריית הרצלייה, אלי לנדאו, מונה לאחרונה כחבר בוועדת-אלוני לבדיקת מערכת החינוך, אף שהוגש נגדו, בימים אלה, כתב אישום על הפרת אמונים ומרמה.

נוכח האמור לעיל ונוכח הביקורת של מבקרת המדינה על פעילותו, בניגוד להחלטת בג"ץ, בעניין האינטגרציה בחינוך בהרצלייה, ברצוני לשאול:

1. כיצד מתיישב מינוי לנדאו עם הגשת כתב אישום נגדו?

2. האין המינוי תמוה נוכח הביקורת על התחמקות לנדאו ממילוי צו בג"ץ?

3. האם יבוטל המינוי?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. אלי לנדאו נתמנה חבר בוועדה בהיותו ראש עיר גדולה, ובעירו, הרצלייה, קיים בית-ספר חדשני, שבו לומדים תלמידים מהשכונות בצד ילדי הרצלייה-פיתוח.

מינויו של אלי לנדאו נעשה בטרם הוגש נגדו כתב אישום, וכל עוד לא נמצא אשם הרי הוא בחזקת זכאי.

3. נפעל בהתאם למתחייב מפסק-הדין.

התרמות על-ידי תלמידים

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר החינוך והתרבות ביום י"ב בסיוון התשנ"ג (1 ביוני 1993):

בזמן האחרון נהוג בכמה בתי-ספר לשלוח תלמידים להתרים אזרחים למטרות צדקה שונות.

ברצוני לשאול:

1. מה הן ההנחיות הניתנות לבתי-הספר בנושא התרמות?

2. מי האחראי לפיקוח בנושא מטעם המשרד?

3. מה הם הקריטריונים שעל-פיהם נקבעות ההתרמות, ועל-ידי מי?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

אקדים ואומר: תלמידי בתי-הספר וחניכי תנועות הנוער מסייעים לעמותות שונות בהתרמות מאז שנות ה-70 (איל"ן, אקי"ם, האגודה למלחמה בסרטן ועוד).

תלמידי בתי-הספר וחניכי תנועות הנוער סייעו להתרמות לאומיות ולהתרמות צדקה לשמן עוד לפני קום המדינה.

1. ההנחיות ניתנות לתלמידים על סמך המלצות של ועדה ציבורית שמונתה לנושא בשנת 1986 (ועדת-לנגרמן).

2. מר אבנר קליגמן הוא הממונה על ההתרמות.

3. הקריטריונים נקבעו על-ידי ועדת-לנגרמן, כאמור. שרת החינוך והתרבות, גברת שולמית אלוני, מינתה ביום 18 באפריל 1993 ועדה ציבורית מקצועית חדשה שתייעץ למשרד החינוך איך לנהוג בנושא משנת התשנ"ד ואילך. הוועדה כבר החלה בפעולתה וכבר נתקיימו שלוש ישיבות. הוועדה תסיים עבודתה בסוף חודש יולי 1993 ותגיש המלצותיה לשר החינוך והתרבות. בראש הוועדה עומד השופט בדימוס מר אריה הגר, שהיה מנהל בתי-המשפט במדינת ישראל וסגן יושב-ראש בית-המשפט המחוזי בירושלים.

הרחקת תלמיד בשל חוב

חבר הכנסת י' מצא שאל את שר החינוך והתרבות ביום י"ד בסיוון התשנ"ג (3 ביוני 1993):

בתאריך 30 במאי 1993 פורסמה ידיעה שכותרתה "ילד משכונת מצוקה סולק מבית-הספר בגלל חוב כספי". מתוכן הכתבה עולה, שנער בשם ג"ב (שמו המלא מופיע במקור) מטבריה סולק מפנימיית-נהלל, בגלל חוב כספי לאגודה לקידום החינוך, האחראית לקידום אוכלוסיות חלשות. כמו-כן מתארת הכתבה את מצבה הכלכלי הקשה של משפחתו, אשר אין באפשרותה לשלם את החוב הכספי.

ברצוני לשאול:

1. האם סילוקו של הילד מבית-הספר נגרם עקב אי-תשלום חוב?
2. אם כן – מה היא עמדתו של משרד החינוך בנושא?
3. האם ידוע על עוד מקרים של סילוק תלמידים משכבות מצוקה ממוסדות חינוך עקב חובות כספיים?
4. האם האגודה לקידום החינוך, האחראית לקידום אוכלוסיות חלשות, נמצאת תחת סמכותו של משרד החינוך?
5. כיצד ידאג משרד החינוך שמקרים מעין אלו לא יקרו?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התלמיד לא סולק מבית-הספר. הוא נתבקש לחזור לפנימייה לאחר חופשת חג השבועות בליווי הוריו, על מנת להסדיר את עניין החוב הכספי. משלא נענו ההורים להזמנה, נתבקש התלמיד לשוב לבית-הספר.
2. הורי התלמידים המתחנכים בפנימיות נדרשים, על-פי החלטת הוועדה הבין-משרדית לחינוך פנימייתי, להשתתף באחזקת ילדיהם. שיעור ההשתתפות נגזר ממצבה הכלכלי של המשפחה.
- עמדתו של משרד החינוך והתרבות הינה חד-משמעית: אין לסלק תלמיד ממוסד חינוכי בגין חוב כספי של הוריו.
3. לא ידוע לנו על כך; גם לא נרשה שזה יקרה.
4. האגודה לקידום החינוך פועלת בגיבוי מלא של משרד החינוך והתרבות ונמצאת בפיקוחו ותחת סמכותו.
5. כאמור, מדיניות המשרד בעניין זה ברורה, והדברים מעוגנים בחוזרי המנכ"ל לבתי-הספר.

הרחקת תלמיד בשל חוב

חבר הכנסת א"ח שאקי שאל את שר החינוך והתרבות ביום י"ד בסיוון התשנ"ג (3 ביוני 1993):

פורסם ב"ידיעות אחרונות" מתאריך י' בסיוון התשנ"ג, 30 במאי 1993, כי תלמיד בית-ספר משכונת מצוקה בטבריה, סולק מפנימיית-נהלל בגלל חוב כספי לאגודה לקידום החינוך, המטפלת בקידום אוכלוסיות חלשות.

מדובר בבן לאב מובטל, ולו שישה ילדים, המתקיים מהבטחת הכנסה.

ברצוני לשאול:

1. האם הפרטים הנ"ל נכונים?

2. אם כן – האם אין מקרים אלו מונעים את האינטגרציה ואת צמצום הפערים?

3. מה יעשה המשרד בנדון?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

על כל השאלות – ראה תשובתי מהיום על שאילתא זוהה, מס' 1259, של חבר הכנסת יהושע מצא.

העברת עצמות אדם למוזיאון "רוקפלר"

חבר הכנסת מ' פרוש שאל את שר החינוך והתרבות ביום י"ד בסיוון התשנ"ג (3 ביוני 1993):

בעיתון "הארץ" מיום י"א בסיוון התשנ"ג (31 במאי 1993) פורסם, כי כוכי קבורה יהודיים מתקופת בית-שני התגלו בשכונת רחביה בירושלים, ברחוב עזה פינת רד"ק. במקום היו עצמות אדם וחפצים, שהועברו על-ידי אנשי רשות העתיקות למוזיאון "רוקפלר" לשם מחקר ולימוד.

ברצוני לשאול:

1. האם הידיעה הנ"ל נכונה?

2. אם כן – האם תיחקר הוצאת העצמות מהקברים והעברתן למוזיאון "רוקפלר" לצורכי מחקר ולימוד?

3. האם יוחזרו לאלתר העצמות לקבורה, בהתאם לנוהג הקיים במשרד הדתות?

תשובת סגן שר החינוך והתרבות מ' גולדמן:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אכן, במהלך חודש מאי 1993 נערכה חפירת הצלה ארכיאולוגית ברחוב עזה בירושלים. החפירה נעשתה כתוצאה מפגיעה בקבר במהלך הרחבת בית-מגורים.

2-3. החפירה הארכיאולוגית התנהלה כמקובל, לרבות הטיפול בתכולת המערה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מודה לסגן שר החינוך והתרבות על התשובות.

הצעת חוק קופות החולים (איסור הגבלות), התשנ"ג–1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר א' סלמוביץ:

נעבור לנושא הבא בסדר-היום, הצעת חוק קופות-החולים (איסור הגבלות), התשנ"ג–1993, בקריאה ראשונה, של חברי הכנסת חגי מירום, לימור לבנת, בנימין טמקין וסילבן שלום. יציג את ההצעה חבר הכנסת חגי מירום. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, מיעוט חברי הכנסת, אני מתכבד להציג למליאת הכנסת את הצעת חוק קופות-החולים (איסור הגבלות), התשנ"ג–1993.

חברי הכנסת, הצעת החוק הזאת היא הצעת חוק שמובאת פה על-ידי ארבעה חברי כנסת, כאשר היא בעצם איסוף של שלוש הצעות חוק פרטיות שעניינן קופות-החולים, לכלל הצעת חוק אחת משותפת, וכל אחד מחברי הכנסת, בעלי ההצעה, תרם את חלקו להצעת החוק הזאת. כך, למשל הקטע הראשון, שעוסק בהוראה שקופות-חולים לא תפסיק חברותו של אדם בקופה מחמת מצב בריאותו במשך השנה הראשונה לחברותו או לאחר תקופה זו – הוא פרי הצעת חוק של חבר הכנסת סילבן שלום. ואילו ההמשך, המדבר על כך שקופות-חולים לא תסרב לתת עזרה רפואית לחבריה שלקו במחלה או בפגיעה עקב מעשה אלימות במשפחה היה תרומה של חבר הכנסת בני טמקין. הקטע העוסק בכך, שעקב תקיפה מינית או תקיפה אחרת, לא תתנה קופת-חולים מתן עזרה רפואית כאמור בתשלום מיוחד, בתשלום נוסף או בתנאי אחר – הוא תרומה של חברת הכנסת לימור לבנת ושלי כמציעי הצעת חוק משותפת.

מכאן, יש לפנינו ריכוז של הצעות חוק, ויושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, שיושב כאן, הוא אשר הציע שננקוט הליך זה. איחדנו אותן, ואנחנו מביאים אותן במשותף. אפילו בשל ההרכב של המציעים, אינני רואה את הכנסת מסרבת להצעת חוק כזאת. אבל לא רק בגלל זה – גם מן הטעם שהצעת החוק הזאת מאוד צודקת. היא עוסקת בהוראות שהיו בעבר בתקנוני קופות-החולים, אם של ההסתדרות הכללית, ואם "מכבי" או "לאומית", הוראות שהיה בהן דבר בלתי נסבל. לקבל חבר לקופת-החולים ולהפסיק את חברותו בשנה הראשונה בגלל מצב בריאותו, כי זה לא משתלם לקופה, ולהשאיר אותו ללא קופה – זה דבר שחבר הכנסת סילבן שלום לא היה יכול להשלים עמו, והוא צדק כשהעלה את הסוגיה. סירוב לתת עזרה רפואית, כאשר מדובר בפגיעה שנגרמה עקב אלימות במשפחה או עקב קטטה, או עקב איזו חבלה שמישהו גרם למישהו, כי קופת-החולים החליטה שקטטה או פגיעה פיסית לא נכללות בביטוח – זה לא נראה לנו תקין במדינה מודרנית. ועל כן חשבנו שאנחנו צריכים לתקן את זה.

עכשיו אני רוצה לשתף את חברי הכנסת ולומר, שיש דבר שהוא לא הכי תקין בעולם, כאשר חקיקה נכנסת לתוך תקנונים של גוף, של קופה. אני מודה ומתוודה על כך. זה אחד הדברים שנאמרו לנו במהלך החקיקה, במהלך הצעת החוק הראשונית, הטרומית, שהעלינו פה, חברת הכנסת לבנת ואני, וגם במהלך הכנת הצעת החוק המשותפת של ארבעתנו בוועדת העבודה והרווחה טענו את הטענה הזאת.

ואני רוצה להגיד כאן לחברי הכנסת: ראשית, אפילו חוק החוזים קובע שחוזה שיש בו הוראה בלתי מוסרית או נוגדת את תקנת הציבור בעליל, הוראה זו לא תהיה. והרי חוזים – לקיום ניתנו, והרי חוזים ניתנו כדי שאנשים יתקשרו בהם באופן חופשי. ובכל זאת המחוקק אמר שחוזה שיש בו הוראה בלתי מוסרית, נוגדת את תקנת הציבור, נוגדת תום לב או דרך מקובלת, לא יעמוד הסעיף הזה בפני ההתקשרות הדו-צדדית הזאת. אני בטוח שגם חברי חשבו שההוראות הללו בתקנונים הן בלתי מתקבלות על הדעת, הן נוגדות את תקנת הציבור, וצריך לטפל בהן.

כך, אגב אורחא, אני רוצה לספר לחברי הכנסת הנוכחים כאן, שעומדת להיחקק הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, וממילא ההוראות הללו ייכללו בהצעת החוק הזאת. זה היה אחד הארגומנטים של משרדי הממשלה, שלא היו כל כך מאושרים מהחקיקה שלנו, והם אמרו: הנה, עוד מעט יש הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי והצעת החוק הזאת כוללת גם את העניין הזה, אז למה אתם רצים עם החקיקה שלכם?

אני רוצה להגיד כאן לחברי הכנסת, שבכל הכבוד הראוי לשר הבריאות, ששוקד על הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ובכל הכבוד לכל מי שרוצה לתרום לעניין הזה, ניסיון החיים מלמד, שהצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי היא הצעה בעייתית מאוד, מאוד לא קלה לחקיקה, ומי יודע כמה זמן תארך

החקיקה. אפילו אם היא תאריך שנה, אני חושב שצריך לחוקק את הצעת החוק הזאת למשך השנה שעד תום החקיקה. אבל מי יודע, מי לידנו יתקע שזה לא ייתקע עכשיו שלוש או ארבע שנים? ואז, כיצד יוכלו נערה שנאנסה או נער שחובל או מישהו שאביו נהג בו באלימות בתוך המשפחה, או חבר בקופה שזורקת אותו, כי הוא לא בריא, כיצד יוכלו להתגונן? יהיה להם סעד? יהיה להם משהו שבחוק? על כן החלטנו שאנחנו צריכים ללכת לחקיקה הזאת. אני מאמין שזו חקיקה צודקת מאוד. דרך אגב, משרדי הממשלה שלא אהבו אותה גם סירבו להתנגד לה בפה מלא.

יש פה מעט היבטים – כאילו נוסף נטל כספי על הקופה. מספר המקרים שביקשנו לבדוק אותם הוא לא גדול, אבל כל מקרה כזה הוא עולם ומלואו, של מי שהותקף או מי שחובל. לכן אני חושב שמדובר בחקיקה סופר-סוציאלית, נכונה, תקינה. בל נשכח, יש לנו עוד קריאה שנייה ושלישית, זה יחזור לוועדת העבודה והרווחה. אם יהיו פה הערות חשובות, אני משוכנע שאנחנו נרשום אותן ונתחשב בהן, ואני מבקש את תמיכת הכנסת בהצעת החוק. תודה רבה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת חגי מירום.

רשימת הנאמנים סגורה. לכל נואם שלוש דקות. נואם שלא ינכח במליאה בהיקרא שמו לא יוכל לנאום. אנחנו עוברים כעת לדיון בהצעת החוק. אני מזמינה את ראשונת הדוברים – חברת הכנסת לימור לבנת, בבקשה, אחריה – חבר הכנסת מיכאל איתן, ואחריו – חבר הכנסת בנימין טמקין.

לימור לבנת (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, לידתה של הצעת החוק הזאת היא במציאות, במקרים שקרו, כאשר קופות-חולים מפסיקה חברותו של אדם מפני שהתגלתה מחלה שלא היה ידוע עליה קודם שנכנס להיות חבר בקופה, כאשר – כפי שציין כאן קודם לכן חבר הכנסת חגי מירום – קטין או מבוגר, קטינה או מבוגרת, נאנסים או מוכים, או שהם נפגעי התעללות או אלימות בתוך המשפחה, ועל-פי תקנוני קופות-החולים הן אינן חייבות לטפל באותם נפגעים. בדיונים בוועדה אמרו נציגי קופות-החולים, שבדרך כלל הם אכן מטפלים, ואם כך, אז בעצם מה הבעיה? מדוע לא יהיה הדבר ברור ומפורש בתקנונים?

אמר כאן לפני חבר הכנסת חגי מירום, ואני תמימת דעים אתו: זה קצת לא סימפתי לחוקק חוק מהסוג הזה, כאשר אנחנו מתערבים בתקנוני קופות-החולים. אני רוצה שחברי הכנסת ידעו, שאנחנו ישבנו בדיונים עם נציגי קופות-החולים השונות, וחברי הכנסת, ארבעת המציעים כולם, אמרו לנציגי קופות-החולים: אנחנו מוכנים לוותר על החקיקה אם תתקנו את התקנונים. אנא, תעשו את זה, נוותר על החקיקה, אין לנו שום אידיאל שזה צריך להיות דווקא בחקיקה. אבל, לצערנו, נציגי קופות-החולים סירבו לתקן את התקנונים. יכול מאוד להיות, אגב, שהם יחזרו בהם לאחר הקריאה הראשונה; גם זה יכול לקרות, הלוואי שיקרה כך. אבל כרגע, כל עוד אין הסכמה של קופות-החולים לתקן את התקנונים שלהן ברוח הצעת החוק הזאת, אנחנו צריכים להגן על הציבור, ומי שמשלם את מסיו לקופת-חולים צריך שיהיה לו ביטוח מלא על כל אירוע טראומטי זה או זה שהוא עובר, ללא מגבלות וללא סייגים.

ומשפט אחרון: ברוב המקרים של נפגעי אלימות בתוך המשפחה או של נפגעי תקיפה מינית מדובר בנשים. במיעוט המקרים מדובר בגברים או בילדים, ואותן נשים שסופגות לעתים מכות מהבעלים שלהן לא יכולות לפנות אחר כך ולתבוע אותם באיזו תביעה אזרחית, כמו שנציגי קופות-החולים מציעים שיעשה. זה בלתי אפשרי. אנחנו צריכים להגן על אותה אוכלוסייה חלשה, כאמור בעיקר של נשים, ולכן אני מבקשת מחברי הכנסת לתמוך בהצעת החוק הזאת.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחברת הכנסת לבנת.

שאלות ותשובות

היו"ר א' סלמוביץ:

אני מבקשת לקטוע כעת את הדיון לחצי דקה, כדי לשחרר את סגן שר החוץ. בבקשה, סגן שר החוץ ישיב על שאלות.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני רוצה לדעת אם יש לו עט.

גונן שגב (צומת):

אני רוצה לדעת – עם כמה צבעים, ואם יש לו גם פרופלור.

מצעד הצדעה לישראל בניו-יורק

חבר הכנסת ד' מגן שאל את שר החוץ ביום כ"ז באייר התשנ"ג (18 במאי 1993):

"הארץ" (10 במאי 1993) מדווח: "מצעד הזדהות עם ישראל לרגל יום העצמאות ה-45 הפך למפגן סולידריות עם קהילת ההומוסקסואלים והלסביות היהודים בניו-יורק".

ברצוני לשאול:

1. האומנם נערך מצעד כזה, בהשתתפות נציגי המדינה, בנפרד מהמצעד המסורתי הכללי שנערך באותו יום?

2. כיצד קרה הדבר, ומה הם הלקחים שהופקו לקראת מצעדי ההזדהות בעתיד?

תשובת סגן שר החוץ י' ביילין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

2-1. הוויכוח בקהילה היהודית בארצות-הברית לגבי התרת השתתפות ארגוני יהודים הומוסקסואלים במצעד ההצדעה לישראל הביא לקיומן של שתי עצרות הזדהות שהתקיימו באותו יום בשעות שונות. האחת – המצעד המסורתי, והשנייה – השתתפו בה נציגי התנועה הרפורמית, התנועה הרפורמית הציונית "נעלה", רבנים מכל הזרמים, ארגונים ליברליים יהודיים, הומוסקסואלים ואחרים. באירוע השני השתתפה גם הקונסול הכללי בניו-יורק, הגברת קולט אביטל, שכיבדה בנוכחותה קבוצת אזרחים אמריקנים התומכים בישראל, וזאת מבלי להיעדר או לפגוע במצעד המסורתי לסולידריות שהתקיים באותו יום.

השתתפות הקונסול הכללי של ישראל בניו-יורק בשני האירועים היתה פרי התייעצויות ובאה מתוך החלטה שקולה לכבד את כל הרוצים להזדהות עם מדינת ישראל ביום חגה. בעוד ימים מספר יערכו דיונים בניו-יורק, ביוזמת הקונסול הכללי, כדי להפיק לקחים מהאירוע ולהביא לכך שבעצרת ההזדהות המרכזית שתתקיים בשנים הבאות ישתתפו כל הארגונים החפצים בכך.

סיוע ישראלי לבוסניה

חברת הכנסת ע' מאור שאלה את שר החוץ ביום כ"ז באייר התשנ"ג (18 במאי 1993):

במהלך כנס החורף שאלה חברת הכנסת נעמי בלומנטל את שר החוץ, האם ישראל מסייעת לאזרחי בוסניה. תשובת השר, כפי שהושמעה במליאה, לא סיפקה את דעתי.

ברצוני לשאול:

1. האם קיים קשר בין מדינת ישראל ובין מדינות אירופה בשאלת הסיוע לבוסניה?

2. האם יש למשרד החוץ הישראלי תוכנית ליוזמה עצמאית ישראלית לסיוע לבוסניה?

תשובת סגן שר החוץ י' ביילין:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אנו מקיימים קשר רצוף עם מדינות המערב ביחס להיבטים השונים של הסכסוך בבוסניה. אלה כוללים מאמצים דיפלומטיים לסיום הסכסוך, סנקציות כלכליות על הסרבים, שמירה קפדנית על אמברגו על מכירות נשק, וכמובן סיוע הומניטרי לתושבי בוסניה. עיקר המאמצים בנושא מתועלים באמצעות ארגונים בין-לאומיים והאו"ם בראשם. אף שלעולם לא נשכח את שעשו למעננו הסרבים בתקופת השואה, אנו מקפידים, כאמור, ליישם את כל הסנקציות שהפעיל האו"ם נגדם.

מאז התייחס שר החוץ לפעולות הסיוע שבהן השתתפנו, כאשר השיב על שאילתא של חברת הכנסת נעמי בלומנטל ב-13 בינואר 1993, דאגנו במשרד החוץ לשיגור 5,000 מנות קרב עבור נזקקי בוסניה, וזאת בהתאם לבקשה מיוחדת של ארצות-הברית, כדי לענות על מחסור במזון במחסני האו"ם, המתאם כאמור את כל פעולות הסיוע. כמו כן ניתן מקלט זמני בארץ ל-84 פליטים מוסלמים מבוסניה. כל פעולות הסיוע הנ"ל בוצעו בתיאום עם מדינות המערב כחלק ממאמץ בין-לאומי מקיף.

2. החלטת ממשלת ישראל לתת מקלט זמני לפליטים מוסלמים מבוסניה היתה יוזמה ישראלית עצמאית. מעטות המדינות בעולם היכולות להתגאות בצעד דומה. אך סמלי הוא שנציגה הראשון של ישראל במסגרת כוחות שמירת השלום של האו"ם משרת היום בבוסניה.

אני מבקש להזכיר שאנו היינו בין השושבינים של ההחלטה באו"ם לקבל את בוסניה לשורות הארגון. דאגנו להעביר מסרים לממשלתה כי נהיה מוכנים להכיר בעצמאותה אם יפנו אלינו, אך בוסניה בחרה להתעלם בעקביות ממסרים אלו. אף-על-פי-כן נמשיך לעקוב אחר ההתפתחויות בשטח ונחליט בהתאם לצורך ולאפשרויותינו על הגשת סיוע נוסף.

ממשלת ישראל ממשיכה להתייחס בחיוב ליוזמות של גופים פרטיים וציבוריים המעוניינים לסייע לנפגעי הקרבות בבוסניה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לסגן שר החוץ.

הצעת חוק קופות החולים (איסור הגבלות), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר א' סלמוביץ:

אנחנו חוזרים כעת לדיון בהצעת החוק. אני מזמינה את חבר הכנסת מיכאל איתן, אחריו – חבר הכנסת בנימין טמקין.

מיכאל איתן (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ראשית, בדיונים מהסוג הזה אני חושב שיש טעם אולי לאפשר לחברים שירצו לחרוג משלוש הדקות. אם הם כבר נשארים ואם מקיימים דיון על נושאים עקרוניים, צריך לאפשר להם לחרוג, אם כי אני לא מתכוון לעשות את זה הפעם. בשעה זו נמצאים כאן רק אנשים שבאמת מעוניינים לעסוק בנושא, רשימת הדוברים תתקצר ממילא, ואני לא חושב שיש נחיצות מיוחדת בהגבלת הזמן.

היו"ר א' סלמוביץ:

טוב, אנחנו נהיה גמישים.

מיכאל איתן (הליכוד):

עכשיו לגופו של עניין. שמעתי את דבריו של חבר הכנסת חגי מירום בקשר לתקנת הציבור. אני סבור שתקנת הציבור אולי מחייבת שאנחנו גם נענה על שאלה פשוטה מאוד: כמה עולה חוק כזה, ומי צריך לשאת בנטל הכספי?

חגי מירום (העבודה):

יכול להיות שקופת-חולים תוכל לחזור – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

יכול להיות. הדברים שאני שמעתי כאן לא כל כך נעמו לאוזני, כשעלתה חברת הכנסת לימור לבנת וסיפרה שזומנו מנהלי קופות-החולים, נאמרו להם דברים, והם אמרו: אנחנו לא מוכנים. והנה, אנחנו עומדים עכשיו לחוקק חוק. אני מבין את הדאגה לאותם מסכנים, וזה הדבר הכי קל בעולם לעלות הנה ולספר על כמה בעיות בתחומי המסכנות האמיתית, בתחום הנשים, הקטינים והמפגרים; קשישים שאין מקומות להכניס אותם, על מנת שהם יוכלו לגמור את חייהם בצורה מכובדת, אנשים שסובלים מבעיות שדורשות התערבות פסיכיאטרית, נכים אחרים לסוגיהם השונים – אין סוף בעיות כאובות, קשות, שמדי פעם בפעם עולות כאן ומנסים לפתור אותן. ואני לא מתנגד.

אבל אני הצעתי פעם אחת, ואני חוזר ומציע מדי פעם בפעם: כל חבר כנסת שרוצה להיות בסדר, יבוא הנה ויגיד: אני מציע לבטל, למשל, – יש לי רעיון – חלק מההטבות שניתנו היום לאזורים שלא מגיע להם, חלק קטן, 10 אגורות לאדם, שקל לאדם, ובזה נממן את ההוצאה הזאת.

איזה היגיון יש בכך שבאים לקופות-החולים ואומרים להן: אנחנו לא מאפשרים לכן לגבות אגורה אחת נוספת, אבל אנחנו מחייבים אתכן להרחיב את השירות?

יכול להיות שזה לא היה צודק מלכתחילה, שקופות-החולים קבעו שיש להן פריבילגיה בתוך השנה הראשונה להודיע למבוטח שהוא לא מבוטח עוד. נניח. אבל עכשיו, כשרוצים לשנות את המצב לרעתן, במקום כלשהו מישהו צריך לשלם את הכסף. מי ישלם? הן יספגו מהאוויר? לא.

יש הנחה סמויה מסוימת שקופות-החולים יבואו, בסופו של דבר, לקבל את הכסף מן האוצר. זו אחת הבעיות שלנו, שהן באמת באות לקבל. למשל, הטענה שהן באות לקבל כספים בגין קליטת עלייה. מה להן ולקליטת עלייה? אבל הן באות ומספרות שקלטו עולים ולא גבו מהם מסים וכו', ובשל זה מעבירים היום לקופת-חולים הכללית מאות מיליוני שקלים.

לימור לבנת (הליכוד):

זה לא עומד בשום פרופורציה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

חברת הכנסת לבנת, אני מסכים. את אומרת: שמע, זה דבר קטן. אבל אני מדבר על העניין העקרוני. אני פוחד, שבגלל הדברים הקטנים האלה, באות אחר כך קופות-החולים ומצדיקות כל מיני דברים, כמו גירעונות שלהן. הן אומרות: מה אתם רוצים מאתנו? לנו יש מקרים סוציאליים שאנחנו מטפלות בהם. לכן, מה? לכן המדינה צריכה להשתתף עוד ועוד. לא תמיד הגירעונות אומנם נגרמים בגלל המקרים הסוציאליים, אבל ברגע שאנחנו פותחים להן דלת ובאים אליהן ככתובת שצריכה לפתור בעיקרון, שהן צריכות להתחשב בבעיות הכלל-לאומיות של מדינת ישראל, ובעיה זו היא מאותו סוג – –

לימור לבנת (הליכוד):

לא. כאן מדובר על בעיה פרטית של מבוטחת שנאנסה, וקופת-החולים, שאותה מבוטחת משלמת לה כל חייה, אומרת: זה לא.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני שואל שאלה פשוטה: אני רואה שיש תחרות בין קופות-החולים השונות. מדוע קופת-חולים לא מפרסמת מודעה: הצטרף לשורותינו, ואצלנו תקבל את ביטוח הבריאות בלי אפשרות ביטול בשנה הראשונה. למה זה לא קורה? אני הרגשתי כאן גם את האי-נחת שלכם. אנחנו לוקחים היום כלי ממלכתי שלטוני, הכנסת, ורוצים לחוקק חוק לגבי גופים שיש בהם תחום הפרט לחלוטין. הם אמורים להיות גופים שמי שרוצה הולך אליהם, שההתקשרות עמם היא על בסיס חופשי לחלוטין.

אם אנחנו רוצים ליצור מצב שבו קופות-החולים יתחרו ביניהן, אין ספק שיום אחד, אם הכול ילך על איזה בסיס רציונלי, קופת-חולים אחת תכתוב במודעות: אצלנו המגבלות האלה לא קיימות; קופת-חולים שנייה תיתן אולי בונס אחר, והאזרח יבחר לאן הוא רוצה להצטרף.

יכול גם להיות מצב, ואני מסכים, שאין לפעמים פתרון בכללי המשק החופשי, והמדינה צריכה להתערב. נגיד שאנחנו נמצאים בתחום הזה. איך תתערב המדינה? חברי הכנסת שמחוקקים את החוק צריכים לבוא ולהגיד: אנחנו יודעים שזה צריך לעלות כך וכך אלפי שקלים בשנה. קחו את התקציב, אנחנו מוכנים לממן את זה. הם בוודאי ישמחו לתת את השירות, אם ייתנו להם תקציב. תמורת כסף הם ירחיבו את השירות.

אלא מה? הדבר הזה לא קיים בשום תחום אחר, גם לא בתחום שלכם. לכן, אנחנו חיים כאן במצב שלאורך כל הדרך, גם בנושאים סוציאליים, גם בנושאים חלוציים כמו התיישבות, פיזור אוכלוסין, קליטת עלייה, קופות-החולים הופכות להיות חלק מהאורגנים של המדינה לשם יישום מטרות ממלכתיות.

זו מורשת ברורה של המדינה בדרך, של מוסדות לאומיים שלקחו על עצמם משימות משיקולים שאנחנו צריכים לאט לאט לבודד אותם. אנחנו צריכים לתת להם, למשל, לנהל את קופות-החולים על בסיס כלכלי, עד כמה שזה ניתן. ואם למדינה יש רצון להתערב או להרחיב שירותים מסוימים, בכל פעם שהיא באה ותובעת מהם דברים, היא צריכה לבוא ולומר: את זה אנחנו מכסים, על מנת שלא תהיה לכם אמתלה לבוא אלינו כדי לכסות אחר כך גירעונות גדולים פי כמה.

לימור לבנת (הליכוד):

היית צודק אלמלא היתה המדינה מממנת בלאו הכי את קופות-החולים בסכומי עתק.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה בדיוק מה שאני אומר, צריך להשתחרר מזה.

לימור לבנת (הליכוד):

על חשבון הנאנסות?

מיכאל איתן (הליכוד):

מאחר שהבעתי את מורת הרוח שלי, וכל העניין לא נראה לי, אבל לא אתחיל דווקא בנושא הזה, אני אמנע מהצבעה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת מיכאל איתן.

אני מזמינה את חבר הכנסת בנימין טמקין – איננו. חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. חבר הכנסת חיים אורון – איננו. אני מזמינה את חבר הכנסת גונן שגב, אחריו – חברת הכנסת ענת מאור. בבקשה.

גונן שגב (צומת):

כבוד היושבת-ראש, חברי הכנסת המעטים, לצערי, למרות האנושיות הרבה שבחוק הזה, יש לי הסתייגויות כמעט בכל סעיף.

קופת-חולים – תאגיד. יפה.

לגבי סעיף 2, כמו שבחברת ביטוח מבצעים ביטוח חיים, ואחד התנאים הוא הצהרה על מחלות, כך גם בקופות-החולים או בחלק מהן קיים אותו דבר.

מה שאתם עושים כאן, אתם נותנים לגיטימציה בכל החוק הזה לאי-יושר של המבוטחים, כיוון שלהיכנס לקופת-חולים, לחתום ולשלם, זה בדיוק כמו לעשות ביטוח מכל סוג שהוא, אם זה ביטוח לרכב ואם זה ביטוח חיים.

אני אשאל שאלה פשוטה מאוד. זה חוק הומניטרי כל כך יפה; אתם דואגים לביטוח ולמתן שירותים רפואיים לקבוצה מסוימת שאכן מבוטחת, אבל אלה סוגי ביטוח שלא נכללו באותו סל שירותים שהמבוטח צריך לקבל בקופת-החולים שלו.

ואני שואל: אתם דואגים למסכנים האלה שצריכים להוסיף תשלום, גם אם הוא תשלום לא גדול, לפחות בעבור טיפול בחדרי טראומה או בעבור אשפוזים לא ארוכים כמובן, בטיפול יום של פגיעה טראומטית כזאת או אחרת. למה אתם לא דואגים לאלה שאין להם ביטוח רפואי? יש 300,000 או 400,000 שאינם מבוטחים כלל. הם, גם בשביל לקבל כדור "אקמול", כשיש להם שפעת, צריכים

לשלם לרופא פרטי או ללכת לבית-חולים, להיבדק ולשלם בעבור אשפוז לכל דבר. אין סיבה שגם האנשים האלה לא יקבלו מימון לטיפול הרפואי שלהם.

לימור לבנת (הליכוד):

אבל זה לא שייך לחוק הזה.

גונן שגב (צומת):

זה שייך לכל דבר. מה את אומרת פה בעצם? חברת הכנסת לבנת, את אומרת דבר פשוט: אני רוצה לכסות עוד תחום שקופת-החולים כרגע לא מכסה, וזה תחום של טראומה מסוימת. אבל קופת-החולים גם לא מכסה תאונת דרכים.

לימור לבנת (הליכוד):

אבל זה לא אותו דבר.

גונן שגב (צומת):

אני אתן לך דוגמה: אדם נהג ללא רשיון במכונית ללא ביטוח ופגע באדם אחר ברחוב, שהוא מבוטח בקופת-חולים. לאדם שנפגע לא מגיע טיפול מקופת-חולים, וזאת טראומה. אם הרכב היה מבוטח, הוא מקבל פיצוי מחברת הביטוח שבה הרכב היה מבוטח. אם הרכב לא מבוטח והנהג לא מבוטח, הנפגע איננו מקבל דבר. למה שלא תיכנס גם הקבוצה הזאת? אין לזה סוף.

לכן אני אומר שהחוק הזה עשוי בצורה מאוד חובבנית, מאוד פופוליסטית, וזה פשוט חבל. יש דברים שצריכים לשנות. אבל, חבר הכנסת מיכאל איתן שאל קודם לכן, ובצדק: מהיכן יבוא הכסף? אם את משנה תחום ביטוחי, אם את משנה את צורת הביטוח, תני אפשרות להעלות את הסכום, ואת אינך עושה זאת.

יש פה בעייתיות, ולפי דעתי לא ירדתם לסופה. יצרתם חוק שדואג לאיזו שכבה או לפתרון בעיה קטנה מאוד, אבל הוא איננו דואג לבעיה האמיתית. גם אם נרצה לדאוג לבעיה האמיתית, העלות תהיה אדירה – – –

לימור לבנת (הליכוד):

אשה נאנסת, זו בעיה אמיתית או לא אמיתית?

גון שגב (צומת):

אל תשחקי לי על המצפון עם אשה שנאנסת. אותו בחור שנפגע במכונית איננו מסכן? הוא לא נאנס, הוא נפגע ממכונית.

לימור לבנת (הליכוד):

אבל יש את מי לתבוע.

גון שגב (צומת):

אין את מי לתבוע.

חגי מירום (העבודה):

יש.

גון שגב (צומת):

לא. אם נפגע אדם מטרקטור לא מבוטח – ומחצית מהטרקטורים בארץ לא מבוטחים – הוא לא – – –

חגי מירום (העבודה):

יש לי חדשות בשבילך, יש "קרנית" – – –

גון שגב (צומת):

כן, תלמד משפטים, הכול יהיה סגור.

אני חוזר ואומר, חבר הכנסת מירום: אתם מכסים פה שכבה דקה מאוד של ציבור, וכמו שאמרתי, יש 400,000 שאינם מבוטחים כלל.

לימור לבנת (הליכוד):

גונן שגב (צומת):

נכון, מה ההבדל מבחינה ציבורית, מבחינת חובתך כמחוקקת? מה ההבדל בין חובתך כמחוקקת לאותו חלק בעם שכלל לא מבוטח לבין חובתך לאותו חלק שמבוטח בביטוח אשר מגביל את עצמו לטיפולים מסוימים? אני לא מבין את ההבדל.

לימור לבנת (הליכוד):

זה לא אותו חוק. אנחנו מדברים על חוק לגבי אלה שמבוטחים. אלה שאינם מבוטחים זו בעיה נפרדת.

גונן שגב (צומת):

אוקיי, את טוענת שזו בעיה נפרדת, אני טוען שזה בדיוק אותו דבר. אלה מבוטחים לגבי סל שירותים מסוים ומשלמים בעבור סל שירותים מסוים. את רוצה לשנות את סל השירותים? שני לגמרי את תעריפי הביטוח; שני לגמרי, זה עולה כסף. שני את תעריפי הביטוח, זה הכול, וזה מה שאני טוען. את בעצם מתייחסת לצד של הצרכן בלי להתייחס לנותן השירותים.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת גונן שגב.

אני מזמינה את חברת הכנסת ענת מאור; איננה באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת שאול יהלום. בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רן כהן, אחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי, אחריו – חבר הכנסת יורם לס, חבר הכנסת יצחק לוי, חבר הכנסת יוסף בא-גד. אני רואה שכולם אינם באולם. יש פה עוד רשימה ארוכה.

שאול יהלום (מפד"ל):

איפה חבר הכנסת שגב, לאן הוא ברח?

חגי מירום (העבודה):

אין דבר, אנחנו כאן.

שאול יהלום (מפד"ל):

הלך לקבל טיפול.

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת שנשארו, עיקר דברי מכוונים בשלב זה לדברי חבר הכנסת שגב ולא למהות הצעת החוק, שבאופן עקרוני אנחנו תומכים בה.

שאל כאן חבר הכנסת שגב את יוזמי החוק: מה ההבדל? מדוע אתם לא מטפלים באנשים שאין להם כלל ביטוח רפואי? ואכן זו בעיה. אנשים במדינת ישראל שאין להם ביטוח רפואי, צריך לחשוב איך לפתור את הבעיה שלהם, מאחר שהאנשים האלה נחלקים לשני סוגים. סוג אחד כולל בדרך כלל אנשים עשירים שאינם זקוקים לביטוח רפואי, והם אומרים: יש לי אמצעים מספיקים. אם אני ומשפחתי זקוקים לטיפול רפואי, אני מעדיף שיהיו לנו רופא פרטי ושירותים פרטיים, או שנעשה את זה בכל מיני ביטוחים. ויש סוג אחר, וזה הסוג שעליו אנחנו מדברים, אנשי מצוקה, לפעמים אנשים מובטלים שאין להם כסף לשלם לקופת-חולים. לפעמים מדובר בילדים, ב-70,000 ילדים שאין להם ביטוח רפואי, ובכנסת הזאת אנחנו עוסקים הרבה בעניין הזה, וכמובן, אם יתקבל חוק ביטוח בריאות ממלכתי, הוא יפתור חלק גדול מהבעיה, וייתכן שצריכים למצוא פתרונות ביניים עד אז.

אבל, כאשר אנחנו מדברים על העניין המוגבל, של תנאי החברות בקופות-החולים, אין שאלה. כשלאדם יש מכשיר חשמלי והוא עושה ביטוח למכשיר החשמלי, באה מדינת ישראל וקובעת בחוק ובתקנות של משרד התעשייה והמסחר שחובה על חברת השירות לבוא, למשל, בתוך שבוע או בתוך שלושה ימים לתקן את המכשיר. אם חברת השירות לא תעשה כן, היא חייבת על-פי החוק לתת את הדין.

חבר הכנסת גון שגב היה יכול לעמוד כאן ולשאול: למה לא פותרים את הבעיה של אנשים שאין להם כלל ביטוח למכשירים החשמליים והם עלולים לאבד בכלל את המכשיר החשמלי לאחר קלקול? – לא זאת השאלה. אפשר להבחין בין אנשים שאינם עושים ביטוח לבין אלה שעושים ביטוח. אלה שעושים ביטוח, החוק צריך לדאוג שהביטוח שלהם יהיה הגון, שיהיה בו תנאי שירות סבירים, ושחברות השירות לא תתחמקנה מחובתן.

הדבר הראשון שהעלה חבר הכנסת שגב בנאומו נוגע לנושא של ביטוח לשנה הראשונה. יפה עשו יוזמי החוק שהעלו את הנושא הזה. ביטוח לשנה הראשונה, ביחס למה שאמר חבר הכנסת שגב, אין לו שום נגיעה לרמאות. כיום קובעות קופות-החולים "על אמת", בצורה אמיתית, לפי העובדות, שאם נכנס אדם ונרשם, ובתוך השנה הראשונה לחברותו בקופה נתגלתה מחלה, לא בצורה של תרמית, אלא בצורה אמיתית, ואפילו יהיה ברור על-פי חוות הדעת הרפואית שהמחלה הזאת לא היתה יכולה להיות בשעת הרשמתו – זאת אומרת שאין כאן כלל שאלה של תרמית או יושר – הרי הקופה יכולה לדרוש ממנו תשלום נוסף, לשנות את תנאי התשלום, מפני שהמחלה התגלתה בתוך השנה

הראשונה. אין בכך שום צדק, ויפה עשו יוזמי החוק שתיקנו את הנושא הזה, והוא לא שייך לנושא של תרמית או יושר. אני עונה לחבר הכנסת שגב.

לסיום אני רק רוצה להעיר עוד הערה.

עמיר פרץ (העבודה):

שאול יהלום (מפד"ל):

אני רק רוצה להעיר עוד הערה ליוזמים, לקראת הקריאות הנוספות והטיפול בוועדה. אני מקבל ככתבו וכלשונו את הסעיף האומר שקופת-החולים לא תסרב לתת עזרה רפואית למקרים המנויים, אבל מאחר שיש כאן גם דברים כלליים, כגון תקיפה אחרת, ייתכן שיש גורם במשק שאחראי מבחינה כספית לנושא הזה, ואם, למשל, קופת-החולים אינה נותנת כיום את הטיפול במקרים מסוימים, אותו גורם הוא האחראי לתשלום והוא משלם בצורות אחרות, בביטוח או משהו דומה. צריכים לתת את כל מה שהחוק נותן, אבל לא להקשות במידה בלתי סבירה את העול הכספי על קופות-החולים.

לכן, לעניות דעתי, צריך להוסיף סעיף. אני מסכים שקופת-החולים אינה רשאית לסרב לתת טיפול, אבל תהיה רשאית קופת-החולים, לאחר מתן הטיפול, לתבוע את התשלום לא מהגורם המשפחתי, לא ממקבל טיפול, אלא מאותו גורם שאחראי על-פי הדין והחוק לנזק והוא בר-תביעה. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת יהלום.

אני מזמינה את חבר הכנסת רן כהן; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת יגאל ביבי; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת יורם לס; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת יצחק לוי; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת יוסף בא-גד; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת עמנואל זיסמן; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם פורז; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת רענן כהן; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת אברהם הירשזון; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת רון נחמן; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת סאלח טריף; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת אליעזר זנדברג; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת פנחס בדש; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת אלי גולדשמידט; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת אביגדור קהלני; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת טלב אלסאנע; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת חיים קופמן; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת יעקב שמאי; איננו באולם. אני מזמינה את חבר הכנסת עובדיה עלי; איננו באולם.

אני מזמינה את אחרון הדוברים, חבר הכנסת עמיר פרץ, יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה. בבקשה.

עמיר פרץ (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לברך את חברי הכנסת המציעים. אני חושב שיש לראות בחיוב את העובדה שחברי הכנסת מציעים הצעת חוק, שבמידה מסוימת גורמת לכך שגופים, שלכאורה אינם גופים שהכנסת רשאית להתערב בענייניהם, בוודאי לא חייבת, בודקים את עצמם מחדש, וטוב יעשו הקופות אם יגיעו לשלב הבא של החקיקה עם תקנונים מתוקנים, ותתאים החקיקה את עצמה לתקנון, ונשמח כולנו והכול יהיה בסדר. לא יעשו כן – יצטרכו לעמוד בפני מצבים כאלה ואחרים של התחכמות מסוג זה או מסוג אחר, והחוק יגן על האזרח.

חבר הכנסת שאול יהלום, ההערה שהערת היא בהחלט במקומה, וחברי הכנסת המציעים העלו אותה, ויש נכונות מצד חברי הכנסת לאפשר לקופה שנתנה שירות למישהו שנפגע לתבוע מגורם שהוא בר-תביעה, אף אם זה פושע. אם קופת-חולים מסוימת תחליט לתבוע עבריין שפגע וגרם נזק גופני לאדם אחר, תהיה רשאית לעשות זאת על-פי חוק הנזיקין. כך אמרו לנו היועצים המשפטיים של הוועדה. אבל לאור הערתך, אנחנו נבדוק את זה שנית ונוודא שאכן רוח החוק מאפשרת לקופות-החולים לתבוע, מכיוון שאנחנו מעוניינים בכך. לא ייתכן שמישהו שאחראי לנזק יהיה משוחרר מכל תשלום. ודאי שאנחנו מעוניינים שאכן יהיה מצב שהקופה תוכל לתבוע.

מדוע היה צריך לעשות את זה בצורה גורפת? יש מקרים שאנשים, דוגמת חבר הכנסת שאול יהלום, שאני בטוח שלו ראה ברחוב ילד פצוע – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אבל הם לא נותנים טיפול – – –

עמיר פרץ (העבודה):

לא, לא זאת הבעיה. אתה היית מגיע עם הילד, והפקיד בבית-החולים אומר לך: אתה הבאת את הילד הפצוע? אנחנו מאוד מודים לך. תחתום שהבאת את הילד. אחרי חודש היית מקבל תביעה משפטית לשלם, אתה, כי אז אתה הפכת האחראי לא רק לשלומי, אתה גם אחראי לעצם התשלום של מה שהתרחש שם. זה מדהים. אחד כמוך ששמע מקרה כזה בתקשורת, ודאי לא אתה אישית, יחשוש בכלל לתת סיוע, להושיט יד לעזרה. לכן אמרנו, קודם כול יטופלו. אחר כך יתבררו כל השאלות – אם אפשר שישלם מישהו, אם אפשר שיפצה אדם או גוף את הקופה על כך שנתנה טיפול.

בסך הכול, זה צעד חשוב קדימה. לצערי הרב, זה לא מכסה אותם 70,000 ילדים שנשארו בלי ביטוח בריאות בכלל, אבל זה לפחות גורם לכך, שמי שמבוטח בקופות יקבל טיפול בכל יום ובכל מצב. תודה.

היו"ר א' סלמוביץ:

תודה רבה לחבר הכנסת עמיר פרץ.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים כעת להצבעה, בעד או נגד הצעת החוק בקריאה ראשונה. נא להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 9

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק קופות-חולים (איסור הגבלות), התשנ"ג–1993, לוועדת

העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר א' סלמוביץ:

אני קובעת, שהצעת חוק קופות-חולים (איסור הגבלות), התשנ"ג–1993, עברה בקריאה ראשונה, והיא מועברת לוועדת העבודה והרווחה, להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

חברי הכנסת, תם הדיון. הישיבה הבאה – מחר בשעה 11:00. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 20:32.